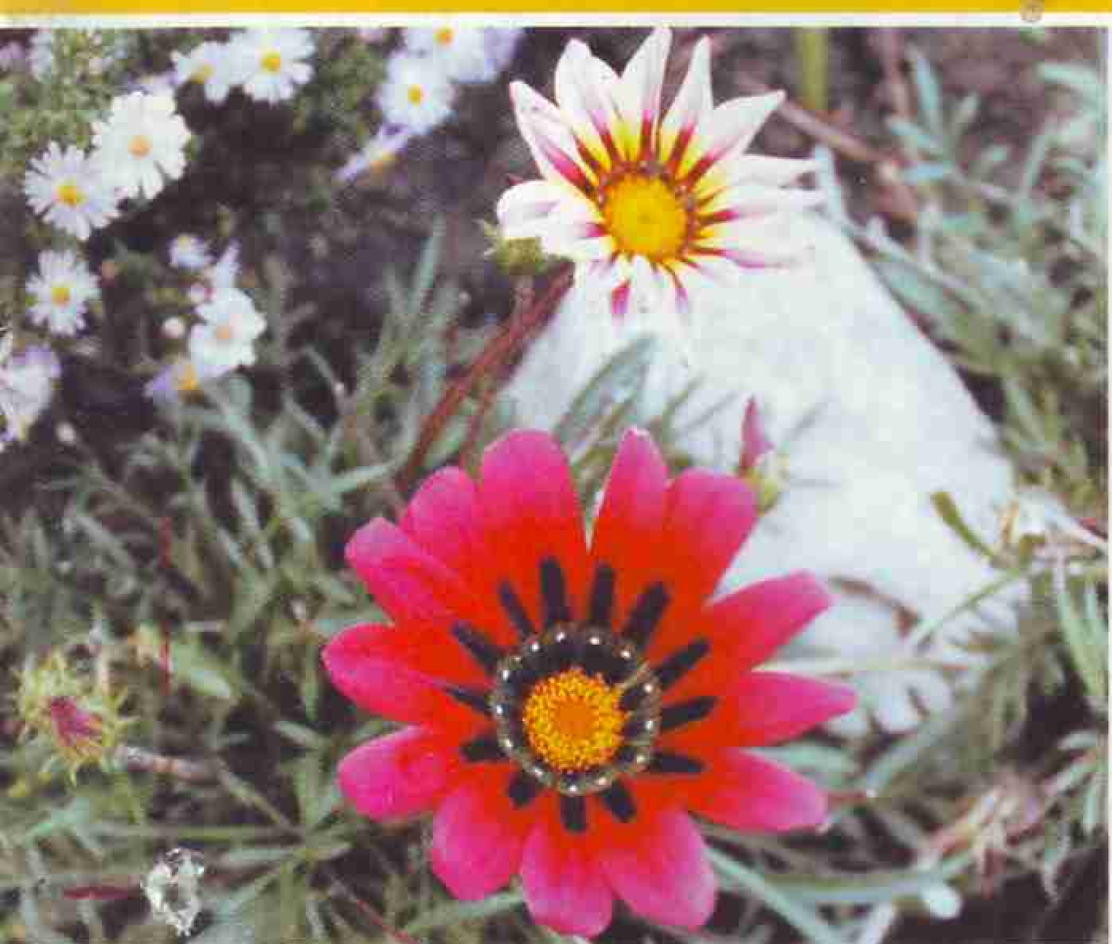
ISSN 1814-4357

Дачникам садівникам городникам

Всеукраїнський щомісячний журнал

Дім • Сад • Город

1 січень 2006

Новини квіткового царства

Найголовніше — сорт...

Інкубація в домашніх умовах

Указом Президента України №1193 від 23.08.2005 року присвоєно Почесне звання "Заслужений журналіст України" Халимоненку Миколі Івановичу

Вітаємо!

Микола Іванович Халимоненко — справді непересічна особистість. Уже понад 50 років поспіль Микола Іванович працює задля розвитку української аграрної журналістики. Зі студентської лави він прийшов до редакції журналу "Хлібороб України", а потім очолив редакцію часопису "Тваринництво України".

Кажуть, що найтяжче жити в епоху змін. Трапилося так, що в Україні фактично зникли аграрні видання. Лише Микола Іванович створював журнали для селян, такі як: "Дім, сад, город", "Пасіка", "Виноград. Вино", "Квіти України", "Будьмо здорові", "Наш дім", "Чумацький шлях", "Туризм сільський зелений" та дитячі видання — "Яблунька" і "Чарівна казка".

І вже 16 років Микола Іванович керує колективним підприємством "Дім сад город". Чудово, коли керівник і колектив — однодумці, коли колектив пишається своїм керівником. Саме така атмосфера панує у редакції.

Не отримуючи бюджетних коштів, підприємство "Дім, сад, город" виконує важливу суспільно-корисну справу для розвитку сучасної та майбутньої України.

Протягом останніх десяти років Микола Іванович є одним із небагатьох керівників, хто послідовно і наполегливо сприяє розвитку сільського зеленого туризму, як однієї із форм зайнятості сільського населення та вирішення проблем села.

Президент України В.А.Ющенко підписав Указ про присвоєння М.І. Халимоненку Почесного звання "Заслужений журналіст України".

Колектив підприємства "Дім, сад, город" щиро вітає Миколу Івановича з високою відзнакою.

Бажаємо Вам, шановний Миколо Івановичу, подальших творчих успіхів та надбань, міцного здоров'я і добробуту, нескінченної енергії, довгих та плідних років життя.

СЛОВО

Шановні друзі, дорогі наші читачі!

Щиро вітаю Вас і ваші родини з Новим 2006 роком.

Я радий, що ми з вами залишилися справжніми друзями і нинішнього року! Будемо співпрацювати, щоб наш часопис "Дім, сад, город" продовжував радувати вас новими, цікавими матеріалами.

У селянина-хлібороба, садівника, фермера не буває легких часів. Труд його важкий, результати часто непередбачувані. Але земля кличе до праці, урожай потрібен не лише кожному особисто, а й усій нашій Україні. Адже нині всім відомо, що із селянського подвір'я, а не з державних засік, годують українців. Навіть за даними статистики, в особистих господарствах виробляється 68 відсотків м'яса, 82 відсотки молока, 54 відсотки яєць та 89 відсотків овочів і фруктів.

Уряд і влада оголосили 2006-й рік роком села. Десь близько 10% бюджету України передбачено спрямувати на розвиток сільського господарства. Вважаю, що подібні заходи допоможуть не те, що підняти села, а хоча б зробити один крок до його відродження. Адже, що таке українське село і селянин? Це обличчя нації. Яке нині обличчя? Хочеться, затуливши очі руками, сказати: "Хай Бог милує!" Та навіть у такому принизливому вигляді ми, селяни, натрудженими первісними знаряддями праці — сапкою, лопатою, вилами — руками годуємо всю Україну: і пенсіонерів, і переробників, і торговців, і депутатів,

То ж, переконаний, ми з вами разом, шановні трудівники, вирощуємо овочі, фрукти, м'ясо й молоко. У нашому журналі ви знаходите відповіді на всі питання, що вас турбують, а ми шукаємо й друкуємо для вас поради й статті про нове у веденні сільськогосподарського виробництва.

Не буду хвалитися, але не зайве нагадати, що у нашому видавництві протягом більш як 10 років, незважаючи ні на що, видаються журнали для селян: "Пасіка", "Будьмо здорові", "Квіти України", "Виноград. Вино", "Наш дім", "Чумацький шлях", "Туризм сільський зелений", дитячі — "Яблунька" і "Чарівна казка". Але кожне з цих видань знаходить свого

РЕДАКТОРА

2006 рік — рік села

вдячного читача. Невимовно приємно бачити в далеких від столиці селах поштаря з нашими журналами! Це вселяє надію, що, читаючи, люди прагнуть перенести все краще з досвіду українців до своїх осель, садів і городів. А, відтак, отримати завдяки цьому кращі врожаї, зміцнити свій добробут.

Крім журналів, у нас нагромадилася чимала "Бібліотека "Дім, сад, город". Це невеличкі тематичні брошури з квітникарства, садівництва, городництва, рецепти з народної медицини. Знову ж таки, нам можуть робити закид, що брошури ці надто простенькі. Та не зовнішній вигляд прикрашає, а неоціненний досвід закладений в них шановними авторами. З наступного року ця серія доповниться "Бібліотекою "Пасіки" та "Винограду. Вина". Це також вимога часу, бо нині в Україні спостерігається справжній "виноградний" вибух. Виноградарі-аматори не лише на Півдні, а й у північному регіоні України вирощують чудові сорти столового винограду. Деякі з них, наприклад, Г.І. Кобзар, С.В. Микитенко, М.П. Будяк та інші мають чималий досвід, про який і розповідають початківцям на сторінках своїх праць.

За давньою традицією напередодні Нового року кожен хотів би позбутися прикрощів та невдач і кожен планує й бажає здійснення найкращих задумів. Є такі бажання й у нас.

Перш за все, хотілося б, щоб наші видання більше передплачували у різних регіонах України. Бо лише таким чином можна покращити зовнішній вигляд і поліграфію нашого видання. Та й, крім того, більша читацька аудиторія народжує більше здорових, влучних, потрібних для всіх думок. На жаль, багато перепон стоїть на шляху до поштової скриньки нашого читача. Хочеться, щоб їх поменшало.

Наступного року ми плануємо чимало цікавих матеріалів про складові селянського бізнесу, новинки селекції, "модні" культури в саду й на городу. Досвідчені ландшафтні архітектори розкажуть про те, як краще влаштувати куточки відпочинку на садибі. Триватимуть старі конкурси, будуть оголошені нові — з цікавими призами й подарунками.

За вікном — темно й холодно. Пилипівка прямує до Різдвяних свят. Селянин, дачник, фермер згадує минулорічні успіхи й невдачі, планує наступний сезон. Ми бажаємо вам, щоб мрії збувалися, щоб рясно родила нива, щоб здоровими і розумними були ваші діти, щоб багатство й добробут були не у поодиноких людей, а заможно жив увесь наш український народ!

Микола Халимоненко,
головний редактор журналу "Дім, сад, город", Заслужений журналіст України

ДО З'ЇЗДУ

Перш за все хочу подякувати організаторам Всеукраїнського з'їзду городників та садвників-аматорів.

Побажання представникам владних структур, перш ніж впроваджувати політику державної підтримки розвитку городництва та садівництва, запитати у нас про суть та величину існуючих проблем в практичному городництві та садівництві, якими шляхами йти до їх вирішення, якою має бути допомога держави аматорам, напрямок та розміри для їх вирішення.

З всієї гами проблем городників та садівників маю бажання підняти одну, але комплексну проблему практичного городництва та садівництва, котра є проблемою сільськогосподарського рослинництва взагалі.

Такою проблемою є проблема екологічно-безпечної агротехнології.

В системі відносин виробник-споживач спостерігається негативна тенденція: "прибуток за будь-яку ціну". Це ознака стихійного ринку. Визнано, що однією з найважливіших функцій держави — правове регулювання відносин у системі виробник-споживач.

Від того, на скільки буде прозорим, чесним ланцюг відносин виробник засобів сільськогосподарського виробництва — їх споживач, він же виробник сільськогосподарської продукції — споживач продукції сільгоспвиробництва буде залежати якість продуктів харчування, якість життя людей.

Для екологічно безпечного господарювання аматорам городникам та садівникам необхідно мати систему послуг та матеріалів:

1. точний агроекологічний аналіз грунтів сільгоспугідь;
2. рекомендації спеціалістів з новітніх досягнень з агрохімії грунтів;
3. гарантовані джерела сертифікованого насіннєвого та садивного матеріалів;
4. гарантовані джерела мінеральних добрив, пестицидів та біостимуляторів;
5. науково обгрунтовані методики застосування новітніх засобів живлення, захисту та стимулювання сільгоспкультур, новітні агротехнології городництва та садівництва;
6. Контроль за дотриманням вимог екологічно безпечної агротехнології всіма учасниками виробництва на місцях;
7. Контроль якості виробленої сільгосппродукцiїв в місцях виробництва та збуту.

Державну правову гарантію захисту всіх прав та законних інтересів городників та садоводів, реальних учасників аграрного сектора економіки України.

Вважаю за потрібне прийняти цілісний Закон України "Про екологічно безпечну агротехнологію" (умовно), дія якого може бути поширена не тільки на аматорське сільгоспвиробництво.

В.А. Носон, кандидат біологічних наук

Від організаторів:

***** інформацію про з'їзд та виставку-ярмарок див. на стор. 9;***

***** бажаючим взяти участь у роботі з'їзду та виставки-ярмарку просимо звертатися до організаторів.***

ЗИМІВЛЯ ПІД СНІГОМ

Добре почуваються в землі під снігом хрін, пастернак, петрушка, топінамбур та деякі інші коренеплоди, якщо правильно їх підготувати до зимівлі і дещо прикрити зверху. Розповім про зимівлю під снігом деяких овочевих культур з власного досвіду.

Якщо запитати будь-якого господаря, де і як краще зберігати овочі, відповідь буде незаперечною: у сховищі, в погребі, у підвалі, в прикопі тощо.

— А під снігом?

— Теж можна. Овочі перезимують, але не всі.

Склалося так, що восени, коли треба було збирати урожай на городі, зламав ногу і не міг того зробити. А тим часом настали заморозки, невдовзі й засніжило. Під сніг пішли столові буряки, морква, чорна редька, пастернак та деякі інші коренеплоди. Все ж дещо встиг зробити, аби підготувати урожай до зимівлі під снігом.

На буряках зрізав гичку, а на коренеплоди нагорнув гребені землі. Так само прикрив землею чорну редьку. З моркви теж зрізав бадилля і встелив грядку сухим листям і тонким шаром землі. Обабіч грядки прокопав стічні канавки. Петрушка і пастернак зимували, як росли (щоправда, з петрушки зрізав зелень). Залишився в землі й хрін.

Зима того року видалася багатосніжною й морозною. Товща снігу перевищувала метрову, а морози сягали +28—30ºС. У лютому, крім того, були кількаденні відлиги. Частина снігу розтанула, а подекуди навіть чорніла земля. А далі знову мороз — 18—20ºС. Сніжок, щоправда, випав, але небагато. Тому навіть не сподівався, що мої овочі збережуться. Та все обійшлося добре.

Навесні, коли зійшов сніг і пригріло сонце, зняв укриття з овочів. Виявилося, що всі вони перезимували порівняно добре. Дещо підмерзла лише чорна редька та столові буряки, причому саме ті коренеплоди, які були глибше в землі. Парадокс! Адже мало бути навпаки. Добре збереглися лише чотири корені скорцонери, які росли поряд з редькою. Але то рослини холодостійкі.

Довго розмірковував над цим явищем, але відповіді не знаходив, аж поки в літературі прочитав такі рядки: "Краще зберігаються плоди, які добре визріли". І справді. В колишніх колгоспах неодноразово доводилося бачити, як під сніг потрапляли і цукрові, й кормові буряки. І що ж? Цукрові в землі вимерзали, а кормові, зокрема сорт Екендорфський жовтий, коренеплоди якого майже повністю над землею, зберігалися. Мабуть, те ж саме сталося і з моїми буряками та редькою. Підмерзли саме ті плоди, які не випирали з ґрунту, хоч були вкриті землею.

Наступного року висіяв по дві грядки цих культур з інтервалом в один місяць. Догляд був, як зазвичай. А під зиму залишив ті корені, які виразно росли над ґрунтом, і окремо ті, що глибше в землі. Здогадки підтвердилися: краще збереглися корені ранньовесняного строку сівби і ті, які сильніше обігрівало сонце. Інші — підмерзли.

Характерне ще одне явище. Зимова редька була чорна і біла. За однакових умов зимівлі чорні коренеплоди збереглися, а білі — підмерзли.

Г.А. Скоряк

ДІМ·САД·ГОРОД №1 2006 р.

Щомісячний виробничо-практичний журнал

Засновник і видавець —

КП "Редакція журналу "Дім, сад, город"

Зареєстрований Міністерством інформації України,

серія КВ, №3536 від 23.10.98 р.

Видається з січня 1989 р.

ЗЕЛЕНИЙ КОНВЕЄР У КІМНАТНИХ УМОВАХ

Весь холодний період року можна мати зелень до столу, якщо влаштувати на підвіконні зелений конвеєр. Для цього, крім пряних рослин, годяться мало не всі сорти і різновиди цибулі.

Невеличкий ящик чи інший посуд треба заповнити поживною сумішшю, висадити цибулини, полити, а згодом, в міру наростання листя, збирати урожай. Нескладно, зате корисно.

У холодну пору року людський організм поступово виснажується на вітаміни, провітамін А та інші сполуки, потрібні для нормальної життєдіяльності, а, відтак, поповнення їхнього дефіциту стає життєвою необхідністю, особливо для дітей.

Отож, зимову оранжерею доцільно влаштувати в кожній сім'ї, в кожній квартирі чи домі.

Рослини добре ростуть і розвиваються, коли в живильному середовищі є всі необхідні макро- і мікроелементи, підтримується певна температура і вологість повітря і ґрунту, а головне — належне освітлення. Краще, зрозуміло, сонячне. Але взимку його обмаль, тому сонячне освітлення можна замінити електричним, зокрема світлом люмінесцентних ламп.

Оскільки окремі сорти і види зеленних рослин потребують тривалого світлового дня, штучне освітлення слід вмикати на 14—16 годин на добу, залежно від інтенсивності світла. Крім того, освітлення має бути регульованим: з наростанням у першій половині і спаданням у другій половині дня. Так само має змінюватися інтенсивність освітлення залежно від віку рослин: молоді рослини потребують світла менше, старі — більше, а перед зрізуванням їх до столу — майже цілодобово.

Певні особливості є і щодо поливного режиму. Він, як і освітлення, потребує зваженого підходу і залежить від багатьох факторів. Зокрема, від якості і стану ґрунту, віку рослин, кількості тепла, наявності вентиляції, нарешті, виду і сорту тієї чи іншої культури. Адже навіть різні сорти цибулі добре ростуть за різної вологості ґрунту і повітря.

Ще однією невід'ємною умовою доброго росту рослин є тепло. Воно також має бути змінним і регульованим. Скажімо, цибуля, як і насінини деяких пряних культур, проростає за температури плюс 5—6ºС. Але надалі для активного росту кількість тепла треба збільшити до 15—18ºС, а для окремих сортів і рослин — до 25ºС. Без регулювання температури тут, як бачимо, не обійтись.

Це стосується і вологості повітря. На початку росту вона може бути мінімальною (в межах 60—70%), а для нормальної вегетації — до 98% за умов доброго освітлення та обігріву рослин.

Та найсерйозніші вимоги — до живильного середовища (ґрунту). Поживна суміш має складатися у таких пропорціях, які б забезпечили нормальне живлення рослин, зберігання вологи, проникнення повітря, світла і тепла, не містити шкідливих мікробів. До її складу входять: родюча дернова земля, річковий пісок, перегній і торф у співвідношенні 2:1:2:1. Залежно від якості компонентів ці співвідношення можуть бути й іншими. Але неодмінна умова: земля повинна бути не кислою (рН 6—7), не глинистою чи надто опідзоленою. Малопридатні для кімнатної оранжереї також пісковики тасуглинки.

Якщо всі ці фактори враховані, можна повести мову про види та сорти культур, придатні для вирощування на підвіконні.

У кімнатних умовах можна вирощувати кріп, петрушку, салат, часник, щавель і, зрозуміло, цибулю. Це найбільш поширена і вживана культура.

Сортів і видів цибулі багато: цибуля-ріпка, кущівка, каба, ялтинська, сквирська, а також порей, шніт, шалот, слизун та інші. Всі вони мають певні особливості агротехніки вирощування, догляду, навіть споживання. Бо, якщо, скажімо, цибуля-ріпка годиться на всі випадки, то слизун чи шніт — тільки для салатів і т.д. Та й агротехніка вирощування їх дещо відрізняється.

Тут не можна не згадати про ще один спосіб вирощування зелені, зокрема цибулі. Це підзимові і зимові посіви. Підзимові посіви чи посадку цибулі роблять у листопаді, а зимові — під час відлиг та потеплінь, коли ще можна зайти на ділянку чи грядку. І дарма, що ґрунт мерзлоталий. Посаджена хоч і не глибоко в землю, цибулина проросте при перших променях весняного сонця і дасть ранній урожай. Причому, смак такої ранньовесняної зелені неперевершений. Найбільш придатні для весняної зелені — цибуля порей, шніт, батун, а також кущівка, каба тощо.

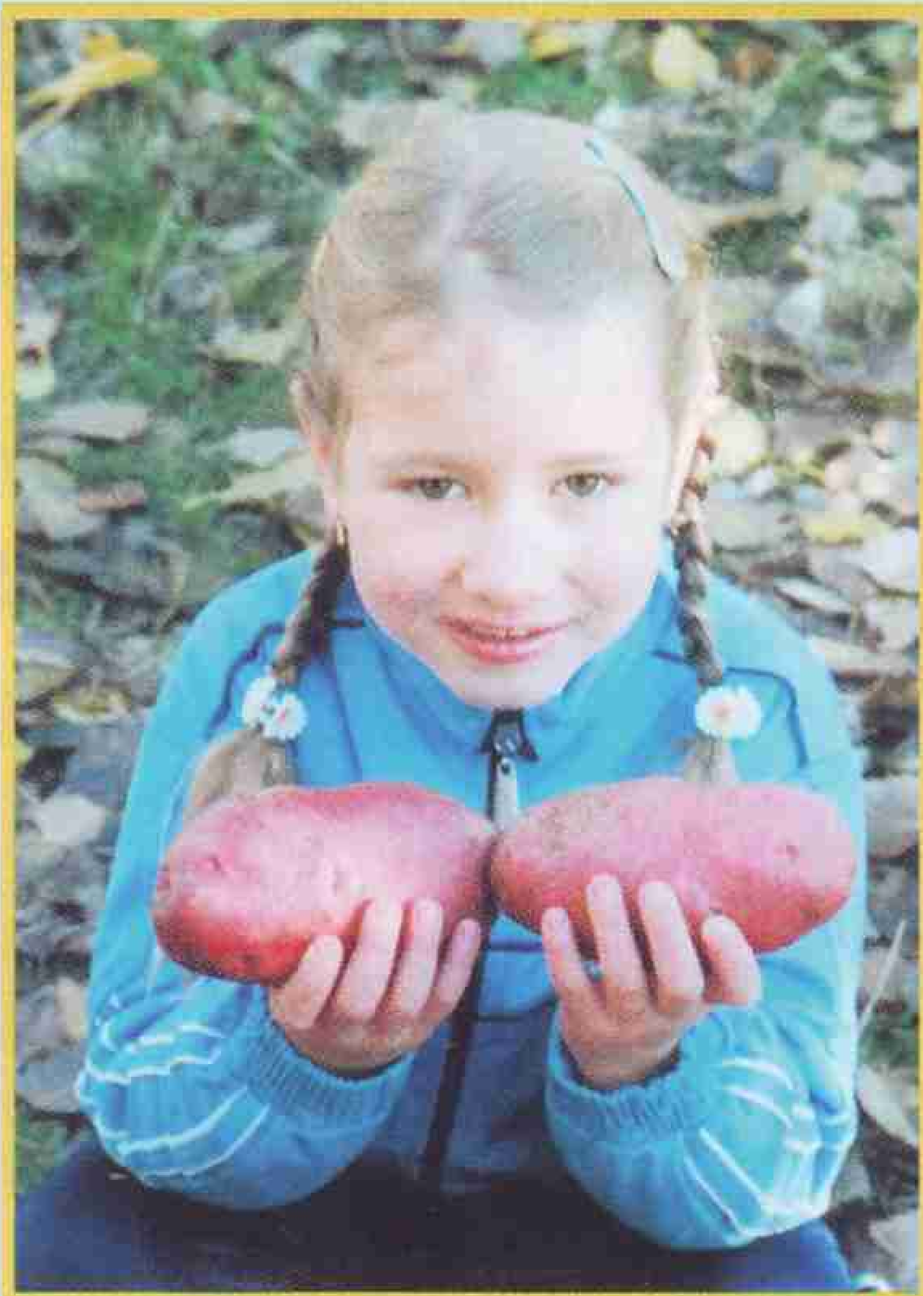
Запорукою успіху був і залишається старанний догляд за рослинами. Адже і в кімнатних умовах посіви треба вчасно розпушити, прополоти, полити, підживити, захистити рослини від шкідників та хвороб, не забуваючи про регулювання світла, тепла, вологості ґрунту і повітря.

Зважаючи на те, що холодний зимовий період довгий, а вегетаційний період зеленних культур короткий, слід передбачити сівозміну, щоб підвіконня, образно кажучи, не пустувало, а сім'я постійно мала зелень до столу. Таких змін може бути 3—4. І якщо рослини добре доглядати, зелень до столу надходитиме протягом усього холодного періоду року.

Г.А. Скоряк

УКРАЇНСЬКИХ СОРТІВ

В останні роки у вирощуванні картоплі виникає дедалі більше проблем. Це, зокрема, підвищений інфекційний фон, несприятливі погодні умови. Звичайними стали присутність на городі фітофтори, заморозки у травні, почастішали спекотні дні й посуха. Ще й шкідники стають "злішими", масово розплодилася совка, якої раніше було дуже мало.

Нині ціни на споживчу картоплю у великих містах — більше двох гривень за кілограм. А в умовах конкуренції на ринку виграє той, у кого товар має більш привабливий вигляд. Чимало важить і стійкість до парші та гнилей, вирівняність та велика кількість товарних бульб (до 98%). Це гарантує виробнику більші прибутки навіть за дещо нижчої загальної врожайності.

ВИРОЩУЮ НАЙБІЛЬШЕ

Подолати шкідників та ризоктоніоз не надто складно завдяки сучасному препарату престиж. Обробивши ним бульби один раз перед садінням, можна позбутися таких шкідників, як колорадський жук, совка, дротяники. Але обробляти потрібно ретельно з усіх боків, витримавши бульби під плівкою кілька годин. І ні в якому разі не знижувати концентрацію. Якось ще у 2001 р. я спробував зменшити концентрацію, тому що препарат досить дорогий, і обробив ним утричі більше бульб, ніж за інструкцією. Тож і дії препарату не вистачило навіть до цвітіння. Якщо дотримуватися концентрації, захист триває досить довго (для ранніх сортів цього цілком достатньо). Але для більшої надійності я використовую водночас з престижем ще й боверин — препарат на основі біологічно активного гриба боверія (посипаю у лунки під час садіння для захисту від дротяника, личинок, хруща, совки).

У минулому сезоні престижу мені трохи не вистачило, отож, 20% бульб залишилися не обробленими. Але препарат так ефективно подіяв, що "колорадів" я бачив тільки навесні, коли вони щойно вилазили з ґрунту. Надалі їх майже не було на картоплі, навіть пізні сорти практично не постраждали від жука. Ефективність престижу підвищується із збільшенням площі його використання (чомусь на великих полях він найдієвіший).

Але наступ фітофтори та погіршення кліматичних умов примушують нас не лише удосконалювати агротехніку, пристосовувати її до конкретних умов, а й вдало добирати сорти картоплі, бо це — одна з основних складових успіху. В останні роки картопля набагато швидше втрачає насіннєві якості в зв'язку з потеплінням клімату, значним підвищенням інфекційного фону (віруси), тому сорт набуває особливого значення.

Для боротьби з виродженням сорту потрібно зменшити ризик зараження вірусною інфікцією та знизити дію підвищених температур на бульби. Зниженню рівня інфікування сприяють такі процедури, як знезараження садивних бульб, стерилізація ножів під час різання, прогрівання бульб у гарячій воді, раннє висаджування, якісна яровизація та дотримання оптимальних умов зберігання у погребі, захист від сисних комах, зменшення травмування рослин під час обробки чи огляду зеленої маси, садіння розсадою тощо.

Щоб зменшити негативну дію підвищених температур на бульби, потрібно широко застосовувати затінення (під час вегетації найкраще затінюють високорослі сорти за оптимальної густоти) та мульчування. Необхідно також утримуватися від тривалого просушування й зеленіння на сонці, а коли спека сягає 30°С, врожай потрібно гарно вкрити. Та все ж переважна більшість городників не переобтяжує себе роздумами над зниженням рівня інфекції і працює за спрощеною схемою. А коли насіннєвий матеріал втрачає високу продуктивність, сорт просто замінюють на інший. Моя порада: якщо не проводити на насіннєвій ділянці вищезгаданих заходів, тоді потрібно через 2—4 роки міняти насіннєвий матеріал на високі репродукції того самого сорту або нового.

Слід зазначити, що повністю захистити насіннєвий матеріал від виродження неможливо. Проте сукупність багатьох заходів дає змогу сорту набагато довше не втрачати високої урожайності. Щоправда, це залежить не тільки від якісного виконання операції, а й особливостей самого сорту. Деякі з них нестійкі до вірусних інфекцій та кліматичного виродження і втрачають насіннєві якості за два—три роки, а на півдні та сході — й за один.

Я згоден з досвідченим картоплярем Володимиром Івановичем Петренком, що ідеального сорту немає і навряд чи буде (див. "Дім, сад, город" № 10 за 2005 р.). Але, на моє глибоке переконання, для України найкращі сорти — місцевої селекції, бо створені вони в місцевих умовах. Українські сорти, на мою думку, найстійкіші до фітофтори. Чого варта, наприклад, Червона рута. За три роки, що я її вирощував, фітофторою вона майже не уражувалася, хоч потрапляла під часті дощі й холодні тумани. Також я глибоко переконаний, що сорти, створені

північніше від України, будуть швидко вироджуватись через інші кліматичні умови. Зрозуміло, що насіннєвий матеріал, вирощений на півночі, здоровіший і там місцеві сорти гарно родять. Але, потрапивши на південь від зони створення, ці сорти швидко втрачають свої якості і вироджуються. Це стосується, зокрема, сортів російської та білоруської селекції. Майже всі вони нестійкі до фітофтори.

На своїй ділянці я випробував 15 російських та близько 20 білоруських сортів нової селекції. Ніякої надзвичайної врожайності я не помітив, здебільшого середня, окрім п'яти сортів, які дали непоганий урожай. Ще гірша ситуація була з північнішими сортами (Данія, Фінляндія, Швеція). Від популярних у 2001—2002 рр. сортів Розамунда, Тімо, Сату я ні разу не отримав пристойного врожаю. Вони вироджувалися ще на стадії розмноження.

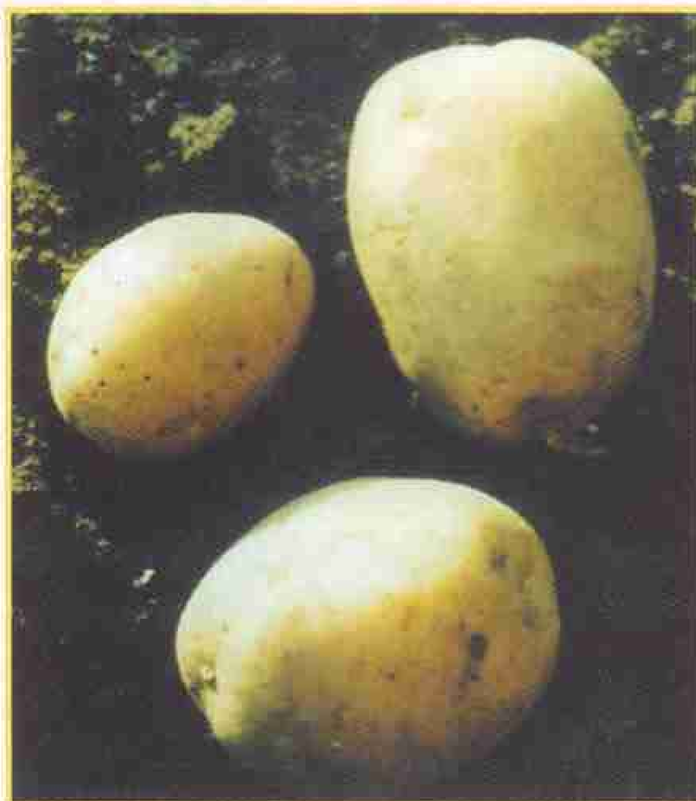

У сорту **Діана** бульби видовжені, червоні, з сітчастою шкіркою.

Інша справа — німецькі сорти, вони не тільки високоврожайні, а й довго зберігають високу продуктивність. Найкращі з-поміж них — Агаве, Беллароза, Бернадетте. Ці сорти, крім високої врожайності, мають дуже гарні смакові якості. До того ж Німеччина є світовим лідером щодо врожайності (в середньому 500 ц/га у польових умовах). Та все одно українських сортів я вирощую найбільше. Крім того, оздоровлений садивний матеріал української селекції завжди можна знайти у своєму регіоні.

Цього разу познайомлю читачів журналу "ДСГ" з такими новинками української селекції: Діана, Подолянка, Міраж.

Діана — середньоранній сорт, кущ високий, прямостоячий. Облистненість висока, листя середнє, темно-зеленого кольору. Стебло середньої товщини, антоціанове забарвлення відсутнє. Суцвіття велике, віночок квітки рожевий, утворення ягід незначне. Інтенсивність росту бадилля висока. Стійкість до фітофтори — середня. Бульби червоні, великі й середні з дуже сітчастою шкіркою, видовжено-овальної форми. Пуповинна частина бульби ширша за верхівкову. Вічка поверхневі, інтенсивного червоного кольору, м'якуш жовтий. Виродливі бульби не траплялися. Урожайність вища за середню. В кущі до 12 середніх та великих бульб. Бульби високостійкі до парші, стійкі до фітофтори, їх можна вирощувати на важких ґрунтах. Смакові якості високі, бульби не розварюються.

Бульби у сорту **Подолянка** красиві, інтенсивно жовтого кольору.

Подолянка — сорт ранній, кущ високий, прямостоячий. Облистненість висока, листя велике, зелене. Стебло товсте, без антоціанового забарвлення. Цвітіння посереднє, суцвіття середнього розміру. Віночок квітки білий, утворення ягід слабке. Інтенсивність росту бадилля висока. Сорт стійкий до фітофтори та вірусів. Бульби красиві, інтенсивно жовтого кольору, середні та більші за середні. Шкірка приємна на дотик, бархатиста, як у Бернадетте. Вічка малочисельні, поверхневі, овальної форми, але трохи трапецієподібні. М'якуш жовтий. Виродливі бульби не траплялися. Врожайність вища за середню. В кущі до 10—13 середніх та великих бульб. Сорт високостійкий до парші та фітофтори. М'якуш ніжний, як у Агаве та Бернадетте, і за смаком дуже схожий. Розварюваність середня.

Міраж — середньостиглий сорт, кущ високий, розлогий, гарно облистнений. Листя середнє, темно-зелене. Стебло середньої товщини, без антоціанового забарвлення. Цвітіння рясне й тривале, суцвіття дуже велике, віночок квітки білий. Утворення ягід незначне. Бадилля росте інтенсивно. Сорт доволі стійкий до фітофтори. Бульби кремово-жовті, з поверхневими вічками фіолетового кольору, плескато-овальної форми, розміром більші за середні, м'якуш жовтий. Виродливі бульби майже не трапляються. Врожайність вища за середню. У кущі до 15 бульб. Сорт стійкий до парші. Смакові якості високі. Розварюється слабко.

Рокко — новинка з Нідерландів. Сорт середньостиглий. Кущ високий, напіврозлогий, сильнооблистнений. Листя середнє, зелене. Стебло товсте, зі слабким антоціановим забарвленням. Суцвіття велике, цвітіння рясне. Віночок квітки рожевий. Утворення ягід незначне. Стійкий до фітофторозу. Інтенсивність росту бадилля середня. Бульби мають дуже красивий зовнішній вигляд (у мене Рокко посів перше місце в колекції на 2005 р. за зовнішнім виглядом і товарністю). Шкірка інтенсивно червона. Бульби великі, гладкі, видовженої форми. Вічка поверхневі, м'якуш жовтий. Виродливість бульб майже не трапляється. Врожайність висока. Бульби в кущі розміщені компактно, до 15 шт., переважно великі. Рокко має високу стійкість до парші, фітофтори, а також до бактеріальних хвороб, зокрема до вірусної інфекції. Смакові якості бульб високі, вони не розварюються.

За сумою товарних якостей (колір м'якуша та шкірки, форма, смакові якості, вирівняність бульб, стійкість до парші, високий вихід товарних бульб) Рокко, на мою думку, обійшов навіть Белларозу. Але не врожайністю та величиною бульб, а красивою формою й інтенсивним забарвленням. Бульби видовженої форми, користуються підвищеним попитом, як і гладенька інтенсивно червона шкірка.

Сорт Рокко може сподобатися як городникам-аматорам, так і професіоналам. Адже завдяки привабливому зовнішньому вигляду і смаковим якостям на ринку попит на нього високий, а відтак і ціна теж вища. Такий товар можна швидко реалізувати.

О.А. Іллющенко

На фото с. 6: донька Оксана з бульбами сорту Рокко.

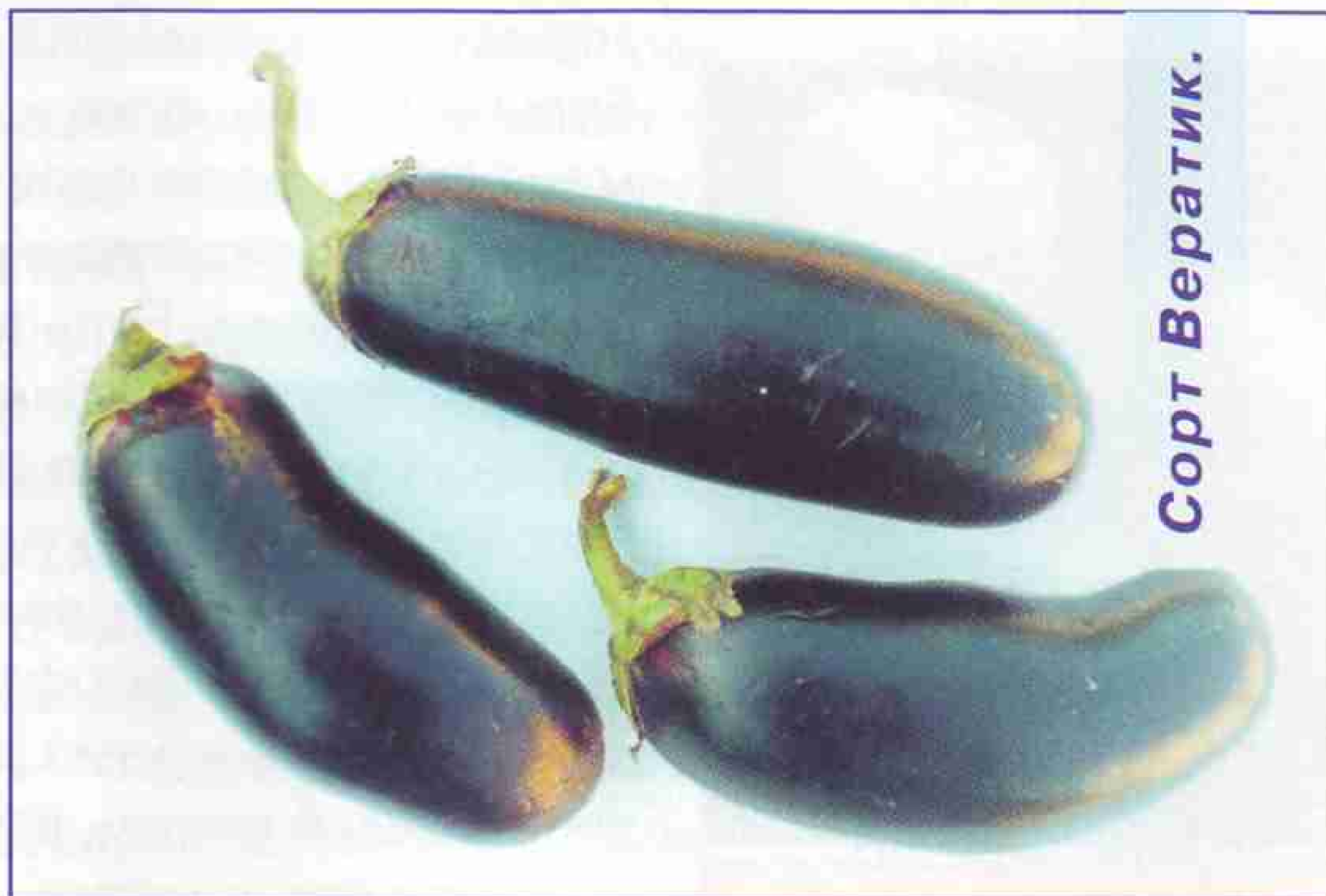
РАННІ СОРТИ БАКЛАЖАНІВ ДОСТИГАЮТЬ ПОВСЮДНО

***Синенькі** — так лагідно прозвали в народі чудові плоди баклажанів, цієї теплолюбної рослини, яка разом з перцем, фізалісом, помідорами і картоплею належить до родини пасльонових. Їхня батьківщина — Індія. Перш ніж потрапити до України, вони зробили довгу подорож через країни Близького Сходу до Південної Європи.*

У чому ж полягає цінність баклажанів, окрім високих смакових якостей? Вони дуже корисні при серцево-судинних захворюваннях, набряках, подагрі та хворобах печінки. Вживання баклажанів сприяє виведенню з організму холестерину і запобігає захворюванню на атеросклероз. Дуже корисні ці овочі повним людям, тому що рослинний білок, вуглеводи і мінеральні солі позитивно впливають на обмін речовин в організмі і слугують для профілактики ожиріння.

В останні роки вчені відкрили нові дивовижні властивості цього овочу — протипухлинну дію, активний вплив на залози внутрішньої секреції, виведення радіонуклідів, а також регулювання кислотного балансу.

Тому "синенькі" необхідно вирощувати на кожній ділянці: вони принесуть користь всій вашій родині. Хоча це не зовсім просто в наших умовах, оскільки баклажани — однорічна тепло- й вологолюбна рослина з тривалим (від 100 до 180 днів) вегетаційним періодом. Вони нормально ростуть і розвиваються у відкритому ґрунті тільки на півдні, а в центральних та північних районах — у плівкових теплицях.

Сорт Вератик.

Останнім часом попит на баклажани помітно зріс і зусиллями вчених-селекціонерів ця культура "просунулася" далеко на північ, де дуже ранні сорти з коротким вегетаційним періодом можна вирощувати й у відкритому ґрунті. Вони встигають сформувати повноцінний урожай і відплодоносити як у центральних, так і в північних областях України. Саме такі сорти — Вератик, Баклан і Суклейський селекції Придністровського НДІ сільського господарства (м. Тирасполь) я вже шостий рік вирощую на своїй дачній ділянці. Навіть у не надто сприятливі для вирощування овочів роки вони мене не підводять. Незважаючи на холодну і затяжну весну, дуже сухе й жарке літо, мені та моїм колегам-городникам, з якими я ділився насінням, навіть в умовах північних регіонів України вдалося отримати непоганий урожай.

Наведу коротку характеристику цих сортів.

Вератик — ранній сорт, період від сходів до збирання врожаю становить 115—119 днів, а до насіннєвої стиглості — 150—158 днів. Рослина розлога, висотою 45—70 см. Плоди темно-фіолетові, блискучі, масою 165—185 г, прямої і грушоподібної форми. Шкірочка тоненька, м'якуш білувато-зелений, щільний, без гіркоти. Насінники прямі, жовто-коричневого і коричневого забарвлення. Маса плоду в біологічній стиглості — 310—760 г.

Баклан — ранній сорт, період від появи масових сходів до першого збирання плодів 125—130 днів. Плоди кубоподібні, масою 240—300 г, темно-фіолетові у фазі технічної стиглості.

Суклейський — ранній сорт, період від появи масових сходів до першого збирання плодів у середньому становить 135 днів, а до насіннєвої стиглості — 150—172 дні. Плоди темно-фіолетові, майже чорні, блискучі, в технічній стиглості сягають довжини від 15 до 22 см, маса 215—260 г. Шкірочка тоненька, м'якуш білувато-зелений, щільний, без гіркоти. Насінники прямі, коричневого забарвлення. Маса у біологічній стиглості — 270—620 г.

Агротехніка вирощування ранніх баклажанів дещо схожа на агротехніку солодкого перцю, але є деякі відмінності, які необхідно враховувати. Беручи до уваги те, що розсада баклажанів має тривалий період вирощування (80—90 днів), насіння на розсаду висіваю наприкінці лютого — на початку березня. Попередньо знезаражую його, витримуючи 20 хв у гарячій (50°) воді, а потім 15—20 хв — в однопроцентному розчині марганцівки.

Ґрунтосуміш, якою наповнюю розсадні ящики, складається з дернового ґрунту, торфу (або перегною) і піску (2:1:1). Лінійкою роблю борозенки глибиною 1,5—2 см на відстані 5 см одна від одної. Насіння висіваю через 2—3 см. Потім поливаю ґрунтосуміш теплою водою з марганцівкою, ящик накриваю плівкою або склом і ставлю в тепле місце (температура — не нижче 23—25°). Через 6—8 днів з'являються сходи. Плівку (скло) знімаю, а розсадний ящик переношу на найбільш освітлене місце. У перший тиждень життя сіянцям необхідно більше світла, ніж тепла. Підтримую температуру 15—16°.

У період вирощування розсаду регулярно поливаю, не припускаючи пересихання ґрунту, 2—3 рази підживлюю розчином пташиного посліду (1:20), коров'яку (1:10) або мінеральними добривами — 75 г суперфосфату, 25 г сечовини і 25 г калійної солі на 5 літрів води.

У відкритий ґрунт висаджую 80—90-денну розсаду наприкінці третьої декади травня, коли мине загроза заморозків. Готова до висаджування розсада повинна мати висоту 10—12 см і 6—8 справжніх листочків, добре розвинуту кореневу систему. Схема садіння: міжряддя — 70 см, відстань між рослинами в ряду 30—40 см. Кращі попередники для баклажанів — огірки, цибуля, капуста, озима пшениця, бобові, зеленні культури.

Подальший догляд за рослинами полягає в розпушуванні ґрунту, прополюваннях, боротьбі з шкідниками, поливах і підживленнях.

Враховуючи високу вибагливість баклажанів до вологості ґрунту, особливу увагу приділяю поливам, які проводжу регулярно, через кожних 7—12 днів (близько 12 поливів за сезон!) прогрітою на сонці водою і так, щоб ґрунт вбирав вологу на глибину 40—50 см.

Сорт Суклейський.

Іноді баклажани можуть скидати частину бутонів зав'язі. Це свідчить про недостатнє живлення і водопостачання рослин. Аби запобігти цьому явищу, необхідно забезпечити оптимальний режим поливу та підживлень.

За період вегетації я двічі—тричі підживлюю рослини розчином пташиного посліду (1:20), коров'яку (1:10) або мінеральними (переважно азотними) добривами. Перше підживлення здійснюю в період бутонізації, друге — перед масовим збиранням урожаю, третє — після збирання, у період утворення плодів на бічних пагонах.

Для захисту рослин від вітру по периметру ділянки, де ростуть баклажани, висаджую кукурудзу, соняшник або квасолю. Вони допомагають створити оптимальні умови для розвитку баклажанів: захищають їх від вітру та запобігають поширенню інфекційних захворювань у сиру й прохолодну погоду.

Баклажани можуть потерпати і від різних листогризучих шкідників, з яких найнебезпечнішими є павутинний кліщ і колорадський жук. Їх також пошкоджують слимаки. Боротьба з колорадським жуком — одна з основних проблем в процесі вирощування баклажанів. На жаль, ця чудова культура — справжні ласощі для нього. На початку літа шкідників (жуків, слимаків, гусінь) збираю вручну, а коли на рослинах масово з'являються личинки, застосовую хімічні препарати (арріво, шерпу, регент). Проти інших шкідників і хвороб використовую настій полину, деревію, лушпиння цибулі (100—150 г сухих листків або лусочок цибулі настоюю у 10 л води 24 години, потім обприскую рослини), а також бордоську рідину (однопроцентний розчин), мідний купорос з кальцинованою содою.

Плоди збираю у фазі технічної стиглості, коли вони набудуть характерного для сорту розміру та фіолетового або темно-фіолетового забарвлення, а м'якуш стане соковитим і пружним. Роблю це регулярно, через 5—7 днів, вручну, зрізаючи їх разом з плодоніжкою ножем або секатором. Відразу ж переробляю плоди, тому що вони швидко втрачають товарні якості.

Запропонована агротехніка вирощування баклажанів у відкритому ґрунті дає мені змогу щороку збирати повноцінний урожай цієї культури. Якщо у когось виникнуть якісь запитання з агротехніки вирощування баклажанів, можете звертатися до мене за консультацією (обов'язково вкладаючи конверт для відповіді) або подзвонити за телефоном (03433) 2-86-25.

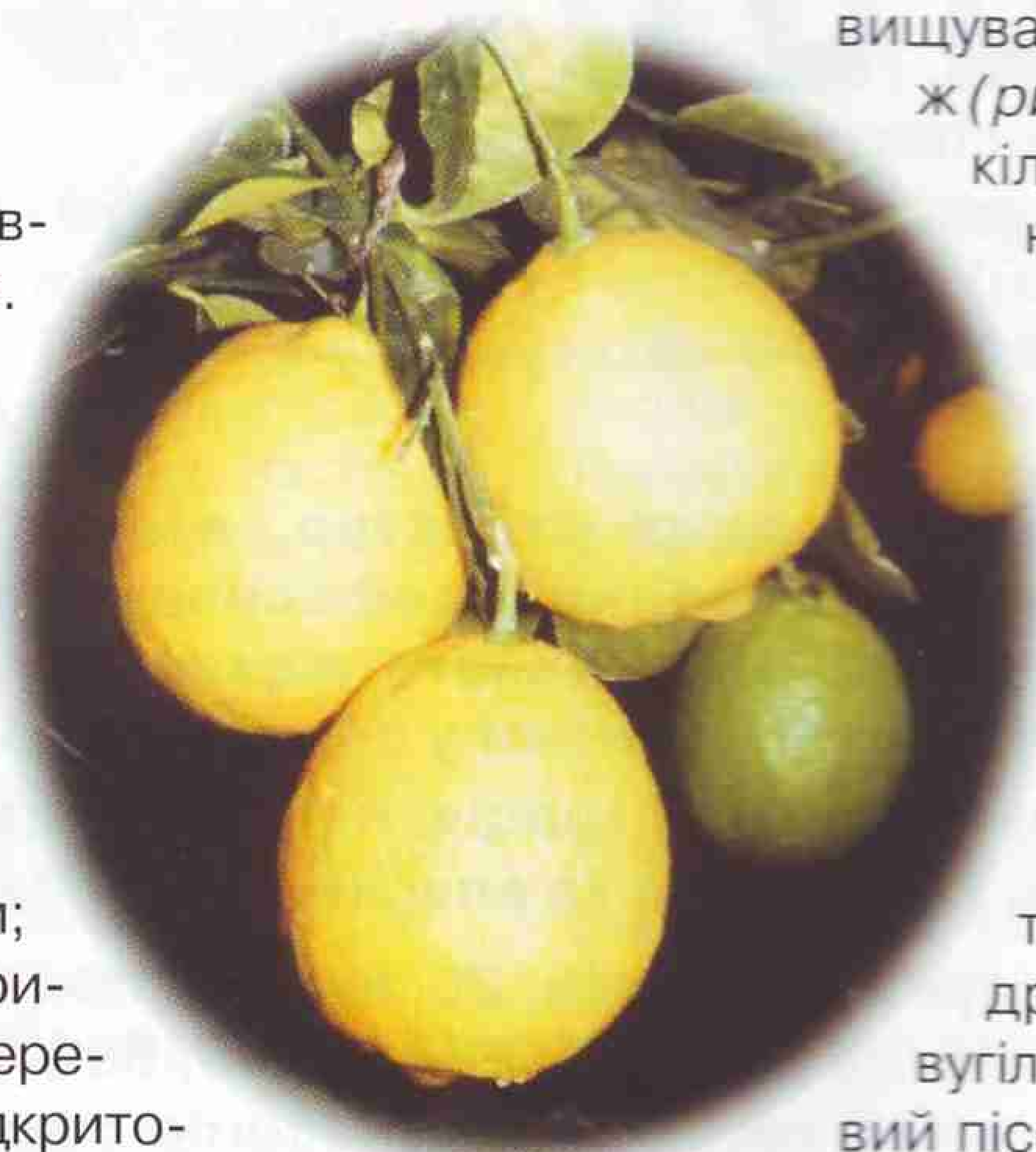
П.М. Філіпчук,
вул. Гетьмана Мазепи, буд. 272, кв. 64,
м. Коломия, Івано-Франківська обл., 78208.

СОНЦЕ НА ПІДВІКОННІ

ПРО ВИРОЩУВАННЯ ЛИМОНІВ У ДОМАШНІХ УМОВАХ

(Продовження. Поч. у № 12, 2005 р.)

Де придбати, саджанці лимона

Щоб відповісти на це запитання, автору довелося працювати багато років. Тепер у Москві і Києві придбати саджанці лимона стало можливим для багатьох аматорів, а в недалекому майбутньому буде досяжним для всіх бажаючих.

Єдине, про що хочу вас, дорогі мої читачі, застерегти, це не купувати у південних торговців саджанці з оголеним і обрубаним, майже сухим корінням; щеплені ці лимони, як правило, на трифоліаті — рослині, яка у зимовий час перебуває у стані глибокого спокою. Для відкритого ґрунту Південного узбережжя Грузії, де бувають легенькі заморозки, — це добре, для закритого ґрунту, особливо кімнатної культури, підщепа трифоліата непридатна, позаяк, вступаючи взимку в стадію спокою, щеплені цитрусові за високої кімнатної температури скидають листя і гинуть. До того ж і тіневитривалість таких саджанців слабка, адже вони виросли за умов, де в достатку є волога і сонячне світло. Цим самим дискредитується вся ідея кімнатного цитрусівництва.

Відрізнити такі саджанці від придатних для кімнатного вирощування дуже просто. Коріння у них обрубане й сухе, товсте, рослини мають багато старих листків, висота саджанця сягає 30—50 см, адже вони викопані з ґрунту розсадника у шестимісячному віці. Часто на таких рослинах видно кореневу шийку у вигляді потовщення біля коріння — місце з'єднання підщепи і прищепи.

Придатні для наших умов, власнекореневі або щеплені на сіянцях, лимони продають з 2—3 старими листками. Іноді на них є молоді невеликі пагони заввишки 10—15 см. Пагони мають світло-зелене забарвлення, а старе листя — темно-зелене, шкірясте, глянцеве, щільне. При розтиранні листя пахне лимоном.

Коріння не має бути сухим, а присипаним землею або вологою тирсою, щоб не загинула мікориза.

Не рекомендується купувати великі дерева, позаяк вони звикли до умов зростання, відмінних від ваших, і будуть погано рости та плодоносити.

У чому і як посадити лимон

Будемо вважати, що ви придбали якісний власнекореневий або щеплений на сіянці цитрусових саджанець, який потрібно у чомусь висадити і зробити це правильно, інакше рослина не зможе добре рости й плодоносити.

З цією метою візьмемо горщик із будь-якого матеріалу, головне — верхній діаметр не повинен перевищувати 10—15 см, висота приблизно така ж *(рис. 1)*. У дні горщика має бути один або кілька невеликих отворів для стікання надлишкової поливної води. На дно посудини, а це може бути консервна банка, старе пластикове відерце, дерев'яна, керамічна, скляна ємкість, помістіть як дренаж керамзит або пісок, а найкраще — деревне вугілля, яке можна взяти із загаслого багаття в лісі, у міському парку тощо. Товщина дренажу не повинна перевищувати 3—5 см. Затим дренаж трішки присипають землею. Поверх дренажу з керамзиту або деревного вугілля обов'язково насипати мокрий річковий пісок, щоб земля не провалювалася всередину дренажу і не засмічувала стічних отворів.

На землесуміші для лимона варто зупинитися детальніше. Де ж її взяти? З цією метою підіть до лісу або парку, де не прибирається опале листя, подалі від автомобільної траси і наберіть землі під старими липами або будь-якими листяними породами, крім дуба. Беріть верхній шар, багатий на гумус, у якому є напівперепріле листя та гілочки.

Додайте до цієї землі пісок, краще річковий, трохи попелу, перегною, якщо є в наявності. Пропорція така: дві склянки листяної землі, склянка піску, три столові ложки перегною і одну — попелу. Перемішайте все це у будь-якій мисці, додайте трохи води, щоб одержати густу сметаноподібну масу, яка добре заповнить весь об'єм горщика, не залишаючи повітряних пустот біля коріння лимона.

Якщо вам не вдалося відразу знайти потрібну землю, то скористайтеся будь-якою городньою землею, додавши на дві склянки такої землі по можливості всі згадані вище компоненти. Через півроку, коли будете пересаджувати лимон у трохи більший горщик (на 5 см по діаметру), заготовте кращий ґрунт.

Хочу застерегти всіх любителів кімнатного цитрусівництва — земля, яку продають у садівничих магазинах, непридатна для цитрусових, позаяк вона приготовлена на основі торфосумішей, що мають кислу реакцію, а для лимона придатний лише нейтральний ґрунт.

Правильно висаджений саджанець тоді, коли коренева шийка (місце, звідки виходить коріння) заглиблена в ґрунт не більше ніж на 5 мм, а сам ґрунт не досипаний до краю горщика на 10 мм. Робиться це для того, щоб коренева шийка не намокала і не загнивала при поливах, а ґрунт не досипається, щоб не змивався по зовнішній стінці горщика *(рис. 2)*.

Висаджений лимон обприскайте і полийте слаборожевим розчином марганцівки, а затим поставте на

приготовлене завчасно підвіконня, еркер чи балкон таким чином, щоб поверхня листків була спрямована до світла. Влітку бажано трохи притінювати сам саджанець від прямих сонячних променів.

Запам'ятайте одну просту істину: лимон не слід переставляти з місця на місце і різко повертати різними боками до світла, позаяк усі процеси фотосинтезу краще відбуваються при односпрямованості світлового потоку. Недотримання цього правила призведе до того, що деревце буде погано рости і врожаю доведеться чекати дуже довго.

Якщо горщик з лимоном стоятиме на підвіконні, то вікно на зиму слід добре утеплити, між подвійними вікнами бажано покласти шар вати завтовшки 3—5 см, а сам горщик утеплювати і взимку, і влітку, про що розповідалося вище.

Багатьох цитрусівників-аматорів цікавить питання: як часто поливати лимон?

Відповідь може бути така: лимон слід поливати в міру підсихання верхнього шару ґрунту, не допускаючи повного пересихання грудки землі в горщику. Для визначення вологості ґрунту не полінуйтеся щоденно брати вказівними пальцями трішки поверхневого шару ґрунту і стискувати його. Якщо земля злипається, то поливати не потрібно, коли ж вона розсипається під пальцями, значить — пора поливати. Стежити за станом ґрунту слід щодня (особливо влітку), щоб від високої температури і яскравого сонця не пересохла вся земляна грудка в горщику.

Якщо лимон стоїть на південному вікні, то в літню пору його бажано трохи притінювати від прямих сонячних променів, щоб не з'явилися опіки на листках і не виникав хлороз від перегрівання всієї крони і коріння. Для цього на віконній рамі по висоті деревця роблять марлеву занавіску і вранці, перед тим, як піти з дому, прикривають нею скло, якщо день обіцяє бути сонячним.

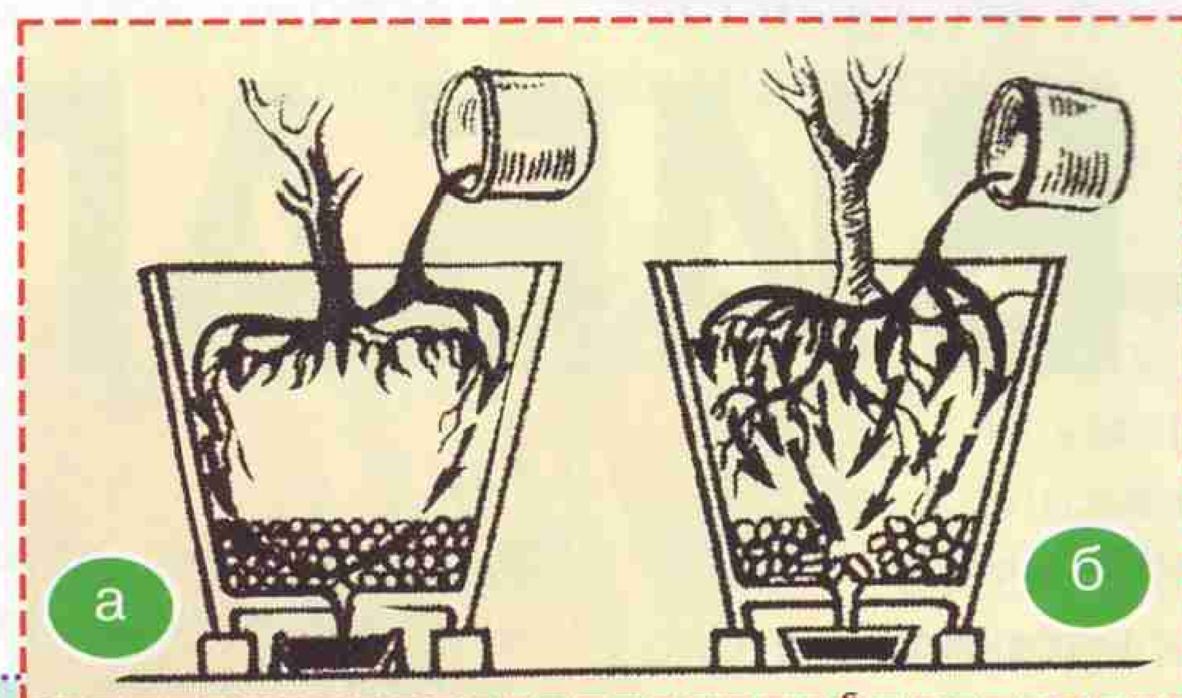
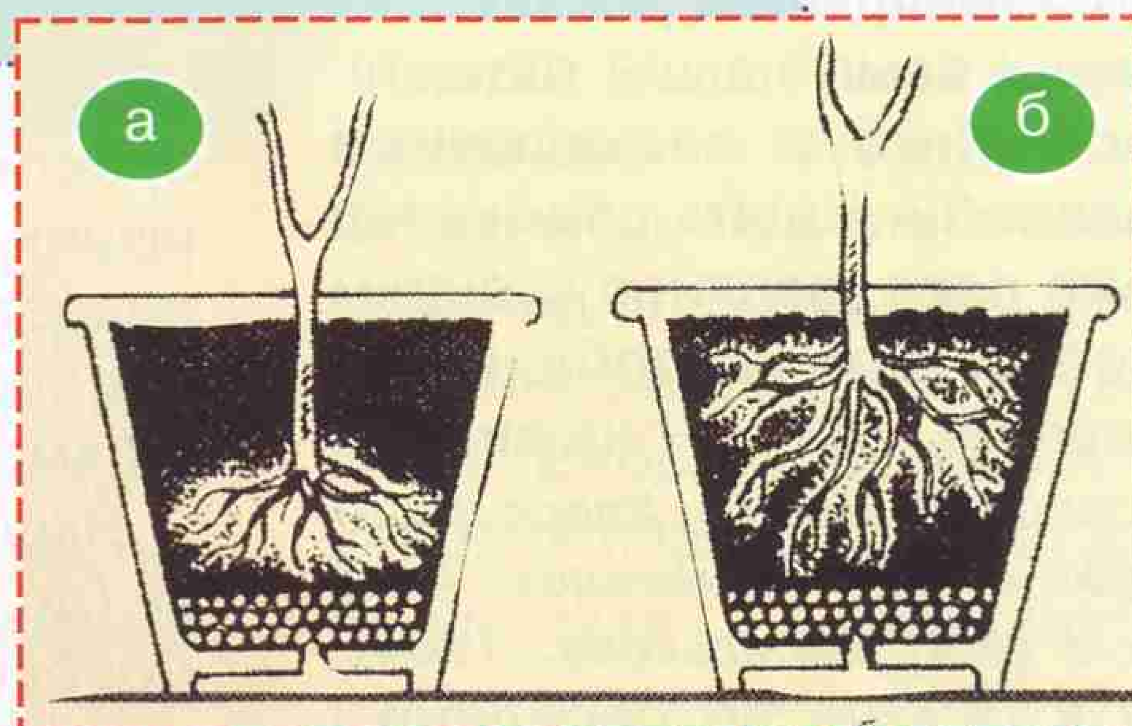

Рис.1
Схема розташування коріння цитрусових у горщику і проникнення води при поливах:
а — у щільному ґрунті (коріння і вода при поливах розташовані на периферії грудки землі);
б — у пухкому ґрунті (коріння і вода при поливах рівномірно проникають у грудку землі).
Рис. 2 Садіння цитрусових у горщики:
а — неправильне (дуже глибоке);
б — правильне.

Вода для поливання

Де взяти воду для поливу і якою вона має бути, — питання також дуже непросте. Тому зупинимося на ньому детальніше. У міській квартирі питна вода практично непридатна для поливу цитрусових, позаяк вона містить велику кількість сполук лужноземельних металів і хлору, які всі вкупі і кожний зокрема завдають великої шкоди лимону, викликаючи плямистість (хлороз) листків, залужуючи ґрунт, порушують обмінні процеси.

Багато авторів рекомендують кип'ятити воду з-під крана, але це не завжди відразу призводить до бажаного результату, зайві клопоти часто відлякують потенційних любителів кімнатного плодівництва, тому я раджу брати гарячу воду з-під крана. У такій воді менше хлору і вона м'якша. Крім того, воду для поливу слід відстоювати не менше доби у відкритому посуді для повного видалення хлору, який вкрай згубний для цитрусових.

За вирощування лимона в сільському будинку воду для поливу можна брати з криниці, але краще з озера або річки і залишати в кімнаті для підігрівання. В дощовій воді тепер міститься багато шкідливих домішок, тому не збирайте її для поливу рослин. У будь-якому разі, де б не була взята вода, її слід залишити не менше ніж на добу у відкритому посуді за кімнатної температури і тільки після цього поливати лимон.

Взимку для кращого росту і плодоношення лимона воду перед поливанням можна підігрівати до температури +30—35ºС. Влітку ставте воду на сонячне підвіконня і не обтяжуйте себе підігріванням.

Як же поливати лимон?

На основних моментах цього питання зупинимося детальніше.

1. Посудина для поливу обов'язково має бути з носиком або розпилювачем.

2. Бажано посудину для поливу нахиляти дуже близько до землі, аби вона не вимивалася й не оголювалося коріння, інакше загине мікориза на кінчиках оголених коренів.

3. Поливати слід по всьому периметру горщика допоки знизу в піддоні не з'явиться вода. При цьому вологою просочується вся грудка землі і змочується все коріння. Залишок води варто злити через пару годин після поливу, а ліпше до піддона покласти дві пластинки (пласких камінців) і на них ставити квітковий горщик. У такому випадку відразу буде видно, коли вода починає стікати в піддон і її можна буде залишити, щоб підвищувалася вологість повітря навколо крони.

4. Слід постійно пам'ятати про те, що крім поливу, лимон не менше одного разу на добу, особливо влітку, потрібно обприскувати водою із розпилювача типу "Росинка" або будь-яким іншим способом для підтримання необхідної вологості, змивання пилу з гілок, щоб листя "дихало".

Хоч би раз на місяць деревце лимона бажано поставити у ванну, прикрити поліетиленовою плівкою землю в горщику і обмити всю крону ватою з мильною піною. Тоді вам не доведеться проводити важку боротьбу з шкідниками. Не забудьте при цьому стовбурець деревця знизу перев'язати марлею або бинтом, щоб мильна вода вбиралася тканиною і не потрапляла в ґрунт.

Для того щоб від переміщення лимон не скинув листя, його слід повернути на те саме місце на підвіконні і в тому ж положенні щодо сторін світу. З цією метою на горщику слід наклеїти або нарисувати вертикально дві паралельні смужки, а на підвіконні мають бути такі ж дві горизонтальні смужки, які потрібно суміщати з вертикальними. Тоді ви будете впевнені, що напрямок світла на деревце не змінився.

А.В. Патій,
м. Київ

(Далі буде)

ЧЕРЕШНЯ — КУЛЬТУРА ВИБАГЛИВА

Яка підщепа краща

Черешня — одна з улюблених населенням плодових порід. На жаль, в Україні у більшості областей її розмножують, щеплюючи на магалебці, яка недостатньо сумісна з черешнею, що повсюдно спричиняє загибель дерев. Так до 10-річного віку гине 10—30% дерев, старіших — 30—50%. І чим родючіший ґрунт, тим більше дерев гине. Черешню не бажано удобрювати гноєм і азотом, особливо під час садіння, щоб не сприяти загибелі. І навіть садіння на супіщаному ґрунті, котрий є далеко не в усіх областях, черешню повністю не рятує, а лише дещо зменшує відсоток загибелі. Дерева гинуть, але їх садять і садять...

А ще місцями "лютує" бактеріальний рак і підсилює загибель дерев черешні саме на цій підщепі. З'явилася у серпні в кроні гілка із засихаючими листками — це початок хвороби. Навіть взимку під час відлиг ця хвороба може передаватися сусіднім черешням від хворого дерева. Щоб хвороба не поширювалася на сусідні дерева, навесні і на зиму їх слід обприскувати бордоською рідиною. ***Хворе дерево можна вилікувати, але дуже складним методом, який запропонований в Мелітополі (А.К. Василькова, 1964).*** Слід просвердлити дірку в штамбі до середини і "примусити" дерево "випити" через гніт з пляшки 1%-ний розчин сірчанокислого цинку.

Не черешневій і вишневій підщепі ця хвороба проявляється значно рідше і навіть якщо з'явиться, то дерева живуть значно довше. Але черешнева підщепа недостатньо морозостійка, тому придатна лише для південної зони. Дерева на ній дуже сильнорослі, іноді трохи затримують початок плодоношення. До того ж і одержати сходи черешні важче. Сходить насіння лише у пізньодостигаючих дичок і сортів і до появи п'ятого листочка дуже часто гинуть від посухи, якщо їх вчасно не полити. А вишні в саду будуть давати поросль. Поки що мені відома лише одна вишня, яка не дає поросль, за умови, що вона росла серед черешень і ними запилювалася — це старовинний іспанський сорт, який понад 500 років розмножують у Європі. У нас, в Україні, він має дві назви: Гріот остгеймський і Самсонівка, під Москвою районований як Гріот московський...

Ця підщепа триплоїдна. Були в нас на дослідній станції 2 га черешні на цій підщепі, прожили 28 років і не давали порослі. Посаджені поруч ці ж сорти на сіянцях Гріоту остгеймського, але який ріс серед вишень — давали поросль.

Будь-які сіянці вишні слід окулірувати тільки в ранні ранкові години, позаяк через швидке окислення відкритих тканин у вечірні години — погане приживлення щитків.

Ця підщепа дещо знижує висоту дерев і до того ж пришвидшує плодоношення, значно поліпшує закладання квіткових бруньок, що сприяє підвищенню врожайності. Але навіть сіянці сильнорослих вишень при щепленні на них черешні дають невеликий відсоток слаборослих дерев. Слаборослі вишні при висіві їхнього насіння дають багато карликів. Через мої руки за 55 років роботи в Донбасі пройшло багато десятків таких карликів. Звичайна картина: стоять поруч сильноросле і слаборосле дерево на сіянцях одного сорту. Сильноросле щедро родить, а слаборосле — з поодинокими плодами. Адже у нас межа промислової зони черешні і вона просунулася практично до Київської, Харківської та інших північних областей лише завдяки створенню більш морозостійких донецьких і частково мліївських і київських сортів черешні (де, на жаль, селекція або давно "завмерла", або ведеться у невеликому об'ємі).

Якщо в Мелітополі мінімальна температура взимку (до того ж і не кожний рік) мінус 24—25°С, то в Донбасі на кожних 10 років 1—2 рази температура знижується до мінус 30°С, кілька зим — до мінус 27—28°С, у решти років — до мінус 24—25°С. Але ще й навесні один—два рази за п'ятирічку буває мороз по зеленому конусу, який погано витримують південні сорти, навіть якщо й цвітуть, то всередині квіток мертва зав'язь.

Сорти донецької селекції морозостійкіші

Більшість донецьких сортів черешні добре плодоносять після морозів до мінус 27—28°С, не реагують на морози по зеленому конусу, а окремі навіть після 30-градусних морозів можуть дати середній врожай у верхній половині крони (Дончанка, Сестрьонка, Амазонка, Ярославна, Рання рожева та інші).

А за розміром плодів вони на рівні кращих південних сортів — до 7—9 г і в останні десятиріччя з'явилися сорти, наприклад, Василіса, Прощальна та інші з масою плодів до 12—14 г, які є лише у нас і в Мелітополі (Крупноплідна) і за якими уже "полюють" інші країни.

Але все ж таки у всіх сортів черешні при розмноженні у північній частині України є "слабка ланка" — однорічки че-

решні слід зберігати у підвалі, присипавши коріння вологою тирсою. У зимовому прикопі або висаджені в сад з осені вони можуть один раз у 3—4 роки сильно підмерзнути, їх доведеться зрізувати на повторний ріст, залишивши пеньок завдовжки до 20 см. Таке ж може статися і після першого року росту в саду. Дуже рідко (раз на 15—20 років) сильний мороз по зеленому конусу може знищити ростові бруньки навіть у 4—5-річних дерев. Після цього слід прищипнути окремі пагони і зробити легке омолодження цих дерев. Тільки тоді пробуджуються адвентивні (сплячі) бруньки. Якщо цього не зробити, то дерева доведеться викорчувати. Цього не буває у південній зоні садівництва.

А для дерев донецьких та північних сортів черешні характерним є те, що їхня морозостійкість швидко і суттєво зростає.

Донецькі черешні відзначаються ще й підвищеною посухостійкістю, незважаючи на те, що більшість з них мають походження від Дрогани жовтої ("діти", "онуки", "правнуки") — сорту з підвищеною морозостійкістю (виведена в гірських районах Саксонії — Німеччина), але з недостатньою посухостійкістю. Тож у західніших областях маса плодів у неї може досягати 7—8 г, а в Донбасі не більше 6 г. До того ж плоди майже щорічно мають легеньку гірчинку, яка зрідка в окремі вологіші роки зникає. Батьківські сорти дещо південніші. Найчастіше батьківським сортом був недостатньо морозо- і посухостійкий Валерій Чкалов, при схрещуванні з яким з'являється лише 1—5% морозостійких форм. Виокремлені навіть два сорти з десертним смаком плодів: Донецька красуня і Аннушка.

Як показали наші дослідження, на черешневій підщепі Валерій Чкалов навіть після м'якої зими лише середньоврожайний. Такий у нього тип плодоношення. Але щеплений на магалебці або вишневій підщепі після м'яких зим дає високі врожаї. На жаль, ще недостатньо перевірено, як успадкували від Валерія Чкалова ці властивості сорти Василиса і Аннушка. Тому поки що основна підщепа — магалебка. Всім розсадникам надсилаю магалебки, відібрані на сумісність з черешнями: із Угорщини, США, Розсоші (дослідної станції у Воронезькій обл.).

Сильні і тривалі суховії можуть погіршити закладання квіткових бруньок не тільки у Валерія Чкалова, а й у багатьох південних сортів. Від забезпечення вологою залежить і морозостійкість, яка помітно підвищується навіть після 2-разового поливу: в період достигання плодів і в серпні.

Разом з тим у донецьких сортів, які спеціально вивчалися без зрошення, ніколи не спостерігалося зниження закладання квіткових бруньок. Навіть після найтриваліших багатомісячних посух вони не втрачали тургору в листках і не знижували морозостійкості. І все одно тільки Валерій Чкалов дав можливість одержати серед "нащадків" (особливо при схрещуванні двох його "дітей") особливо великоплідні сорти і відбірні форми з масою плодів ще на 4—6 г більші за існуючі сорти (12—14 г), наприклад, Василису (Угольок х Донецька красуня), Прощальну та інші. Так, Угольок походить від схрещування Дрогани жовтої з Валерієм Чкаловим, а Донецька красуня від схрещування Дрогани рожевої з Валерієм Чкаловим. Василіса і Прощальна морозостійкіші, ніж Валерій Чкалов, але я їх відношу до середньостійких.

Як зменшити висоту крони

Дуже важливе питання про зниження росту черешні. Адже черешневі дерева в умовах України можуть вирости без зниження крони до 6—7 м, а в Італії та деяких інших країнах — до 20—25 м. Поки що серед донецьких сортів відмічені лише 2 сорти з природним стриманим ростом не вище 4 м, це — Етика і Рання рожева.

Коли ж я спробувала ще понизити ріст Етики, дуже морозостійкого сорту, і щепила його на сіянцях Любської, котрі росли серед черешень, то із 5 дерев чотири виросли майже безплідними карликами, котрі жили недовго. Одне дерево мало висоту до 3 м і добре плодоносило.

Нині у Донбасі та інших місцях проходять випробування кілька кубанських та європейських слабко- та середньорослих підщеп. Окремі працівники розсадників намагаються навіть без достатніх випробувань запустити ці підщепи у масове розмноження, що є дуже небезпечним для черешні. Добре, якщо виділиться середньоросла підщепа.

Понад 30 років тому я пробувала послабити ріст черешні за допомогою вставок слаборослих вишень. Вибрала слаборослу Плодородну Мічуріна, перещепила близько 50 дерев цього сорту сіянцями черешні і 2 дерева Донецькою Красунею. Тільки остання прожила 30 років, але ріст дерев сягав 5—5,5 м і два рази доводилось його вкорочувати. Адже коріння магалебки! Але сіянці в кроні нормально росли всього 3—4 роки, поки була ювенільна стадія розвитку, а потім швидко гинули від недостатньої сумісності з цим сортом вишні. Всі ці сіянці черешні були 1, 2, 3 поколіннями Дрогани жовтої, а Донецька красуня походила від Дрогани рожевої... Така ж несумісність швидко проявлялася, коли я намагалася понизити ріст черешні, щеплюючи її на дику степову вишню.

В останні роки подібну роботу почали виконувати в Польщі, вони використовують слаборослу напівкультурену вишню, знайдену в лісі. Вона виявилася сумісною з черешнями. Там додатково придумали захід, який допомагає зменшити ріст — центральному пагонові дають можливість рости вгору, буквально "обдираючи" бокові гілки, а для плодоношення залишають нижні бокові гілки. У Польщі, до речі, також межа промислового культивування черешні.

Із 300 сортозразків черешні, котрі пройшли випробування в Донбасі, майже всі південні сорти не тільки недостатньо морозостійкі, але

через сильне підмерзання деревини здрібнюються у ті рідкі роки, коли дають урожай.

Із сортів, розмножуваних у Польщі, ми маємо тільки Вегу, але за останні 7—8 років випробувань на ній лише зрідка був невеличкий врожай. Тож у Польщі розпочато випробування донецьких сортів черешні. До речі, їх у західному регіоні на Волині випробовує і вже розмножує фермер-розсадниковод В.Л. Марчук. А також донецькі черешні проходять випробування ще в кількох країнах Європи і в США.

Щодо інших способів зниження крони, то спроби використання в селекції одного з двох слаборослих іноземних сортів, одержаних за допомогою опромінення, призвели до появи серед сіянців великої кількості хлорофільних мутантів з білими листками, які швидко гинули. Серед уцілілих сіянців, як і від схрещування з великою кількістю південних сортів нічого путнього не з'явилося.

Пробували послабити ріст черешні за допомогою опромінення живців окремих сортів — головним чином донецьких. Спочатку щеплювала їх в крону, потім відібрала і посадила в сад 10—12 років тому (майже гектар). Але у дослідної станції відібрали сад (1000 га), насадження порозкрадали. Не у всіх сортів зберігся контроль. Доза опромінення 2—3 кілорентгена, нерідко викликаючи сильне зниження росту, одночасно в окремих сортів (наприклад, у Валерії) сильно знижувала морозостійкість деревини і квіткових бруньок; у Дончанки й Етики також знизилась морозостійкість, але значно менше.

Поки що живе надія, що з'явиться середньоросла підщепа, яка все-таки знизить ріст черешні до 3,5—4 м.

У Франції придумали свій спосіб зменшення росту черешні — обрізувати її на початку літа, коли приріст пагонів досягне 50—60 см, вкорочуючи його.

Серед південних сортів немало таких, котрі погано гілкуються. У них навіть у роки нормального приросту доводиться обрізувати кінцівки пагонів основних і бокових гілок. Провідник, як правило, найсильніший і його в першу чергу слід вкорочувати.

Донецькі сорти добре гілкуються. Більшість з них, крім Донецької красуні, мають і легко формують широкі крони зручні для збирання рожаю. Але за вмілого формування й Донецьку красуню можна зробити з округлою кроною.

Тепер про розтріскування плодів

Понад 20 років тому до Грузії на Сакарську дослідну станцію були відправлені донецькі сорти черешні на випробування. Там випадає до 1000 мм опадів на рік і нерідко дощі йдуть і під час достигання черешні. Неодноразово повідомляли, що наші черешні не тріскаються. Це ми змогли перевірити лише 4 роки тому, коли в Донбасі весь період достигання черешні був дощовим. Виявилося, що тріщини з'явилися лише у двох наших сортів: Джерело і Рання рожева, які не потрапили до Грузії. Не потріскалися і вперше заплодоносили угорські сорти. Але сильно потріскалися Крупноплідна, Анонс, Лапінс (два перших — мелітопольські, останній — канадський сорт). Але коли після сильної посухи раптом пройдуть рясні дощі перед самим достиганням плодів, то будь-які черешні розтріскуються. Із наших сортів майже не мають тріщин Ярославна і Сестрьонка.

Допомагає і щедрий полив на початку наливу плодів. Погано він допомагає тільки Крупноплідній, яку доречно розмножувати у посушливих областях, де дощі під час достигання плодів — рідкісне явище.

Незважаючи на близьку спорідненість багатьох донецьких сортів черешні (по "мамі", "батькові", "дідусеві" або "бабусі"), більшість досить добре запилюють один одного, хоч зрідка трапляється однобоке запилення. Тільки найвеликоплідніші (Василісу, Прощальну, Крупноплідну) не слід вирощувати окремою групою — вони погано взаємозапилюються.

Останнім часом наші сорти допомагають збільшенню розмірів плодів у північних, дуже морозостійких сортів черешні. З'явилася орловська черешня Поезія з масою плодів до 7г. З селекційною метою донецькі черешні використовують й в інших науково-дослідних установах Росії та в Білорусії.

В Україні, на жаль, промислове садівництво у великому занепаді, як, до речі, і присадибне садівництво — адже дуже багато покинутих ділянок. Фермерство, особливо садівниче, — у зародковому стані. З'явилося немало дрібних приватних розсадників, але далеко не всі розмножують тільки стійкі в даній місцевості сорти. Дуже часто "тягнуть південь на північ", що у кісточкових часто призводить до безпліддя і швидкої загибелі дерев. З'явилося немало перекупщиків, які розвозять саджанці по країні. І хоч кожний із нас дуже не любить, коли його обдурюють, але багато продавців "роблять" з одного сорту 5—6 і продають...

Але, дивлячись в майбутнє з оптимізмом, хочеться сподіватися на краще.

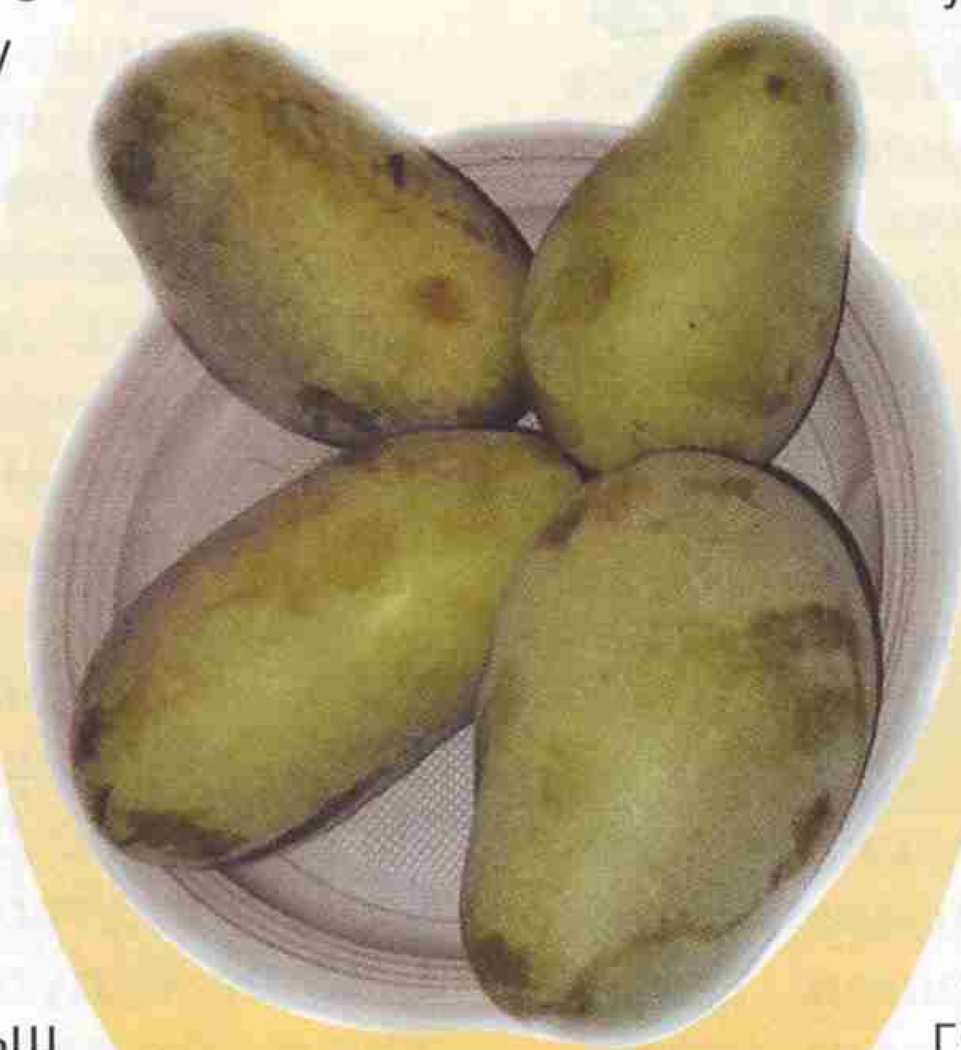
Л.І. Тараненко,
ст. науковий співробітник
Артемівського НЦІС
заслужений агроном України

ПІВДЕННІ ПЛОДОВІ КУЛЬТУРИ АКЛІМАТИЗУВАЛИСЯ НА ХЕРСОНЩИНІ

Восени минулого року у селі Плодовому на Херсонщині відбулася виставка, на якій можна було ознайомитися з інтродукованими на півдні плодовими, декоративними й ефіроолійними культурами. Крім садівників-аматорів на території розсадника "Новокаховський" висадився потужний "десант" науковців. Не оминуло своєю увагою такий яскравий захід і керівництво області, й міський голова Нової Каховки. Голова облдержадміністрації виявився активним прибічником південних плодових культур, на дачі плекає рослини з розсадника, а міський голова має освіту лісівника, тож тема садівництва йому близька й зрозуміла. Такий приємний збіг обставин, хоча, як кажуть, нічого випадкового не буває, гарантує підтримку керівнику державного дослідного господарства Василю Миколайовичу Дерев'янку. Саме він, невтомний експериментатор і в доброму розумінні авантюрист, свого часу вирішив припинити роботи із овочевими культурами й перекваліфікуватися на вирощування екзотичних для цієї місцевості культур.

Ще напередодні виставки найбільш нетерплячі вже отаборилися у Плодовому. В першу чергу це науковці з Нікітського ботсаду Сергій Хохлов та його колега, знавець хурми Олександр Казас. Побажали поспілкуватися до початку виставки й наукові працівники з дендропарків "Тростянець" і "Софіївка", з Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка та кілька садівників-аматорів і ваш покірний слуга. Покликала в дорогу не тільки журналістська цікавість, а й бажання побільше дізнатися про наявні тут південні плодові культури з метою їхнього вирощування у нашій області. До речі, Василь Дерев'янко неодноразово згадував, що найпівнічніше на сьогодні в Україні росте і радує урожаями хурма саме у нашого земляка — завзятого садівника-аматора Василя Кравченка. Зупиняють просування хурми на північ нестача сумарних плюсових температур, відсутність ранньостиглих сортів та недостатня зимостійкість. Тому завдання селекціонерів і практиків полягає у виявленні та створенні сортів і форм хурми з відповідними характеристиками. Василь Миколайович, до речі, вважає, що без зрошення ефективне вирощування цієї культури на півдні в посушливих умовах неможливе. А така рослина як азимина, взагалі, має підвищені вимоги до вологості повітря і ґрунту, у спеку її радять поливати раз на три дні. А загалом дерева тут поливають двічі на місяць, кущі — частіше.

Плоди азимини.

Виставка почалася о 10 год. ранку. А до цього під проводом Дерев'янка науковці разом із аматорами оглянули розсадник. Азимина завдяки ретельному догляду зовсім не страждала від посухи. А минулий рік, погодьтесь, навіть для нас був дуже скупим на дощі. Плоди достигли і були зібрані ще у вересні й протягом місяця зберігалися у холодильнику, очікуючи виставки. Тому в розсаднику задовольнились спостереженням за деревами та станом визрівання пагонів азимини. Зате хурма вся була ще з плодами. Оглянули форми і сорти, які відрізняються за розмірами, врожайністю й строками достигання. Тут розбіжності доволі суттєві. Є мініатюрні — близько 20 грамів, поряд висять вагомі плоди масою понад 200 грамів. На окремих деревах гілки склалися докупи під вагою плодів, а поряд відверто "гуляють" дерева-запилювачі. Але не всі, так сорт-запилювач. Новинка згинає гілки під повноцінним урожаєм.

Одні дерева милують око оранжевим дощем плодів, а на інших урожай змагається у кольорі зі смарагдом листя. Такі пізні форми і сорти навряд чи знайдуть місце навіть у садах степової зони.

Ряди дерев унабі пройшли досить швидко, що свідчить про меншу ажіотажність цієї культури на півдні й в Україні загалом, адже цю культуру більше знають. Хоча різноманітність форм і розмірів плодів приваблювала, стиглих було небагато. Можливо достигання затримують щедрі поливи, адже північніше, у Запоріжжі, на окремих деревах урожай плодів на цей час вже був зібраний повністю. Але господарі запевнили, що зібрані плоди достигнуть.

Після попереднього огляду виставки Володимир Дерев'янко поспішив зустрічати поважних гостей, але перед цим дав кілька відповідей на запитання автора.

Кор.: *Василю Миколайовичу, коли виникла ідея перевести господарство з вирощування овочів на роботу з південними, екзотичними для півдня України культурами?*

В.Д.: ***Офіційно це сталося у 1992-му році, коли ми ввійшли до складу Нікітського ботанічного саду. Але ще раніше ми завезли і почали працювати з хурмою віргінською, пробували працювати з Росіянкою, почали роботу з зізіфусом. Ще у 1989-му завезли сюди секвою, кипариси, кедри, які ростуть у нас і понині.***

Дегустація унабі.

Кор.: *Які культури вважаєте основними у господарстві?*

В.Д.: ***Азимину та хурму.***

Кор.: *Давайте зупинимось на них.*

В.Д.: ***На сьогодні колекція хурми налічує у нас близько 60 сортів, видів і форм. З них близько 15 — це вже наші гібриди. Крім цього близько 10 — гібриди першого, другого та третього покоління між хурмою японською і віргінською. Вони вирізняються підвищеною зимостійкістю, добре у нас ростуть, зимують і плодоносять. Претензій до них немає. Ви мали можливість пересвідчитись на власні очі.***

Кор.: *Це вже не перша виставка?*

В.Д.: ***Друга, але минулого року ми проводили виставку лише для аматорів. На сьогоднішню запросили багато науковців, зокрема з національної академії три заклади: Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка, Національний дендропарк "Софіївка", Державний дендропарк "Тростянець", чотири аграрних університети, Нікітський ботсад, біосферний заповідник "Асканія-Нова імені Фальцфейна", запрошені також керівники обласних управлінь сільського господарства з чотирьох сусідніх областей.***

Кор.: *І знову багато аматорів. З декількох кримських міст, Одеси, Запоріжжя...*

В.Д.: ***Нічого дивного. Ми працюємо з цими людьми. Бо сьогодні хурма є лише у нас та в аматорів.***

На завершення короткої розмови Василь Миколайович запевнив, що, незважаючи на складний економічний клімат у державі, ентузіазму для роботи із південними плодовими вистачає.

Професор Михайло Бойко з Херсонського університету додав до слів Дерев'янка, що сьогодні центр прикладної ботаніки не лише Херсонщини, а й усього півдня України розташований у Плодовому в господарстві, як він висловився "народного академіка Дерев'янка". На думку Бойка, керівник "Новокаховського" має дуже цінну рису — вміння ефективно поєднувати теоретичні знання з практичними роботами. Директор заповідника "Асканія-Нова" Віктор Гавриленко також приїхав на запрошення колеги. Заповідник співпрацює з "Новокаховським" у сфері інтродукції рослин. Віктор Семенович переконаний, що досягнення у вирощуванні південних плодових — справжній прорив, і у недалекому майбутньому може гарантувати насичення внутрішнього ринку плодами, які традиційно закуповували за кордоном.

Доктор біологічних наук, професор Світлана Клименко (Національний ботсад імені Гришка, Київ) переконана, що для українців найкорисніше вирощене у нас (харчова й оздоровча цінність хурми, азимини й унабі достойні окремої розмови). І в цьому сенсі вітає з успішним впровадженням південних плодових.

А Юрій Богдановський, аматор з Феодосії, який створив три перспективних сорти хурми, йде далі. Він переконаний: нам до снаги створити зимостійкі сорти хурми, які зацікавлять мешканців північної Японії, де хурму японську не вирощують через недостатню зимостійкість.

Василь Кравченко вивчає можливість створення нових сортів хурми у Запоріжжі. У повітрі витає ідея створення асоціації хурмоводів України. А ще хотілось, щоб наступної осені виставку супроводжували й тематичні семінари для початківців та фахівців. Адже у господарстві зосереджені не лише нові плодові, є й цікава колекція декоративних та ефірно-олійних культур.

Багато хто, прочитавши ці рядки, подумає: "Хурма, азимина, унабі... Це ж культури для найпівденнішої частини України". Справді, про закладання промислових садів поки що не йдеться. Але таке твердження справедливе лише частково. Так, Василь Миколайович сказав, що є перспектива вирощування хурми поблизу Ізмаїлу, у південних районах уздовж Чорного й Азовського морів. Кравченко вирощує її північніше Запоріжжя, сказати б, на шляху до Дніпропетровська. У багатьох областях знайдуться мікрокліматичні зони, де південні плодові будуть добре зимувати, а врожай достигатиме. До того ж унабі вже вирощують у Києві і почали працювати з сіянцями хурми віргінської.

Отже, якщо трохи пофантазувати, то років через 50 можна уявити обтяжені плодами дерева хурми, азимини й унабі у садах і садочках багатьох областей. А на ринках цими плодами будуть торгувати не лише громадяни із кавказького краю, а й наші селяни. Адже виноград, персик і абрикос цей шлях на північ вже подолали. Тож сподіваємось на успіхи вітчизняних селекціонерів!

Костянтин Мороз,
Запоріжжя

***На фото с. 15:** Красуня-хурма милує око.*

БЕЗКОШТОВНИЙ ДОДАТОК ДО ЖУРНАЛУ "ДІМ, САД, ГОРОД"

ГОСПОДАР

ЖУРНАЛ У ЖУРНАЛІ

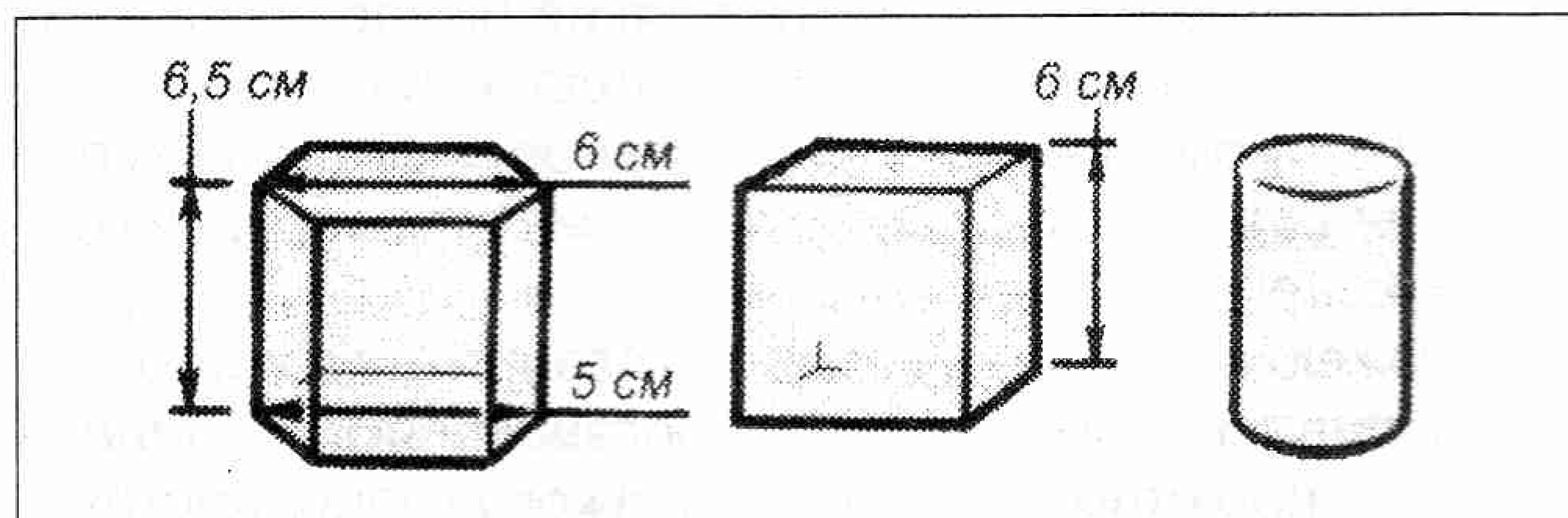
З ЧОГО РОБЛЯТЬ ТОРФОПЕРЕГНІЙНІ ГОРЩЕЧКИ

Овочеві культури найчастіше висаджують розсадою. Зазвичай її вирощують у парниках або розсадниках з наступним пікіруванням рослин. Однак цей спосіб вирощування має свої недоліки.

Наприклад, навіть за дуже акуратного висаджування розсади з парника, коли рослину беруть разом із грудкою землі, у парнику залишається безліч найдієвіших корінців. І висаджена в ґрунт рослина змушена майже заново створювати свою кореневу систему.

Тому краще вирощувати розсаду в торфоперегнійних горщечках або живильних кубиках. Коренева система при цьому зберігається, рослина не хворіє, швидко приживається, обганяючи в рості і розвитку рослини, вирощені в парниках звичайним способом.

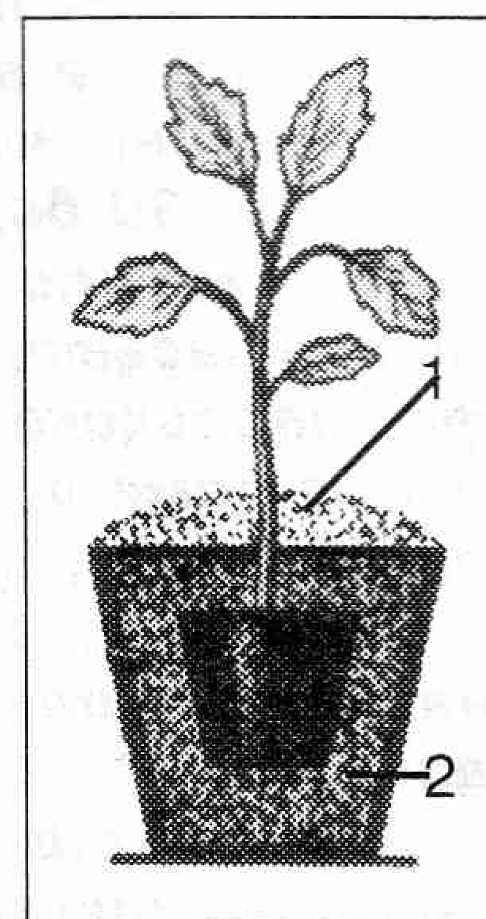
Різновиди торфоперегнійних горщечків

Природно, ріст і розвиток розсади багато в чому залежать від складу поживної суміші, для приготування якої, зазвичай, беруть 7 частин добре розкладеного низинного торфу, 2 частини перегною та 1 частину коров'яку. Перегній робить суміш пухкою, а коров'як сприяє її "зв'язаності".

Перед приготуванням суміші торф і перегній необхідно просіяти, а коров'як — розвести водою. Кількість води, яку додають, залежить від вологості торфу і перегною. Вологість суміші найкраще встановити, виготовивши пробні горщечки. Так, на 1 м^3 суміші перегною і торфу додають 6—7 відер гарячої води, у якій розчинений коров'як.

Для підвищення поживних властивостей торфоперегнійних горщечків до суміші рекомендується додавати мінеральні добрива. Дозування їх різне і залежить від того, для якої рослини виготовляють горщечки. До суміші необхідно також додати вапно, що знешкодить дію багатьох кислот, які містяться в торфі. Суміш перемішують лопатами допоки вона не стане однорідною. Формують горщечки будь-яким способом.

1. Суха земля
2. Волога земля

Торфоперегнійні горщечки роблять різними за формою і розмірами: круглі, у формі куба, шестигранні. Для деяких культур доцільно робити горщечки певних розмірів, які наведені в таблиці.

Оптимальні розміри торфоперегнійних горщечків для вирощування розсади

Розсада	Висота горщечка, см	Діаметр, см
Помідори	12	10
Огірки	10	8
Капуста	7	6

Перед висаджуванням у ґрунт розсаду потрібно полити розчином мінеральних добрив, щоб поповнити запас поживних речовин.

Дуже важливо правильно висадити горщечок з розсадою в ґрунт.

Г. Ткаченко

Юридичні консультації

Рубрику веде
І.Миронець, *кандидат юридичних наук*

ХТО МАЄ РАЦІЮ?

Дорога редакціє "Дім, сад, город"!

Звертається до Вас ваш читач Матвієць Іван Миколайович по допомогу, а якщо такої допомоги дати не зможете, то хоча б надайте мені роз'яснення: чи я правий, чи ні? Справа у тому, що я від 30 березня 1994 р. працював фермером. Під час розпаювання земель КСП по Білецьківській сільській раді. Мені, як голові фермерського господарства, виділили такий пай із земель фермерського господарства середню частку по сільській раді.

Я цю землю приватизував, але в акті знову написали: для ведення фермерського господарства.

Держакт від 29 травня 1998 р. За станом здоров'я та віком — мені 65 р. я подав заяву 15.03.2000 р. голові райради Степаненку такого змісту: "Прошу припинити діяльність ф.г., а приватизовану ділянку (пай) передати мені для ведення особистого господарства".

З цього часу і пішла тяганина. Останню заяву я подав до райдержадміністрації за змістом земельного кодексу, в якому сказано, що громадянин може одержати для ведення особистого підсобного господарства 2 га землі, а якщо є земельна ділянка (пай) може розширити своє господарство.

Я написав, що на 2 га не претендую, мені достатньо і паю. У райдержадміністрації відповіли, що, мовляв, Ваша приватна земельна ділянка не є земельною часткою (паєм), оскільки вона отримана не з земель КСП під час його паювання. Але я ж у КСП не працював, а працював фермером.

Прошу Вашої допомоги, а якщо цього зробити не в змозі, то хоча б роз'ясніть мені юридично правий я чи ні?

З повагою до вас Іван Миколайович Матвієць.

Полтавська обл., Кременчуцький р-н,
с. Чегелево, вул. Лугова, 4.

Фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, яка виробляє товарну сільськогосподарську продукцію, переробляє продукцію і реалізує її з метою отримання доходу.

Фермерське господарство діє на умовах самоокупності.

Землі фермерського господарства можуть складатися: із земельної ділянки, яка належить фермерському господарству, як юридичній особі;

* земельних ділянок, які належать громадянам, членам фермерського господарства на праві приватної власності;

* земельної ділянки, якщо користується фермерське господарство на умовах оренди.

Всіма цими ділянками в процесі господарської діяльності володіє і користується фермерське господарство.

Припиняється діяльність фермерського господарства у разі реорганізації або ліквідації господарства, у разі визнання фермерського господарства неплатоспроможним (банкрутом), а також за відсутності члена господарства або спадкоємця, який бажає продовжити діяльність фермерського господарства.

Ініціатором припинення діяльності фермерського господарства може виступити і саме фермерське господарство.

Зважаючи на складність розв'язання цього питання, воно повинне розглядатися органом, який прийняв рішення про створення фермерського господарства.

Суперечки про припинення діяльності фермерського господарства, а також щодо розподілу майна господарства, яке припинило свою діяльність, вирішуються судом.

Земельні ділянки, які перебували у власності членів фермерського господарства і використовувались у період його діяльності колективно, повертаються його власникам.

Громадяни — члени фермерського господарства, в тому числі і голова фермерського господарства, мають право на одержання безоплатно у власність із земель державної і комунальної власності земельних ділянок у розмірі середньої земельної частки (паю) — (Див.ст.32 Земельного кодексу України). Надана земельна ділянка безоплатно у власність члену фермерського господарства, який до вступу до фермерського господарства не одержав земельної частки (паю), повинна прирівнюватись до статусу земельної частки (паю) одержаної членом сільськогосподарського підприємства за розпаювання земель цього підприємства.

Отже, приватизована Вами земельна ділянка в розмірі середньої земельної частки (паю) в районі є Вашою приватною власністю і за припинення діяльності фермерського господарства повинна належати Вам.

Думаю, що Ви маєте рацію.

З давніх-давен, коли людина почала користуватися одягом і білизною, з'явилася необхідність підтримувати її в чистоті. Тисячоліття це робилося без застосування технічних засобів та й сьогодні дехто віддає перевагу такому способу. Ще в Древньому Вавилоні була спроба механізувати цю трудомістку, важку роботу для жіночих рук. До нас дійшли наскальні зображення великих дерев'яних колес з лопатями, обертаючи які, переколочували мокру білизну у великих чанах. Можливо, й раніше були спроби машинного прання.

ВАША НОВА ПРАЛЬНА МАШИНА

Батьківщиною сучасних електричних пральних машин вважається Італія. Саме тут був налагоджений серійний випуск цих машин ще в 1945 році. Спочатку це були неавтоматизовані машини активаторного типу. Пізніше з'явилися барабанні машини, машини з фронтальним чи верхнім завантаженням білизни, з функцією просушування білизни та без неї.

Сьогодні ринок пральних машин пропонує майже винятково автоматизовані моделі, з автоматичним заливанням та зливанням води, з запрограмованим переходом від однієї операції до наступної, з автоматичним вмиканням та закінченням роботи. Саме про такі моделі й поговоримо.

Ви вирішили, що настав час придбати таку необхідну в домашньому господарстві річ, як пральна машина. Слід визначитися, на якій саме моделі зупинитися. По-перше, треба враховувати, який об'єм прання передбачається. Коли ваша сім'я складається з трьох осіб — можна придбати машину на 3 кг сухої білизни, а коли більше — то варто придбати машину з більшим об'ємом завантаження. Найвідоміші пральні машини на 3 кг — італійські моделі Акваматік фірми Candy, австрійські Євронові та шведські пральні машини Електролюкс 1170.

Необхідно визначитися, де встановити пральну машину. Часто її вмонтовують у кухонні меблі. Такі моделі випускає Bosch, Candy, Ariston, Whirlpool. На кухні пральна машина зручна тим, що вона завжди під візуальним контролем господарки. Це справа смаку. Не зовсім зручно тримати на кухні білизну та й пральні порошки не надають кращого смаку продуктам.

Можливо, ви знайдете місце в коридорі, то зверніть увагу на вузькі пральні машини завширшки лише 32—34 см. Такі моделі випускають фірми Candy Holliday, Zanussi fl 984 CN та інші. Якщо місця трохи більше, придбайте машину з сушкою. Її ширина всього 42 см (Candy АЛІЗЕ 844). Але до неї нелегко пристосуватися, деякі господарки скаржаться, що вона надто пересушує білизну. В будь-якому разі вибирайте місце для машини не далі як на 2,5 м від труби з холодною водою та каналізації.

Найзручніше місце для пральної машини — ванна кімната. Тут поряд усі комунікації. Але тут слід бути обережним щодо електрики. Встановіть захищену від води розетку і надійне заземлення. Зручно, коли машина розміщена навпроти умивальника, але так, щоб на неї не потрапляла вода зверху.

Визначилися з місцем для пральної машини, тепер вирішуєте, якого типу завантаження буде ваша помічниця. Розподіляються вони на фронтальні й вертикальні. Завантаження білизни у фронтальних машинах здійснюється через бокове віконце, а у вертикальних — зверху. Як правило, вузькі машини (85х40х60см) мають вертикальне завантаження, а невисокі (85х60х33см) — фронтальне. Вибирайте ту, яка вам до вподоби.

За способом керування пранням машини діляться на електронні та електромеханічні. В електронних машинах (Fuzzy Loqic, Fuzzy Control тощо) процесом прання керують мікропроцесори. Вам залишається завантажити машину, засипати потрібну кількість прального порошку та встановити режим прання.

Система керування Fuzzy Loqic дещо здорожує машину, але в майбутньому це окупиться за рахунок економії води, електроенергії та часу.

Вологість білизни залежить від швидкості обертання барабана під час віджимання (від 400 до 1800 об./хв.). Чим вища швидкість, тим менше часу буде затрачено для остаточного висушування білизни. Якщо ви вирішили не досушувати білизну після віджимання, придбайте машину з функцією сушіння.

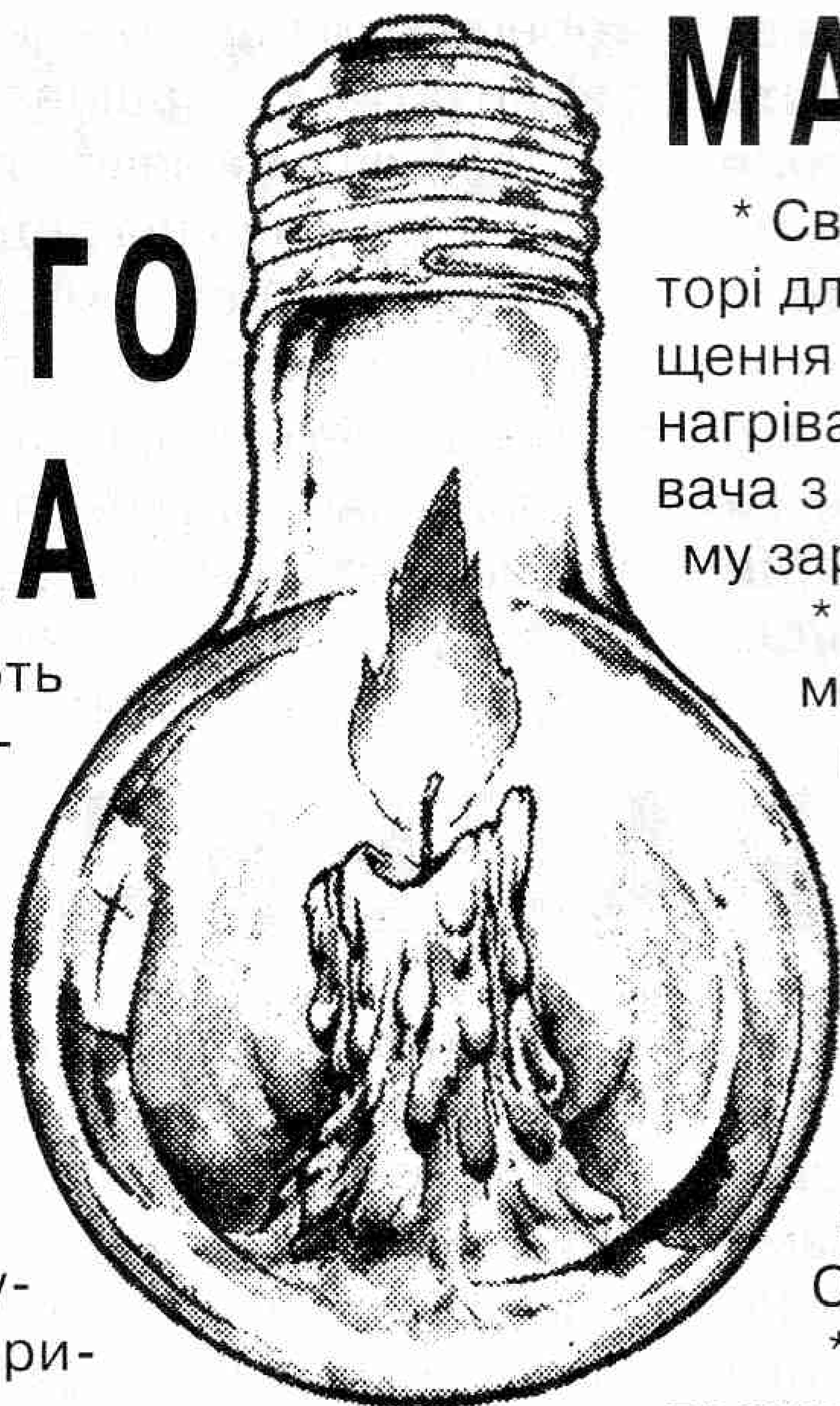
Наприкінці деякі застереження.

* Не можна в барабанних машинах-автоматах користуватися порошком для ручного прання.

* Ніколи не змінюйте настройку програми, коли машина вже працює.

С. Демченко

АБЕТКА ДОМАШНЬОГО ЕЛЕКТРИКА

* Флюоресцентні лампи дають у п'ять разів яскравіше освітлення, ніж лампи розжарювання такої ж потужності. Термін роботи таких ламп у вісім разів довший. Єдиний недолік флюоресцентних ламп — фон світла неприродний порівняно зі звичайними лампами. Тому їх варто використовувати на кухні, на балконі, в коридорі чи в коморах.

Одна флюоресцентна лампа потужністю 150 W дасть більше світла, ніж три лампи потужністю 60 W.

* Електричний бойлер вмикайте щодня на 5—10 хвилин і ви постійно матимете гарячу воду. Пам'ятайте, що вода втричі довше охолоджується, ніж нагрівається.

Термін служби фірмових ламп розжарювання — 1000 годин. Написи на фірмових виробах та упаковці мають бути ідентичними, наприклад, PHILIPS classicone 75 W 230 V Ф SPAIN.

* Лампи розжарювання з часом втрачають свою яскравість, тому що з нитки випаровується вольфрам. Галогенні лампи не мають цієї вади, тому що вони наповнені газом з галогенними домішками, які запобігають випаровуванню вольфраму з ниток розжарювання.

Галогенні лампи виготовляють з тугоплавкого скла, яке набагато стійкіше до високих температур та хімічного впливу. Це дає змогу підвищити температуру спіралі, що вдвічі збільшує віддачу світла та термін служби лампи. Слід зазначити, що її розмір порівняно з лампами розжарювання такої ж потужності в кілька разів менший.

До скляної поверхні лампи краще не торкатися голими руками, бо на ній залишаться жирові плями, а це може призвести до оплавлення в цьому місці скла колби. Лампу необхідно брати, використовуючи чисту ганчірку.

Галогенні лампи використовують в автомобільних фарах, для місцевого підсвічування картин, підсвічування меблів, колекцій під склом, вітрин, а також житлових приміщень.

* Лампи чергового освітлення виходять з ладу доволі швидко, тому що вночі напруга в мережі підвищена. Щоб вмикати такі лампи вночі в північнакалу, достатньо встановити подвійний вимикач, в корпус якого вмонтувати напівпровідниковий діод типу Д226. В одному положенні лампочка вмикається на повну потужність, а в іншому — наполовину.

МАЛЕНЬКІ ХИТРОЩІ

* Світлорегулятор можна використовувати в діапроекторі для запобігання перерозжарювання лампи за підвищення напруги в мережі, для регулювання температури нагрівання паяльника, для саморобного електровипалювача з будь-яким трансформатором, регулювання струму заряджування акумулятора невеликої потужності.

* З'єднання проводів із алюмінієвого сплаву з міддю, латунню, нікелем, оловом, бронзою та міді з олов`яно-свинцевими сплавами можна за допомогою люстроклем шляхом затискування кожного провода окремо. У цьому випадку проводи не повинні торкатися один одного, тому що це призводить до корозії у місцях дотику.

* Медицинський шприц можна використовувати для змащування важкодоступних місць. Олива під тиском надходить до потрібного місця.

* Якщо ви хочете дихати чистим повітрям, коли працює кондиціонер, відчиніть вікно так, щоб повітря від кондиціонера переміщувалося по всій кімнаті, відбивалося від стінки і виходило у вікно.

* Столове срібло чистять великими пальцями рук. Простіше опустити його на 10 хвилин у воду, в якій варили картоплю.

* Дещо про змащування. Набагато легше вкрутити будь-який шуруп, якщо його змастити рідким милом або соняшниковою олією. З часом олія висохне та краще закріпить шуруп у гнізді.

* З'єднуючи дошки, не уникайте довгих цвяхів, загинайте їхні кінці та забивайте у дошку — міцніше буде. Щоб не користуватися щоразу плоскогубцями, просвердліть в 1 сантиметрі від бойка молотка (з боку протилежного ручці) отвір завглибшки 1,5 см діаметром 3,5 мм. Заведіть в отвір кінчик цвяха, зігніть і забийте молотком. Треба стежити, щоб залишок цвяха лягав уздовж волокон, тоді його легко притопити в деревині.

С. Іванченко

Шановний ДСГ!

Надрукуйте все про ручні знаряддя обробітку ґрунту, ескізи цих знарядь, особливо ручної сівалки для висіву кукурудзи і буряка.

*З повагою **П.А. Шевчук***

Добрий день "ДСГ"!

Цього року передплатив "Дім, сад, город" вперше. Дуже задоволений його змістом. Хотілося б побільше на його сторінках бачити механізми і пристосування для фермерських і індивідуальних господарств. Траворубок, зернодробарок, мотоблоків, пристосувань для полегшення нелегкої сільської праці...

Мене цікавить таке питання: як приготувати столярний клей з копит і рогів. Він раніше вважався найкращим. Може, хтось з читачів поділиться технологією варювання.

*З повагою **Олександр Почанський***

Добрий день!

*Пише Вам передплатник вашого журналу **В.І. Юрченко***

*Журнал "Дім, сад, город" — чудовий, в кожному номері знаходжу багато цікавого і корисного для господарства. Ще **хотілося б дізнатися, чи можна в сільських будинках з водяним обігрівом поставити дизельний, електричний котел, чи якийсь водонагрівач, бойлер.** Якщо так, то як це зробити, наскільки це буде вигідно і де взяти необхідне обладнання. Це питання хвилює не тільки мене (в багатьох селах немає газу і, мабуть, не буде зовсім), тому хотілось би, щоб про це написали у журналі.*

МАСАЖ — ОДНЕ З ЧУДОВИХ ВІДКРИТТІВ ЛЮДСТВА

Масаж — одне з чудових відкриттів людства. Протягом багатьох віків він приносить користь людям: зміцнює їх здоров'я, підвищує життєвий тонус, звільняє від хвороб. Але чи знаємо ми, що масаж може як зцілити людину, так і нашкодити її здоров'ю.

Отож, аби допомогти вам у цьому здавалося б легкому питанні, пропонуємо дану статтю.

Масаж можна робити за допомогою кистей рук, пальців, нігтів, а також коліном, ліктем, навіть п'яткою масажиста.

Кожний, хто починає робити масаж, не знаючи анатомічної будови людського організму, законів циркуляції крові та лімфи, іннервації органів і тканин, повинен знати, що братися за лікування масажем небезпечно. А якщо хворий має похилий вік і кілька хвороб, то дія, спричинена масажем, може негативно позначитися на здоров'ї.

Вибираючи тактику, глибину і тривалість масажу, слід бути дуже обережним.

Лікувальний масаж

Застосовується для лікування серцево-судинних захворювань. Тому має бути помірним, обережним, регулярним. Не рекомендується робити його у другій половині дня, тоді, коли у хворого поганий настрій чи самопочуття. Правильно виконаний курс масажу є активним адаптогеном до несприятливих факторів, які викликали захворювання. У результаті його застосування поліпшуються показники дихання тканин і газообміну в серцево-судинній системі.

У випадках порушення легеневої вентиляції, цукрового діабету, різних проявів атеросклерозу у поєднанні з гіпертонічною хворобою доцільно застосовувати вакуум-масаж, а також точковий масаж. Акцентуація точковим масажем найефективніша для лікування значних органічних порушень серцево-судинної та легеневої систем у поєднанні з іншими подібними захворюваннями. Як метод лікування масаж найбільше "відзначився" саме у випадках захворювань опорно-рухового апарату. Його переваги тут настільки очевидні, що уже ніхто не наважується їх заперечувати.

Досвід лікування тяжких недугів, пов'язаних із патологією опорно-рухового апарату, свідчить про можливість повного відновлення втрачених функцій у хворих, які були надовго прикуті до ліжка. Зупинимося детальніше на лікуванні дегенеративно-дистрофічних захворювань опорно-рухового апарату, серед яких чільне місце посідає остеохондроз. Для його лікування масаж є практично універсальним лікувальним засобом за дотримання певних умов. Але якщо хвороба прогресує, то застосування звичайного масажу у таких випадках малоефективне. Полегшити або усунути гострий біль зможе лише своєчасна ліквідація деформації зміщених хребців.

Точковий масаж

Виконують його поглажуванням, розтиранням, розминанням, постукуванням, що вдало доповнюється прийомами натискування пальцем і обертання його в ділянках так званих "точок життя". Всього їх описано майже 700. "Точки життя" називаються біологічно активними, або точками акупунктури та припікання, але це не має принципового значення. В основі їх застосування лежить метод складної рефлекторної багатокомпонентної дії на патологічний процес. Спосіб впливу може бути різним: від натискування пальцем до припікання сигаретою. Його вибирає той, хто лікує.

Лікування має бути індивідуальним для кожної людини та її хвороби. Відзначаючи переваги точкового масажу порівняно з іншими методами, хочеться вказати на його простоту, швидкість і ефективність.

Протипоказаннями до застосування точкового масажу є: злоякісні та доброякісні новоутворення будь-якої локалізації, у тому числі мастопатія, аденома, гострі гарячкові захворювання, активні форми туберкульозу, виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки, різке виснаження, глибоке ураження внутрішніх органів з тяжким розладом їх функцій, захворювання крові, стан психічного напруження, вагітність тощо. Забороняється виконувати точковий масаж у стані навіть легкого сп'яніння, при високій температурі тіла, під час менструації, за різких перепадів атмосферного тиску.

Під час проходження курсу точкового масажу не можна пити каву, міцний чай, алкоголь, а також вживати гострі приправи. Не рекомендується приймати ванну. Слід окремо мити руки, ноги, обличчя, тулуб. Можна рекомендувати теплий душ. Якщо людина має декілька хвороб, то починають лікування з тієї, яка турбує найменше. Несистематичне масажування дає мінімальні результати. Точковий масаж — єдиний спосіб впливу на "точки життя".

Голкорефлексотерапія

Найбільш випробуваний з усіх відомих для нашої медицини нетрадиційних методів лікування.

Відомо, що введення голки у шкіру передпліччя у сім разів збільшує швидкість току крові, а також те, що цей ефект триває у середньому 20 хвилин. Названий результат якісно переважає дію такого препарату, як гістомін. З великим успіхом застосовують голковколювання для лікування бронхіальної астми, виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки, нічного нетримання сечі, екземи, радикуліту, гіпертонії. У Китаї, наприклад, переривання вагітності на ранніх строках виконують шляхом голковколювання і навіть гострий апендицит лікують цим же методом.

Сфера застосування голковколювання розширюється. Анастезіологія, хірургія, акушерство та гінекологія, дерматологія, неврологія, гастроентерологія, педіатрія, урологія, отоларингологія успішно використовують його методи. Поряд з ними існують також інші способи активного адаптогенного впливу на організм людини.

Отже, вибір за вами. Успіхів вам!

ЧИТАЙТЕ З КОРИСТЮ!

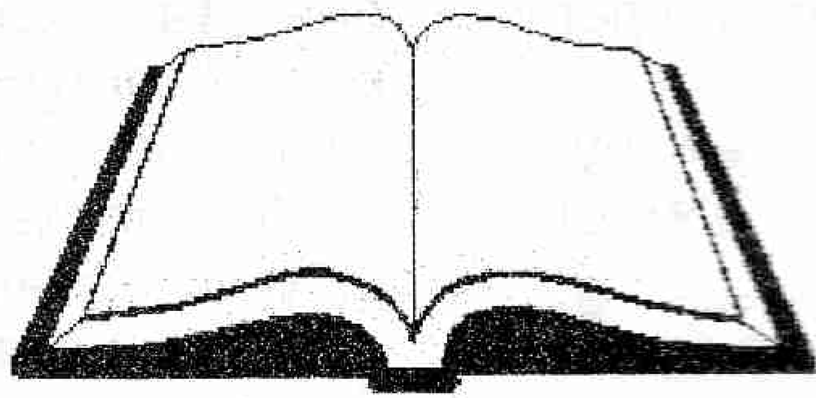
Чотири унікальні збірки видань тепер доступні кожному!

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Фірма "Гарантійне агенство" пропонує до вашої уваги унікальний поштовий каталог.

Видання, названі у ньому, допоможуть вам вирішити величезну кількість повсякденних проблем і турбот, стати ще красивішими і сильнішими, поліпшити здоров'я та достаток, а це значить зробити своє життя та життя близьких вам людей максимально наповненим, цікавим і комфортним.

Практичними знаннями, почерпнутими з нашого каталогу, вже користуються десятки тисяч читачів по всій країні. Його унікальний зміст опрацьовано на основі потреб більшості людей: всі технології, методики та рецепти неодноразово випробувані, прості, ефективні, не потребують серйозних витрат і доступні всім бажаючим.

Завдяки розширеному асортиментові при максимально низьких цінах наші видання набули широкої популярності, а пільговий варіант замовлення зробив унікальну бібліотеку доступною кожному.

Наше головне правило – робити все для того, щоб будь-яка людина, навіть та, яка мешкає у найбільш віддаленому куточку нашої країни, могла швидко і легко отримати потрібну їй інформацію. Хочеться також підкреслити, що названі ціни включають усі поштові витрати, пов'язані з пересилкою замовлених вами видань накладним платежем на вашу адресу, як би далеко ви не знаходилися.

ОПЛАТА ПРИ ОТРИМАННІ ЗАМОВЛЕННЯ НА ПОШТІ.

ПОГЛЯНЬТЕ НА АСОРТИМЕНТ ВИДАНЬ І ПОСПІШАЙТЕ ЗРОБИТИ ЗАМОВЛЕННЯ!

І. КРАСА І ЗДОРОВ'Я *(збірка видань)*

01. ***"Супертіло".*** Унікальний методичний посібник для всіх, хто прагне розвинути сильне, міцне та пружне тіло, – заняття без тренажерів і "хімії". Ваша сила – це впевненість у будь-якій ситуації! **Ціна – 2,50 грн.**

02. ***"Напої чемпіонів".*** Рецепти приготування протеїнових коктейлів для нарощування об'єму ваших м'язів. Чудове доповнення до посібника "Супертіло"! **Ціна – 1,50 грн.**

03. ***"Високий зріст – це гарно!"*** Унікальний практичний посібник з прискореного збільшення росту на 6–8 см у будь-якому віці. Являє собою комплекс простих і зрозумілих кожному вправ, дієт і рекомендацій, у результаті яких ви можете здійснити свою мрію стати вищими! **Ціна – 2 грн.**

04. ***"Схуднути не проблема!"*** Дуже ефективна методика схуднення без голодної дієти і спеціальних вправ. Прощавайте зайві кілограми! **Ціна – 1,50 грн.**

05. ***Розпрощайтеся із животиком!*** Цей посібник допоможе вам "прибрати" живіт, що розтовстів. І просто, і без зусиль! **Ціна – 2 грн.**

06. ***"Хочете набрати вагу?"*** Унікальний посібник і збірник практичних рекомендацій для всіх, хто хоче позбутися худого, виснаженого вигляду і за короткий час набрати вагу. Ці ефективні рецепти і вправи допомогли вже сотням людей! **Ціна – 1, 50 грн.**

07. ***"Здорові зуби".*** Унікальна методика природного нарощування і лікування зубів без пломбування. Наведені рекомендації та рецепти простих засобів дозволять вам не думати про дантистів і завжди мати здорові зуби. Спробуйте й забудьте про зубний біль! **Ціна – 2 грн.**

08. ***"Чудове волосся!"*** Рецепти приготування простих і ефективних засобів, що допоможуть запобігти випаданню волосся, зміцнити його корені, позбавлять від лупи і свербіжу. Нічим не гірше фірмових шампунів! ***Ціна – 1,50 грн.***

09. ***"Ідеальний бюст!"*** Цей унікальний збірник нескладних вправ став справжнім відкриттям для багатьох дівчат і жінок. Ви дізнаєтеся про те, як зберегти груди гарними, пружними, а найголовніше – як всього за кілька місяців збільшити об'єм бюста на 4–6 см! **Ціна – 2,50 грн.**

10. ***"Осина талія".*** Комплекс неймовірно ефективних вправ для підвищення тонусу м'язів живота і стегон, для бокових і косих м'язів і, звичайно, для зменшення об'єму талії. Ваші стегна стануть пружними, талія – вузькою, а живіт зовсім пласким. **Ціна – 2 грн.**

11. ***"Ви надзвичайно чарівні!"*** Комплексна методика і рецепти мазей для безслідного і безболісного усунення волосся з тіла. Чудовий спосіб зробити свою шкіру ідеально гладенькою! **Ціна – 2 грн.**

12. ***"Струнка і гарна!"*** Довгі ноги та округлі сідниці – символ привабливості сучасної жінки! Ці вправи допоможуть вам досягти бажаного результату! **Ціна – 1,50 грн.**

13. ***"Як бути завжди коханою".*** Практичні поради, як подобатися всім, як зберегти свою молодість і красу у будь-якому віці. Вічні секрети спокуси! **Ціна – 2 грн.**

14. ***"Рецепти краси".*** Збірник простих рецептів виготовлення лаку, гелю, бальзаму, шампунів та фарб для волосся, кремів для обличчя, від веснянок та вугрів, висипів. Чудова заміна імпортної косметики! **Ціна – 1,50 грн.**

15. ***"Алкоголізм – лихо".*** Прості методи лікування алкоголізму засобами народної медицини. Рецепти зняття похмілля, виведення із запою, настої для приведення до нормального стану людини, п'яної як хлющ; як пити і не п'яніти. **Ціна – 2 грн.**

16. ***"Паління – це шкідливо".*** Рецепт простої та надійної методики для тих, хто вирішив покінчити з палінням раз і назавжди. Найоптимальніший варіант! **Ціна – 2 грн.**

ІІ. ПІЗНАЙ СЕБЕ (збірка видань)

01. ***"Суперпам'ять".*** Це найефективніша методика розвитку пам'яті. Вона підвищить ваш інтелект, розвине природні здібності, поліпшить усі види пам'яті. Ви зможете швидко запам'ятовувати інформацію будь-яких обсягів, обходитися без записної книжки, легко вивчити іноземну мову. **Ціна – 2 ,50 грн.**

02. ***"Поліглот".*** Хочете володіти іноземною мовою так само легко, як і рідною? Найновіша методика вивчення допоможе вам у цьому. Вона розрахована на будь-яку мову, можна навіть вивчати кілька мов одночасно! **Ціна – 2,50 грн.**

03. ***"Швидке читання".*** За допомогою цієї методики ви у кілька разів збільшите швидкість читання газет і журналів, літератури зі спеціальності та ділової інформації, художньої літератури і при цьому будете запам'ятовувати до 90% швидко прочитаного тексту. **Ціна – 2,50 грн.**

04. ***"Для ваших очей".*** Оригінальна й ефективна методика виправлення дефектів зору, складена лікарями Бейтсом та Утєхіним. Ви зможете протягом короткого часу самостійно назавжди позбутися окулярів! **Ціна – 2,50 грн.**

05. ***"Надзвичайні секрети".*** Кожна людина за своєю природою – екстрасенс. Треба тільки створити умови для виявлення цих можливостей і вони проявляться! Як розвинути в собі екстрасенсорні можливості, як отримувати енергію з космосу, діагностика захворювань і лікування по фотографії, безконтактний масаж – усе це і багато іншого ви знайдете у запропонованому виданні. **Ціна – 2 грн.**

06. ***"Гармонія розуму".*** Цей практичний посібник допоможе вам розвинути телепатичні здібності, розповість про вправи для їх тренування, що таке психічний та енергетичний напад і як від них захиститися, як навчитися ясновидінню. **Ціна – 1, 50 грн.**

07. ***"Сила духу".*** Як розвинути сміливість і впевненість у собі – такі необхідні риси характеру. **Ціна – 1,50 грн.**

08. ***"Народна мудрість".*** Як захистити себе та близьких від "лихого ока", як лікувати переляк та хвороби, що виникли внаслідок дії "лихого ока", зурочення. **Ціна – 1 грн.**

09. ***"Секс-магія".*** Мистецтво чарівності та спокуси – чудова можливість причарувати кого завгодно! Без жодних зусиль ви досягнете того, що недоступне іншим. **Ціна – 2 грн.**

10. ***"Надзвичайне – поруч".*** Розшифрований ключ і таблиці великого Нострадамуса для пізнання своєї долі. Перед вами відкриються сторінки сучасного й майбутнього, приховані бажання друзів та злі наміри ворогів. Таємниці кохання розкриються перед вами. Дізнавшись про свою долю, можна спробувати запобігти неприємностям, що вам загрожують, або порадіти приємним подіям, які вас очікують у майбутньому. Кінець сумнівам! **Ціна – 2,50 грн.**

11. ***"Фараон".*** Рецепт еліксиру для посилення статевої функції організму. Відчуйте його благотворний вплив на ваш організм. Напій справді чудодійний! **Ціна – 1,50 грн.**

12. ***"Чоловіча сила".*** Випробуваний метод відновлення потенції зі збільшенням тривалості статевого акту до бажаної межі. І ви знову у чудовій формі! **Ціна – 2 грн.**

13. ***"Спокійний сон".*** Вправи, що реально допомагають позбутися хропіння. Результат стане відчутним вже через два тижні! **Ціна – 1,50 грн.**

14. ***"Самолікування".*** Збірник рецептів лікування бронхіту, бронхіальної астми, остеохондрозу, енурезу, екземи, варикозного розширення вен, гастриту, геморою, діатезу, зубного болю та інших хвороб та захворювань. Укладений на основі досвіду народної медицини та тибетських довгожителів. **Ціна – 1,50 грн.**

15. ***"Це унікально".*** Рецептура приготування простого народного засобу, який виліковує багато ваших хвороб, зніме втому, нормалізує сон, посилить статеву функцію організму, дасть гарний настрій і бадьорість. Дуже корисно та ефективно! **Ціна – 2 грн.**

ІІІ. НОВІ МОЖЛИВОСТІ (збірка видань)

01. ***"Суперурожай".*** Унікальний методичний посібник для дачників і садівників, який допоможе отримувати 3 тонни помідорів із сотки, 1,5 тонни картоплі із сотки, високий урожай огірків (до 120 штук з 1 кв. метра), потрійний урожай малини. Укладений та перевірений на практиці досвідченими садівниками та городниками-селекціонерами. Абсолютно реально на будь-якому городі. **Ціна – 2,50 грн.**

02. ***"Все про картоплю".*** Збірник рекомендацій щодо підвищення врожаю картоплі та отримання його на 1,5 місяця раніше звичайного строку, як виростити мішок картоплі на 1 кв. м, як отримати врожай вже у травні, як виростити сорт картоплі, який не їсть колорадський жук, рецепт надзвичайно сильного екологічно чистого засобу – колорадський жук знищить сам себе! **Ціна – 2,50 грн.**

03. ***"Електроніка на рибалці".*** Опис та схема збирання дуже простої та ефективної звукової приманки для риби. Вона збирає багато риби у місці ловлі, не маючи нічого спільного з варварськими методами "забою" риби та водних організмів. Електронні комплектуючі для її збирання дешеві та доступні. Без улову не підете! **Ціна – 2 грн.**

04. ***"Удачливий риболов".*** Десятки рецептів ефективних прикормів і принад для будь-якого виду риби, хижої, "мирної", верховодної, глибоководної! Укладені відомими риболовами-спортсменами та перевірені багаторічною практикою риболовлі. Буде клювати постійно й захоплююча рибалка Вам забезпечена! **Ціна – 2,50 грн.**

05. ***"Сіті робіть самі!".*** Креслення та опис виготовлення ручної машини для плетіння сіток будь-якого розміру та способи їх плетіння. Без проблем сплетете рибник, підсаку, малявочницю та сітки великого розміру. **Ціна – 2,50 грн.**

06. ***"Тонування".*** Технологія тонування автомобільного скла, світлофільтрів та скла для окулярів. Будь-який тон: світло-коричневий, жовтий, молочно-білий, зелений, смарагдовий, рубіновий та ін. **Ціна – 1,50 грн.**

07. ***"Безкоштовний бензин робіть самі!"*** Детальний посібник для самостійного збирання простого міні-апарата для виготовлення у домашніх умовах 100% замінника бензину будь-якої марки (А-76, АИ-93 та ін.) з води та побутового газу. Матеріали для збирання доступні всім, а паливо, яке ви отримаєте, до того ж підвищить ресурс двигуна в 1,5 – 2 рази. Надаються рекомендації конструктора установки. Поради і досвід практиків-аматорів, їх варіанти. Надзвичайна економія коштів для кожного власника автомобіля! **Ціна – 2,50 грн.**

08. ***"Замість бензину кухонний газ!"*** Керівництво з виготовлення польового комплекту газобалонної апаратури для будь-якого автомобіля з доступних комплектуючих, поради щодо переведення машини з бензину на звичайний природний газ, а також креслення та описи збирання унікальної міні-установки для заправлення переобладнаного автомобіля природним газом від квартирної газової мережі. Матеріальні витрати невеликі, а користь від установки максимальна! **Ціна – 2 грн.**

09. ***"Економія".*** Народні способи економії автомобільного пального на 20–30 % при експлуатації автомобілів та мотоциклів. **Ціна – 1,50 грн.**

10. ***"Маленькі хитрощі, необхідні в дорозі".*** Як запустити двигун у сильний мороз, пристосування для швидкого розбортування коліс, як самостійно витягти автомобіль, що застряг, та інші поради. **Ціна – 1,50 грн.**

11. ***"Якщо ви випили за кермом".*** Поради досвідченого водія тим, хто трішки випив, але з якихось причин змушений сісти за кермо, як не потрапити в аварію, як приховати від інспектора свій стан, як з ним розмовляти та інші корисні поради. **Ціна – 1,50 грн.**

12. ***"Хутро, шкурки та шапки".*** Детальний посібник і рекомендації досвідчених сибірських кушнірів щодо вичинки та фарбування шкурок та інші корисні поради. **Ціна – 1,50 грн.**

13. ***"Колекціонер".*** Ви хочете продати монети СРСР, але не знаєте їхньої реальної вартості? Каталог, у якому приведені ціни на монети СРСР та Росії з 1700 по 1992 р. **Ціна – 1 грн.**

14. ***"Телеантена власними руками!"*** Практичний посібник зі збирання унікального антенного пристрою, за допомогою якого будь-який телевізор прийматиме багато нових цікавих комерційних та інших телеканалів не тільки України, Росії та СНД, а й далекого зарубіжжя! Конструкцію може зібрати навіть радіоаматор-початківець з широко поширених деталей. **Ціна – 2,50 грн.**

15. ***"Антенний підсилювач".*** Опис і схема збирання простого антенного підсилювача, який забезпечить відмінну якість зображення у зоні непевного приймання і дасть змогу нормально приймати навіть віддалені телесигнали. Незамінний пристрій для справжніх телеглядачів. **Ціна – 2,50 грн.**

IV. ЗНАДОБИТЬСЯ УСІМ (збірка видань)

01. ***"Цегла – майже безкоштовно!"*** Посібник з виготовлення червоної термостійкої цегли з практично безплатних, доступних усім матеріалів. За якістю та зовнішнім виглядом майже нічим не відрізняється від промислової! **Ціна – 1,50 грн.**

02. ***"Будівельні блоки".*** Проста технологія виготовлення будівельних блоків підвищеної міцності і без цементу! Можливі будь-які розміри, форми, кольори. **Ціна – 1,50 грн.**

03. ***"Міцно і практично".*** Посібник зі збирання власноручно простого механічного пристрою для плетіння сітки-рабиці – універсального матеріалу, з якого можна зробити і огорожу для захисту городу або пасіки, і клітку для кролів або курчат, а також арматуру для блочних конструкцій. **Ціна – 1,50 грн.**

04. ***"Електроди для зварювання".*** Прості рецепти виготовлення електродів із найбільш доступних матеріалів, а також рецепт відомого серед умільців "термітного олівця", котрий може замінити електрозварювання. **Ціна – 1,50 грн.**

05. ***"Помічник майстра".*** Детальна інструкція і схема збирання зварювального апарата, який можна зібрати лише за пару днів. Він зварює метал товщиною до 20 мм і при цьому працює від мережі 220 В. Напевно стане у пригоді в гаражі при ремонті автомобіля, на дачі, у побуті. **Ціна – 2 грн.**

06. ***"Ремонт сантехніки".*** Детальний опис технології відновлення емальованого покриття на ваннах, раковинах, посуді в домашніх умовах. **Ціна – 1,50 грн.**

07. ***"Чудодійна рідина!"*** Збірка рецептів простих засобів для видалення з паперу будь-якого типу різних печаток, штампів, записів і т. ін. Необхідні хімікати продаються у кожній аптеці! **Ціна – 1,50 грн.**

08. ***"Печатки і штампи".*** Способи виготовлення в домашніх умовах печаток, штампів, штемпелів та екслібрисів будь-якої складності. Найбільш доступна технологія. **Ціна – 1 грн.**

09. ***"Міні-ксерокс зі збільшувача".*** Посібник з переробки звичайного фотозбільшувача на домашній міні-ксерокс, здатний щоденно виготовляти потрібну кількість копій. **Ціна – 1 грн.**

10. ***"Вічна лампочка".*** Простий секрет перетворення звичайної лампочки, після якого вона стане "вічною" і ніколи не перегорить. **Ціна – 1 грн.**

11. ***"Ворог іржі".*** Рецептура спеціальної мазі для 100%-го видалення іржі та захисту від неї кузова, днища, інших частин автомобіля та будь-яких металевих виробів (замки, петлі і т.і.). Тепер вам забезпечено надійний захист від корозії! **Ціна – 1,50 грн.**

12. ***"Кінескоп".*** Простий спосіб відновлення телевізійного кінескопа, який "сів". **Ціна – 1 грн.**

13. ***"Захисник".*** Опис і схема виготовлення потужного кишенькового електрошокера – максимально ефективного приладу для самозахисту. "Захисник" паралізує нападника струмом та засліплює його яскравим спалахом. Вечірні прогулянки стануть спокійнішими! **Ціна – 1,50 грн.**

14. ***"Шпигун".*** Проста схема "жучка" для прослуховування приміщень і автомобілів у радіусі 100 м по побутовому ультракороткохвильовому приймачу. **Ціна – 2 грн.**

15. ***"Сторож".*** Посібник з виготовлення універсального радіоохоронного пристрою для автомобіля, гаража, квартири і т.і. Простий у збиранні, але нічим не поступається дорогим імпортним конструкціям! **Ціна – 1,50 грн.**

16. ***"Кулінарні рецепти".*** Як приготувати в домашніх умовах маргарин вищого ґатунку, оцет, штучний мед, мармелад, цукерки, дріжджі, кетчуп, шампанське, "чорну ікру", морозиво, хрустку картоплю та інші продукти. **Ціна – 1,50 грн.**

17. ***"Спирт і пиво!"*** Збірка рецептів простого виготовлення у домашніх умовах питного спирту без цукру з доступних компонентів і продуктів, а також секрети виготовлення надзвичайно смачного домашнього пива 10 сортів на будь-який смак. Завжди буде що поставити на стіл і чим приємно здивувати гостей! **Ціна – 2,50 грн.**

18. ***"Позбавтеся шкідників!"*** Збірка рецептів виготовлення надзвичайно ефективних сумішей для боротьби з набридливими комахами: тарганами, мухами, клопами, блохами, вошами, а також рецепти засобів проти мишей та пацюків. **Ціна – 1,50 грн.**

19. ***"Візьміться за справу!"*** У цьому посібнику пропонується понад 30 способів, як чесно і легально заробити гроші вдома. Всі способи не потребують вкладення значних коштів, високої кваліфікації, а прибутковість залежить від вашого бажання працювати та заробляти. **Ціна – 2,50 грн.**

СПЕЦІАЛЬНА ПРОПОЗИЦІЯ

Віднедавна ми маємо можливість запропонувати вам пільговий варіант замовлення, який істотно зекономить ваші кошти. Тепер ви можете придбати у фірми "Гарантійне агентство" повний комплект із чотирьох збірок, який включає 65 видань, у чотири рази дешевше їх загальної вартості – за 30 грн. Погодьтеся, на сьогодні це не дуже велика сума за універсальні видання, які будуть корисними у кожному домі і не раз нададуть вам і вашим близьким таку потрібну й жадану допомогу у різних життєвих ситуаціях. Вирішуйте!

ЯК ОФОРМИТИ ЗАМОВЛЕННЯ

- Акуратно й розбірливо заповніть БЛАНК ЗАМОВЛЕННЯ. Відмітьте вибрану збірку видань "галочкою". Якщо одного БЛАНКА ЗАМОВЛЕННЯ не вистачає, замовленння можна оформити на простому листку паперу. Мінімальне замовлення, 1 збірка видань удвічі дешевше від їх загальної вартості. (Усі чотири збірки видаються російською мовою).
- Покладіть заповнений БЛАНК ЗАМОВЛЕННЯ у конверт і відправте на адресу:

м. Дніпропетровськ, 49000, а/с 107
"Гарантійне агентство".

- Після отримання вашої заявки ваше замовлення буде сформоване, запаковане і відправлене на вашу адресу накладним платежем. Своє замовлення ви оплатите при отриманні на пошті.

Дякуємо за увагу і чекаємо на Ваше замовлення!

БЛАНК ЗАМОВЛЕННЯ

Д.С.О.

Я ЗАМОВЛЯЮ:
ЗБІРКУ ВИДАНЬ

- ☐ I. Краса і здоров'я – комплект із 16 видань всього за 15 грн.
- ☐ II. Пізнай себе – комплект із 15 видань всього за 15 грн.
- ☐ III. Нові можливості – комплект із 15 видань всього за 15 грн.
- ☐ IV. Знадобиться усім – комплект із 19 видань всього за 15 грн.

СПЕЦІАЛЬНА ПРОПОЗИЦІЯ!

☐ Повний комплект із чотирьох збірок, який включає 65 видань У ЧОТИРИ РАЗИ ДЕШЕВШЕ від загальної вартості – за 30 гривень

Моя адреса: ______________________________
(поштовий індекс, адреса)

____
(прізвище, ініціали)

м. Дніпропетровськ, 49000, а/с 107
"Гарантійне агентство"

Оплата замовлення при отриманні

БІОДИНАМІЧНИЙ

Пам'ятається, як наші батьки, та й не тільки вони, а й сусіди, спостерігали за Місяцем, радилися, коли сіяти та садити картоплю на своєму городі й деревця в саду, збирати врожай, квасити капусту, огірки, помідори, яблука. Само собою зрозуміло, що ніяких зоряних календарів вони не мали, зате ці відомості одержували від своїх батьків. Мабуть, древні мудреці нашого народу зуміли виявити взаємозв'язок між проходженням нашого нічного світила, днем висівання насіння у ґрунт і одержаним врожаєм. І ці висновки передавали безпосередньо зацікавленим людям — селянам. А вони вже навіки запам'ятали, коли і як сіяти, висаджувати, жати й зберігати врожай, споглядаючи бліде небесне світило.

Сьогодні, вивчаючи напрацювання в галузі астрологічного землеробства, знаходимо свідчення, що справді ще стародавні знавці природи й людини, філософи фіксували успіхи і невдачі людей залежно від того, що відбувалося в небі, і зокрема з найвиднішим його об'єктом — Місяцем.

Тепер до цієї проблеми дедалі більше звертаються не тільки наділені аналітичним розумом люди, але й науково підготовлені фахівці, які складають Місячні календарі. До їхніх рекомендацій прислухаються окремі фермери й цілі агрокорпорації. І недаремно, адже наша планета і все людство на ній — частинка великого Космосу.

Тож продовжуватимемо звертатися до Місячного Календаря, який розроблений за напрацьованими правилами астрологічних знань.

СІЧЕНЬ

В усіх регіонах України січень, зазвичай, відзначається великими морозами і завірюхами. Щоб яблуні, груші, інші плодові дерева менше страждали від холодів, не полінуйтеся кілька разів обгорнути їхні стовбури снігом. При цьому сніг беріть з доріжок та інших місць, але не менше, ніж за півметра від проекції крони, аби не відкрити корені дерева. Добре також обгорнути ягідні культури, особливо малину. Щоб сніг затримувався на вашому городі, слід нагортати валки або купи снігу, ставити щити, розкидати гілки. Дехто насипає купки гною. Це також може затримати сніг, але з гною від вітрів, дощів зникнуть і поживні для рослин речовини.

Взимку молодим деревцям можуть завдати шкоди не тільки зайці, а й миші, які попід снігом проникають до стовбурів молодих дерев і обгризають кору.

Ось чому під час снігопадів і особливо у відлиги втоптують сніг на пристовбурних кругах. Миша не зможе через утрамбований сніг добратися до дерева. Якщо ж покласти навколо стовбурів креолін, нафталін, дьоготь, м'яту та інші відлякувальні засоби, то зменшите ризик пошкоджень саду гризунами..

Протягом зими досвідчені городники перевіряють не тільки стан збереження картоплі, буряків, моркви та інших коренеплодів, але й бульби та цибулини квітів. Пошкоджені коренеплоди видаляють. Якщо можна відрізати загнилу частинку цибулинки чи бульби дорогих для вас квітів, то відкриті їхні частини після обрізування присипте товченим деревним вугіллям.

До речі, взимку можете придбати міндобрива та засоби боротьби з шкідниками й хворобами.

Готуючи насіння до сівби, необхідно досягти такого стану, аби воно було чистосортним, мало добру схожість і енергію проростання, тобто відповідати кондиціям першого класу посівних стандартів (85% схожості). Овочівники нерідко відділяють насіння за питомою вагою в 3—5%-ному розчині кухонної солі протягом години: те, що спливло, видаляють, а те, що залишилося на дні, вибирають і просушують на тканині до сипкого стану.

Науковці стверджують, що велике насіння, наприклад — капусти, забезпечує збільшення врожайності на 25%, а то й більше.

Щоб запобігти захворюванню рослин і плодів, необхідно застосовувати протруювання. Роблять це за 2—3 дні до висівання. У боротьбі зі стриком і мозаїкою насіння томатів перед висіванням обробляють 1%-ним розчином марганцевокислого калію. Для цього насіння замочують у воді. Набрякле витримують 10—18 днів за перемінної температури, змінюючи її двічі на добу: 1—2 і 18—20 градусів тепла. Для підвищення енергії проростання насіння вміщують на добу в розчин бурштинової кислоти (17 мг/л води) з наступним промиванням чистою водою.

Для одержання дружних сходів насіння капусти пророщують, вміщуючи його у скляний або емальований посуд і замочуючи водою кімнатної температури на 8—10 годин, після чого витримують його за температури 20—25 градусів тепла до початку проростання (3—5%). Нерідко пророщують насіння на тирсі, перед тим ошпаривши її окропом, щоб видалити смолисті й дубильні речовини. Тирсу розстеляють шаром 5 см, накриваючи полотном, на якому розкладають насіння шаром 3—5 см і закривають полотном. Насіння періодично помішують і змочують водою.

Якщо відбудеться раннє наклюовування до сівби, насіння можна тримати у холодильнику при температурі близько 0°С.

В умовах центральних районів України висівають насіння в теплі парники або теплиці 25—30 січня з таким розрахунком, щоб пікірування в горщечки провести 5—10 лютого (в південних регіонах на 10—12 днів раніше). У кімнатах, тобто за додаткового штучного освітлення, ранню капусту можна висівати в більш ранні строки.

Насіння цвітної капусти висівають на 2 тижні пізніше, ніж ранню капусту. Температура від сівби до сходів має бути в межах 20—25, після появи сходів — 8—10 градусів тепла. Пікірування в горщечки здійснюють тоді, коли з'являться сім'ядольні листочки, в цей час температура вдень повинна бути 15—18, вночі — 10—12 градусів.

Городники давно знають, що, вирощуючи розсаду, можна одержати більш ранню продукцію і економніше витрачати насіння найцінніших сортів і гібридів, адже польова схожість, як правило, майже наполовину нижча, ніж в домашніх умовах. До речі, дуже часто ті городники, які вирощують овочі на дачах, розсаду готують в своїх квартирах, хоч це і не зовсім зручно, адже доводиться ставити ящики з розсадою на підвіконнях. Умови ж там не найкращі, адже з вікна йде холод, а знизу від батареї — тепло, світла менше, ніж в теплиці чи парнику. Та й місця на підвіконні не зовсім вистачає для всієї дачної площі. Часто використовують для вирощування розсади торфоперегнійні горщечки, різні пакетики тощо.

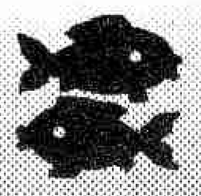
Якщо планується вирощування розсади з пікіруванням, то спочатку насіння висівають у ящик чи іншу ємкість, насипаючи шар ґрунту товщиною 2—3 см і поливаючи перед сівбою насіння. Після цього розкладають насіння на відстані 1,5—2 см і присипають шаром ґрунту товщиною 0,5—1 см, трохи притискують долонею і поливають водою (краще з лійки, щоб струмінь не розмивав землю).

Після того, як надходить час пікірування, пересаджують розсаду з однієї ємкості в іншу, часто в торфоперегнійні горщечки чи пакетики з попелу. Можна, звичайно, і в ящики, але під час пересаджування з нього ґрунт землю слід добре полити, щоб не пошкодити корінець. При цьому для рослин завдяки збільшенню площі забезпечуються кращі умови розвитку.

КАЛЕНДАР

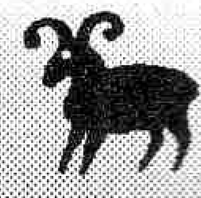
ЛЮТИЙ

Риби **1. 02**

Білять повторно стовбури і скелетні гілки плодових дерев. Стежать, щоб у огорожі не було дірок, через які проникають в сад зайці. В горщики чи ящики висівають і висаджують для вигонки в кімнаті салат, крес-салат, цибулю на перо. Калібрують насіння.

Овен **23. 02**

Висаджують цибулю для вигонки в теплицях і на підвіконні в кухні міських і сільських квартир. Утрамбовують сніг у пристовбурних кругах навколо плодових дерев, одночасно струшуючи його з гілок. Збирають попіл та пташиний послід для весняного підживлення фруктових дерев і городніх культур.

Перевіряють насіння на схожість і енергію проростання.

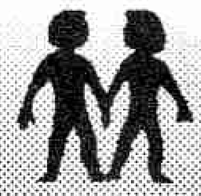
Телець **4,5. 02**

Складають список рослин, насіння яких необхідно придбати.

Проводять пікірування в торфоперегнійні горщечки розсади ранньої капусти, яку висіяли в парники в січні в південних районах України.

Близнюки **6—8. 02**

Принаджують птахів у сад, підгодовуючи їх. Поливають кімнатні квіти. Готують поживні суміші для вирощування розсади (торф і перегній — 3:1 або перегній і земля — 5:1).

Дезінфікують насіння проти грибних і бактеріальних захворювань.

Закладають для вигонки цибулинні квіти. Висівають в ящики з парниковим ґрунтом (зволоженим) підготовлене насіння сальвії, віоли, гвоздики Шабо.

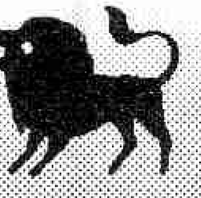
Рак **9, 10. 02**

Висівають насіння на розсаду для вирощування помідорів під плівкою і на припарниковій ділянці, баклажанів, перцю солодкого в парниках.

Якщо погодні умови дозволяють (безморозні дні), нарізують живці для весняного щеплення. Калібрують і загартовують насіння овочевих культур для висівання у відкритий ґрунт.

Лев **11—13. 02**

Подбайте про плівку для вашої теплички, біопаливо, матеріали для її ремонту, а також парників, тимчасових малогабаритних споруд утепленого ґрунту (безкаркасний, каркасний і панельний способи), засоби захисту рослин і добрива. В цей день краще не сіяти.

Діва **14, 15. 02**

Якщо восени і в січні не приготували інструмент для обрізування дерев і кущів, то необхідно зробити це якнайшвидше.

Висіваючи на розсаду ротики, петунію та інші однорічні квіти у дерев'яні горщики, квіткові горшки, інші ємкості висотою не менше 8—10 сантиметрів з отворами у дні і заповнені парниковою чи компостною землею, посіви поливають, а ящики ставлять до появи сходів на віддалі від джерела світла, а після — переносять на підвіконня.

Закладають на вигонку тюльпани, крокуси, конвалії.

Терези **16—18. 02**

Підживлюють розсаду ранньої капусти розчином коров'яку або курячого послідy. Перевіряють температурний режим і вологість у підвалах і погребах, стан зберігання коренеплодів і овочів, провітрюють їх, перебирають, якщо виникла необхідність.

Скорпіон **19, 20. 02**

У приміщеннях для зберігання плодів і овочів необхідно подбати про підтримання температури на рівні 0—4 градуси тепла. Слід мати на увазі, що надалі зберігатимуться тільки яблука пізньозимових сортів. Решту слід використати для споживання.

Висаджують для вигонки на підвіконні цибулю, петрушку, висівають у ящики з поживними сумішами салат, кріп.

Стрілець **21, 22. 02**

Пікірують сіянці для вирощування помідорів під плівкою, висівають насіння на розсаду ранніх помідорів.

Висівають у кімнаті в ящики з ґрунтом на підвіконні кріп, висаджують цибулю на перо, цикорій, інші зеленні овочеві культури, які інтенсивно розвиваються.

Козеріг **23, 24. 02**

Висівають насіння на розсаду цвітної капусти. Підживлюють і поливають розсаду, якщо в цьому є необхідність. Обрізують гілки на вишнях, грушах, сливі та ягідниках для проріджування.

Водолій **25, 26. 02**

Приступають до відгинання і підв'язування гілок молодих плодових дерев для надання їм горизонтального положення.

Риби **27,28. 02**

Підживлюють розсаду капусти середніх сортів міндобривами (на 10 літрів води 20 г аміачної селітри, 40 г суперфосфату, 10 г калійної солі на 1 парникову раму).

Пропоную ...

...нові сорти для інтенсивних садів: яблуня, груша, смородина, клонові підщепи, кісточкові та інше. Саджанці, окулянти та живці.

П.М. Медолиз,
вул. Урбайліса, 9, м. Умань, 20300,
тел. 8 (04744) 3-09-86, 8 (097) 261-36-23

...красивоквітуючі, декоративнолистяні, ліаноподібні, діжкові кімнатні рослини, пеларгонії, фуксії, садові ліани та кущі, багаторічна статице.

Ірина Ярославівна Буряк,
вул. Шкільна, 21-а, м. Жидачів, Львівська обл., 81700

...саджанці новітніх сортів малини, смородини, аґрусу, жимолості, актинідії, мікровишні, ожини, суниці (земляники), солодкої калини, стевії. Клематиси, калина Бульденеж, каприфоль, ялівець, туя, троянди виткі, декоративна верба, альпійські і ґрунтопокривні багаторічники.

Світлана Петрівна Внукова,
вул. Кірова, 37-а, с. Руські Тишки, Харківський р-н,
Харківська обл., 62440, тел. 8 (0572) 583-284

...елітне насіння перевірених високоврожайних сортів помідорів, солодкого та гіркого перцю; насіння багаторічних медоносів та пилконосів, лікарських трав; електрообігрівні заставні дошки до вуликів. Конверт — каталог.

Людмила Миколаївна Чеховська,
вул. Чапаєва, 1, с. В. Снітинка, Фастівський р-н,
Київська обл., 08540, тел. 8 (044) 65-44-724

...садивний матеріал рослин: полуниць (плоди величиною завбільшки з куряче яйце), насіння помідорів (плоди вагою 1—2 кг, всі солодкі), ожина Тайбері — велетень, сорти винограду (плоди розміром 25—35 мм). Конверт — каталог.

Ярослав Антонович Конет,
с. Поділля, Заліщицький р-н, Тернопільська обл., 48613

...в'єтнамські свині.

Київська обл.,
тел. 8 (050) 381-85-72

...насіння суперурожайних іспанських і кращих колекційних сортів помідорів, перцю, стевії медової, лікарських рослин з рецептами та ін. Конверт — каталог.

П.М. Олексюк,
вул. Київська, 12/188, м. Тернопіль, 46023

...бульбоцибулини гофрованих і супергофрованих сортів гладіолусів на зріз. Конверт — каталог.

Л.В.Петрусенко-Касьянова,
вул. Шевченка, 77, смт Голоби, Волинська обл., 45070

...агроном-виноградар пропонує саджанці, чубуки комплексностійких сортів. Конверт-каталог.

Е.М. Олефір,
вул. Авраменка, 18-84, м. Запоріжжя, 69120,
тел. 8 (0612) 67-49-53, моб. 8 (066) 772-58-89

...найкращі сорти картоплі. Бульби найвищих репродукцій. Консультації.

О.П. Юренко,
вул. Артема, 1, с. Диканька, Полтавська обл., 38500,
тел. 8 (05351) 9-16-97

...садивний матеріал фуксій (60 сортів), пеларгонія королівська (15), ампельна (15) (зональні). Жоржини 100, канни (20 сортів), хризантеми.

В.Д. Горбань,
вул. Котовського, 10, с. Вільхи, Золотоніський р-н,
Черкаська обл., 19736, тел. 8 (066) 222-25-00

...нові перлини селекції, а також відібрані за 20 років випробувань лише найурожайніші, стійкі до хвороб, надранні сорти помідорів, огірків, кавунів, капусти та багатьох інших традиційних і рідкісних овочів і квітів.

А/с 78, м. Київ, 02154

...насіння наперстянки, скорцонери, чуфи, арахісу, гумі, ківі, гранату, ірги, чорниці, безколючкової ожини, безвусої суниці, чорної малини; саджанці декоративних і плодоягідних рослин.

О.В. Грогуль,
вул. Мічуріна, 18, кв. 27, м. Козятин, Вінницька обл., 22100

...найкращі, найсучасніші сорти для вигонки та зрізу — гладіолуси і лілії ОТ, ЛО, ЛА та орієнтальні гібриди. Вкорінені живці всіх груп хризантем на зріз, а також "мультифлора" (квітуча куля) від фірми "Брандкамп" (Німеччина).

Петро Володимирович Маклюк,
ІІ пр. Калініна, 3, м. Городня, Чернігівська обл., 15100,
тел. 8 (04645) 2-40-78

...перець Бел Гой і К^{О}, Колокол, Богатир та ін., чуфу, люфу, момордику, лагенарію (7 сортів), кавбуз, кавбудек, диньбуз, гарбуздиню, канталупу, скорцонеру, сою, сориз, фарог, вігну, маш, цибулю широколисту, багатоярусну; жминду, гумі, іргу, йошту, барбарис, айву А, В, Я, вишнечеремху, помідори ранні, суперранні, ліаноподібні, гігантські — стійкі до фітофтори. Каталог — 500 найменувань.

В.П. Ярмольчук,
вул. Франка, 3, смт Рафалівка, Рівненська обл., 34371

...шиншили 2 клітки, недорого.

Тел. 8 (044) 532-63-96 з 22 до 23.

...найдешевші ціни на насіння помідорів (100), солодкого перцю (21), огірків (6), баклажанів; насіннєвої картоплі (43); саджанці смородини (25), порічок (7), аґрусу (9), малини (5), канни (6). Конверт — каталог.

В.Б. Мосціпан,
пров. Чайковського, 8, м. Прилуки, 17502

...саджанці чайногібридних і плетистих троянд світової селекції. Висилаю каталог і умови у заадресованому вами конверті.

Віталій Миколайович Каньовський,
вул. Трояндова, 29, м. Кугаївці,
Чемеровецький р-н, Хмельницька обл., 31632,
тел. 8 (03859) 9-86-19

...систему крапельного зрошення, комплект (сотка і більше).

Тел. 8 (050) 923-32-97

...лікарські, цитрусові, тропічні, ягідні.
Конверт — каталог.

А. Справцева,
проспект Миру, 3-а, кв.2, м. Чернігів, 14000

...саджанці та насіння звичайних, нових, рідкісних культур і квітів з власної колекції, понад 800 найменувань. Конверт з марками на одну гривню — об'ємний каталог.

О.І. Джус,
с. М.Крушлинці, Вінницький р-н,
Вінницька обл., 23242

Пропоную ...

...якщо хочете мати гарний врожай помідорів, то посійте Чародій, Естамос-тода, Дон-Педро, Дарина, а перець — Богатир та Паланска-Бабура. Конверт — каталог.

В.С. Швець,
с. Політанки, Шаргородський р-н, Вінницька обл., 23542

...корейські свині.

Тел. 8 (097) 39-071-94

...недорого гладіолуси (50), хризантеми, канни (12), помідори, хоста та ін.

М.Г. Солдунова,
с. Сагунівка, Черкаський р-н, Черкаська обл., 19644, тел. (0472) 342-321

...високоякісне сортове насіння солодких помідорів, перцю великоплідного, інших овочів, недорого, післяплатою. Конверт — каталог.

Лариса Георгіївна Рудницька,
с. Березівка, Устинівський р-н, Кіровоградська обл., 28625, тел. 8 (05239) 34-1-34

...включення трифазного електродвигуна 220 В на повну потужність з регулюванням обертів і 280 схем, поради на всі випадки життя. Конверт — каталог.

а/с 10, м. Городня, Чернігівська обл., 15100

...великий вибір живців для щеплення та вкорінення плодово-ягідних культур. Конверт — каталог.

Сергій Володимирович Шульга,
с. Рибальське, Охтирський р-н, Сумська обл., 42734, тел. 8 (05446) 7-62-51

... набір насіння помідорів Де Барао безкоштовно у вашому конверті.

Юрій Володимирович Жахалов,
с. Новопрокопівка, Токмацький р-н, Запорізька обл., 71721

...ділова пропозиція від техногрупи "Раббакс текнолоджі"! Високоприбутковий домашній бізнес для міста і села. Напрямок діяльності — впровадження нестандартної технології — винаходу в новій сільськогосподарській галузі. Вихід продукції — кожних 50 днів. Мінімум потрібної площі — 10 кв. м. Реальний прибуток — від 28500 грн. за 15-місячний виробничий цикл. Співпраця: організаційна підтримка, збут. "Бізнес-пакет" по темі — поштою. Для відповіді вкладіть конверт із з/а.

П/с "Техноком-ДГ",
вул. Незалежності, смт Стара Вижівка, Волинська обл. 44400

АФ "Примула+" пропонує насіння овочів та квітів.

02125, а/с 111, 02100, м. Київ, вул. Краківська, 11

...жоржини на зріз.

Валерій Олексійович Стряпчий,
вул. Ростицька, 26, Чернівці-4, 58004, тел. 8 (0372) 52-15-84

...недорого: холодостійкі, перспективні помідори (70), перець (9), кавові боби, полуницю-шпинат, тархун, морозостійкий виноград (15), лимонник, малину (3), інше...

В.І. Никитенко,
вул. Шевченка, 34, кв. 9, м. Тетіїв, Київська обл., 09800

...клематиси. Великий вибір.

Віктор Андрійович Шажко,
пер. Курчатова, 6, м. Слов'янськ, Донецька обл., 84108, тел. (06262) 2-80-32, моб. 8 (050) 209-67-33

... цибулини лілій: ЛА-гібриди, ОТ-гібриди, Орієнтальні, Азіатські, Лонгифлорум на весну і охолоджені протягом усього року. Конверт — каталог.

Л.В.Петрусенко-Касьянова,
вул. Шевченка, 77, смт Голоби, Волинська обл., 45070

... насіння декоративних рослин: квіти-багаторічники; декоративні трави (однорічники). Конверт — каталог.

А/с 113, м. Київ, 02099

...в'єтнамські поросята.

С.М. Гезун,
вул. Шевченка, 162-а, с. Родниківка, Уманський р-н, Черкаська обл., тел. 8 (050) 383-82-88

...овочеві та інші новинки. Безполивне овочівництво. Довготермінове передбачування погоди. Самооздоровлення хребта.

М.П. Курінний,
вул. Суворова, 49, смт Високопілля, Херсонська обл., 74000

...саджанці суниці, смородини, малини, ожини, фундука, шовковиці, калини, півонії деревоподібної, бузку, ялівцю, спіреї, елеутерококу ВСЛ-2, картопля насіннєва (24).

А.І. Користятинець,
с. Головниця, Корецький р-н, Рівненська обл., 34742, тел. 8 (03651) 2-20-37, 8 (097) 381-23-09

...брошуру "Конструкція саморобного роторного котла опалення будинку" (10 грн.).

А/с 4, м. Тараща, Київська обл., 09500

... жоржини на зріз, конверт — каталог.

Світлана Валентинівна Матвійчук,
с. Стуфчинці, Хмельницький р-н, Хмельницька обл., 31323

...насіння овочевих і лікарських рослин: помідори (140), китайські огірки (4), розторопша, синюха та ін., картопля (25).

О.А. Горбач,
вул. Гагаріна,18, м. Сарни, Рівненська обл., 34503

...гарбуз Руж Віф Детамп, цибуля Ексибишн (цибулина важить 900 г)...

Світлана Рябова,
а/с 50, м. Українка, Київська обл., 08720

...вибір жоржин, гладіолусів, ірисів, лілійників, лілій, хризантем, тюльпанів, багаторічників. Конверт — каталог.

М.В. Колісниченко,
вул. Легейди, 35
с. Великі Сорочинці, Миргородський р-н, Полтавська обл., 37645

Пропоную ...

...живці плодових, ягідних клонових для вкорінення та щеплення. Конверт — каталог.

Віктор Миколайович Передерій,
вул. Стратосферна, 22, м. Запоріжжя, 69077

...розмаїття садових хризантем для відкритого і закритого ґрунту (150).

Г.К. Усійчук,
с. Милуші, Луцький р-н, Волинська обл., 45631

...шиншили дорослі і молодняк.
а/с 3, смт Голованівськ, Кіровоградська обл., 26500,
тел. 8 (050) 98-205-90

...накладною платою гофровані гладіолуси. Конверт — каталог.

В.В. Трепачка,
вул. Нагірна, 29, смт Талалаївка, Чернігівська обл., 17200

...тюльпани 300 сортів (60 бахромчастих), нарциси, гіацинти, дрібноцибулинні.

Анастасія Іванівна Базильчук,
а/с 100, м. Київ, 04074

...гібіскус сірійський, гібіскус гібридний, гліцинія, кампекс, ромашки, лагенстремія та багато іншого.

Марія Григорівна Щербина,
а/с 27, вул. Князева, 28/2, м. Татарбунари, Одеська обл., 68100

...саджанці винограду...

Григорій Володимирович Луценко,
пров. Донський, 50, м. Маріуполь, Донецька обл., 87522

... щорічно оновлювана колекція найкращих великоплідних сортів суниць (понад 100), аґрусу (23), малини (28), смородини (51). Опт, роздріб, поштою.

Володимир Федорович Нікіпєлов,
вул. Шевченка, 76, с. Тубільці, Черкаський р-н, Черкаська обл., 19611,
тел. 8 (050) 962-04-18, 8 (050) 183-03-47

... новітні сорти гладіолусів (60 сортів), дітки, низькі ціни. Саджанці троянд. Конверт — каталог.

Т.Ю. Пилипенко,
пров. Комунарів, 29, м. Мелітополь, Запорізька обл., 72304

...цибулини гладіолусів, тюльпанів, лілій, клематисів. Низькі ціни, безкоштовні консультації, каталог у вашому конверті.

Галина Миколаївна Дейцева,
а/с 33, м. Кременчук-8, Полтавська обл., 39608,
тел. 8 (05366) 68-951

...міцелій грибів: боровика, кільцьовика, шиї-таке, печериці, гливи, опеньків, маслюків, барана. Садивну картоплю, плоскоріз Фокіна, корейське дерево, золотий вус, банан, узамбарські сенполії та інші кімнатні. Вічнозелені, літературу.

Борис Олександрович Карпич,
п/с 32, м. Харків, 61052

...нові сорти гладіолусів, голландські сорти лілій, велика надрання ромашка.

О.В. Притиковський,
вул. Проектна,14, м. Чернігів, 14034

...саджанці красивоквітуючих, вічнозелених, декоративнолистяних, хвойних, ґрунтопокривних, плодових (хурма, гранат, актинідія та ін.), екзотичні, оранжерейні. Троянди, канни, іриси, лілійники, гладіолуси. Для басейнів: німфеї, рогіз, аїр та ін.

С.В. Тимофєєва,
вул. Вечірня, 11, м. Севастополь, 99018

...перець Чудо Востока, Орльонок, Каліфорнійське чудо та ін.; баклажани: Геліос, Лонг Вайлет, Риміні та ін.; помідори: Кримська роза, Фламінго, Хурма, Ефемер, Король Лондона, Груша та ін.; айстри: Емма, Римма, Зигфрід та ін.; розторопша, ревінь, доліхос, цинія, тагетес, іпомея ніжноголуба та інші кольори; чуфа. Конверт — каталог.

Анатолій Юрійович Байдиков,
с. Сусаніно, Первомайський р-н, АР Крим, 96332

...сортові жоржини.

Л.І. Зінченко,
вул. Гагаріна, 25, с. Тарасівка, Зіньківський р-н, Полтавська обл., 38113

...перепелині тушки та харчові й інкубаційні яйця, молодняк перепелів; інкубатори автоматичні (на 1200 курячих або 3500 перепелиних яєць); клітки для утримання перепелів, стелажі з клітками на 280 голів.

І.Т. Сенєнков
вул. Київська, 190, с. Горенка, Києво-Святошинський р-н, Київська обл.,
тел. (044) 431-75-98, senenkov@svitonline.com

...Насіння вагове та пакетоване — 800 видів.

Міні- та максі-пакети (10, 20, 30, 50 грамів). Металеві банки.

Продаємо яскраві пакети для насіння — 650 видів. Золотисті фольговані профпакети-новинки, айстри — 100 сортів, у т.ч. імпортні та російські із серії "Російський розмір" — (діаметр до 18 см). Замовимо вирощування насіння помідорів, огірків, перцю та ін.

Для каталогів: великий конверт з марками на 1 гривню.

91040 Луганськ-40, а/с 12 "Геліос",
тел/факс: (0642) 46-63-01, 46-82-91
Київ: тел/факс: (044) 486-89-29,452-23-28
Ліцензія АА668879 від 20.11.03р.

...ірисовий сад. Шедеври американської, австралійської і європейської селекцій. Каталог безкоштовно у конверті замовника.

Олексій Григорович Осауленко,
вул. Леніна, 19, селище Бородянка, Київська обл., 07800,
тел. 8 (04477) 5-36-42

...великоквіткові айстри — до 20 см у діаметрі; дрібноквіткові японської селекції, карликові, стійкі до опадів.

Ліна Горб,
п/с 59, м. Гадяч, Полтавська обл., 37300

...велику надранню ромашку голландської лілії, цибулини гладіолусів.

С.П. Крищенко,
бул. Верховної Ради, 10, кв. 18, м. Київ, 02100

...сортові жоржини.

Л.І. Зінченко,
вул. Гагаріна, 25, С. Тарасівка, Зіньківський р-н, Полтавська обл., 38113

Пропоную ...

...насіння овочів і квітів голландської, французької, німецької, вітчизняної селекції у європакеті. Спанбонд, інше. Конверт з однією маркою — 1 каталог, з двома — 2 каталоги.

а/с 87, м. Київ, 03170

...насіння помідорів (30): Манимейкер, Апельсинові...; огірків Хабар; дайкону, амаранту, лагенарії. Конверт — каталог.

О.В. Колодій,
вул. Козацька, 6, м. Деражня, Хмельницька обл., 32200

...саджанці елітних сортів великоплідної садової суниці (світової селекції). Конверт — каталог.

Б.М. Масленко,
пр. Комунальний, 3, м. Кіровоград, 25018

...цибулини лілій (20 сортів), гладіолуси (40 сортів), глоксинії, ранункулюс, саджанці троянд.

А/с 486 В, м. Київ, 01001,
тел. 8 (066) 211-88-71

...жоржини Евелін, Барбара — прекрасні для зрізу, користуються гарним попитом і гладіолуси.

Людмила Олексіївна Сергієнко,
а/с 860, м. Полтава, 36028, тел. 8 (05322) 3-68-27

... гладіолуси кращої вітчизняної і зарубіжної селекції. Конверт — каталог.

Т.В. Туриця,
с. Лісний Хлібичин, Коломийський р-н, Івано-Франківська обл., 78234, тел. 8 (050) 66-18-503

...саджанці троянд найсучасніших сортів. Плетисті, ландшафтні, ґрунтопокривні, чайногібридні, хвойні, плодові культури.

Вул. Високогірна, 14, м. Дніпропетровськ, 49048, тел. 8 (056) 791-34-82, 8 (0562) 98-10-84

... продам сіянці шипшини.

8 (097) 181-99-20

...недорого насіння високоврожайних помідорів, перцю, огірків, гарбузів великоплідних, картоплі. Конверт — каталог.

Р.В. Бойчук,
с. Локітка, Тлумацький р-н, Івано-Франківська обл., 78000

...в'єтнамські свині.

Київська обл., тел. 8 (050) 381-85-72

...молодняк в'єтнамських свиней.

Олена,
тел. 8 (097) 693-00-37, 04461-36-4-68

...поросят в'єтнамських свинок,

Тел. 8 (06178) 2-92-92

...молодняк в'єтнамських свинок.

Ніна,
Полтава, тел. 8 (066) 301-38-54, 8 (05364) 9 -32-41

...молодняк в'єтнамських міні-свиней.

Алла Василівна Кривенко,
Мелітопольський р-н, Запорізька обл., тел. 8 (06192) 9-73-59

......в'єтнамські травоїдні свині.

Тел. 8 (066) 760-19-49, 8 (066) 750-38-86

...саджанці — поштою. Виноград, актинідію, жимолость, гумі, малину, аґрус та ін. Декоративні рослини. Каталог у підписаному вами конверті.

Олександр Федорович Дейцев,
вул. Жовтнева, 137, с. Садки, Кременчуцький р-н, Полтавська обл., 39625, тел. 8 (0536) 79-42-10, 8 (066) 222-01-77

...садибу: хата, літня кухня, 2 погреби, свердловина, 30 соток.

В.Г. Пупій,
с. Друцьке, Чернігівський р-н, Чернігівська обл., тел. 8 (046) 268-54-47

...інкубатор з централізованим перевертанням на 50 яєць — 170 грн. Терморегулятор для саморобного інкубатора — 65 грн. Іонізатор повітря — аналог люстри Чижевського — 65 грн.

С.С. Шевяков,
а/с 147, м. Первомайськ, Луганська обл., 93201, тел./факс 8 (06455) 6-13-85; 4-63-02, 6-44-89

... малину (10 грн.) — Гусар, Геракл, Жовтий гігант, штамбова Крєпиш. Смородину чорну (6 грн.) — Надія, Лєнтяй, Екзотика, Селечинську, Ядрьона; кольорову (7 грн.): рожеву — Чудова, Біла Смолянинової, червону — Рондом та Джонкер Ван Тетс, вишневу Червона Викснє. Аґрус (10 грн.) — Малахіт, Чорномор, Красень, Джерело. Різне (опис і ціни в каталозі): надранню (липень) великоплідну безколючкову обліпиху; гумі, фундук, калину, повстисту вишню, кизил, хеномелес, логанбері. Укорінені в землесуміші саджанці: великоплідної журавлини (рос. — клюква). Пілігрим, садову брусницю Корал, високорослі канадські буяхи (рос. — голубика). Дернину нескошуваної газонної трави польовиці пагононосної. Насіння американського спаржевого гороху (солодкий, стулки без пергаменту). Саджанці лікувальної кімнатної рослини золотий вус. Пересилка 6 грн. Передоплата. Можлива післяплата, але після письмової угоди.

Галина Аркадіївна Соколова,
бульвар Слави, 6, кв. 119, м. Дніпропетровськ, 49100

...магнолії, рододендрони, будлеї, вейгели, гліцинії, клематиси, каприфолі, троянди плетисті, орхідеї, хости, астильби, гортензії і багато ін. Ціни доступні. Гурт — роздріб. Конверт — каталог.

М.Р. Бережнюк,
вул. Дорошенка, 7, смт Гніздичів, Жидачівський р-н, Львівська обл., 81740, тел. 8 (03239) 48-101, моб. 8 (067) 918-74-74

...садивний матеріал женьшеню.

Степан Іванович Мартинович,
вул. Кушпіта, 7, м. Яворів, Львівська обл., 81000

Пропоную ...

...садивну картоплю 60 сортів світової селекції, вирощених на півночі України. Посилки від 6 кг. Безкоштовний каталог у вашому конверті.

Костянтин Юрійович Давидовський,
пр-кт Корольова, 2-в, кв. 64, м. Київ-134, 03134,
тел. 8 (044) 402-58-00, 8 (066) 212-99-70

...найбільша колекція найдешевшого насіння овочів в Україні: помідори (500), перець (150), баклажани (35), фізаліс (5), тютюн (10), соя (5), огірки (30); а також кімнатні: помідори (20), перець (25), огірки (7) та багато іншого. Реалізація цілий рік, кожного сезону новинки. Каталог та пакет насіння безкоштовно — у вашому конверті з марками на 85 коп.

М.В. Семикопний,
с. Нова Басань, Бобровицький р-н,
Чернігівська обл., 17461

...найкращі, найновіші світові сортосерії айстр Леді Корал (5 сортів), Ріббон (2), Мерлін (3), Матадор (4), Дракон (Королівські Корали) — 8 та інші, великий вибір інших квітів, овочів, лікарських рослин. Конверт — безкоштовний каталог.

Кирило Платонович Гресь,
с. Нововоскресенка, Веселинівський р-н,
Миколаївська обл., 57025

... насіння з Італії: екзотів (огіркавун, огірдиня, артишок, спаржа, лагенарія, вігна, нут, спаржевий горох та ін.), помідорів, перцю, баклажанів, цибулі, салатів, квасолі, гарбузових, пряних; квітів (гігантські віоли, пасифлора, гербери, стрелітції, гвоздики, статице та ін.) понад 350 назв, в оригінальних хобі-пакетах та поштучно. Книги з овочівництва, тваринництва. Конверт — каталог.

О.Б. Солом'яна,
вул. Франка, 8/10 кв. 1, м. Київ, 01030,
italsem@ukr.net; italsem.narod.ru

...садивний матеріал: амарант — Ельбрус, гібрид на зелену масу, силос, трав'яне борошно. Від 2 до 3 укосів. Норма висіву 600—1200 г/га (100 г — 15 грн.); Каскад на зерно (1 кг — 20 грн.); Попінг на зерно (1 кг — 50 грн.); чумиза — Коломенська, Фіалкова — злак на зерно, сіно, сінаж, силос (4—5 кг/га — 20 грн.); пайза — злак на зерно, силос, сіно, сінаж, зелений корм (1 кг — 25 грн.); сорго — Хрис на зелений корм, силос, сіно, сінаж (1 кг — 12 грн.); сорго-суданковий гібрид М на зелену масу, силос, сіно, сінаж (1 кг — 15 грн.); Сориз УК-36 на зерно 9—10 кг/га (1 кг — 35 грн.); квасоля спаржева — Масляний король кущова, низькоросла, зерно біле, видовженої форми (1 кг — 12 грн.); помідори ранні — Рейнбоу, плід 80—110 г (10 г — 4 грн.); топінсоняшник на зелену масу, силос, сінаж, трав'яне борошно, випас для свиней (1 кг — 4 грн.); картопля — Латона (1 кг — 5 грн.); гарбуз кормовий — Абориген (100 г — 6 грн.); кавбуз (100 нас. — 5 грн.); Голонасінний СХ зерновий (100 г — 10 грн.). Садивний матеріал протруєний!

В.М. Лозовський,
с. Пузикове, Глобинський р-н, Полтавська обл.,39051,
тел. 8 (067) 91-89-297

...нові сорти саджанців троянд на зріз і для озеленення з відкритою та закритою кореневою системою. Запрошуємо до співпраці зацікавлених підприємців.

Ю.І. Дутчак,
с. Стрілецький Кут, Кіцманський р-н, Чернівецька обл.,
тел. 8 (067) 372-47-37, 8 (067) 372-47-27,
8 (03736) 57-022

Насіння квітів та овочів (Італія та Франція)

Квіти: петунія витка (суміш для корзин, балконів, горщиків, 0,1 г) — 6 грн.; петунія великоквіткова (рожева з білою зіркою 0,08 г) — 6 грн.; пеларгонія зональна, суміш (0,02г) — 6 грн.; стреліція — 12 грн ; стокротка помпонна (червона 0,25 г) — 6 грн.; дзвіночок махровий (суміш, 0,8 г) — 6 грн.; кермек (прекрасний сухоцвіт для зимових букетів), кольори білий, червоний, бузковий, оранжевий, суміш (0,3 г) — 6 грн.; айстри однорічні карликова суміш (0,25 г) для бордюрів — 6 грн.; флокс Друмонда (0,6 г, суміш) — 6 грн.; геліхризум (0,6 г) — 6 грн.; трава для котів (3,5 г) — 5 грн.; кохія (1 г) — 5 грн.; лунарія (2,1 г) — 6 грн.; левкой Гігант Ніцци (0,5 г) — 6 грн.; колеус суміш (0,25 г) — 6 грн.; гіпсофіла багаторічна (1 г) — 5 грн.; алісум жовтий багаторічний (0,5 г) — 5 грн.; календула махрова великоквіткова (2 г) — 5 грн.; горошок духмяний — 6 грн.

Кімнатні рослини: бальзамін кімнатний (1 г) — 6 грн.; стреліція — 12 грн.; пеларгонія (0,25 г) суміш, червона, рожева — 6 грн.; колеус (0,25 г) — 6 грн.; цинерарія (0,1 г) — 6 грн.

Овочі: помідори низькорослі Сан Марцано, сливка рання (2 г) — 5 грн.; високорослі Сан Марцано, довга сливка (1 г) — 5 грн.; великі круглі для їжі та переробки Сан П'єтро (2 г) — 5 грн.; Рома V/F. , велика сливка, гарна для консервації (2 г) — 5 грн.; Волове серце (1,2 г) — 5 грн.; Зимове гроно — гроновидні, зимові, округла сливка, плоди однакового розміру, гарно зберігаються (1,5 г) — 5 грн.; Кемпбел 30 — низькорослі для переробки (2,2 г) — 5 грн.; Кемпбел 31, низькі, плоди однорідні, високої товарної якості, лежкі (2,2 г) — 5 грн.; кавун ранній Крімсон Світ (1 г) — 4 грн.; цибуля Гледстоун біла, однорічна (1 г) — 4 грн.; цибуля золотиста Тамара F_1 для тривалого зберігання (1 г) — 4 грн.; цибуля золотиста Дантона F_1 однорічна рання (1 г) — 4 грн.; капуста цвітна зимова (2 г) — 5 грн.; капуста цвітна Гудмен F_1 рання 20 нас. — 4 грн.; баклажан Чорна Красуня (2,5 г) — 5 грн.; огірки Паризький корнішон (5 г) — 6 грн.; диня рання (4 г) — 6 грн.; морква пізня Скарла (3 г) — 4 грн.

Газонні трави: "Королівський сад" — суміш низькорослих високоякісних холодо- та посухостійких трав, росте повільно, 100 г — 6 грн.; "Смерканок" — трава для затінку, 100 г — 6 грн.; "Спортивне змагання" — зносостійка трава, 100 г — 6 грн.; "Спортклуб" — трава для спорту, 100 г — 6 грн.; "Англійський газон" — травосуміш для саду,100 г — 7 грн. Можливе формування в більших упаковках.

НАБОРИ НАСІННЯ КВІТІВ ТА ОВОЧІВ (Україна): багаторічників із колекції ботсаду (20 найменувань) — 20 грн.; айстр на зріз (10 сортів) — 8 грн.; голчастих айстр (10 сортів) — 8 грн.; півонієподібних та трубчастих айстр для зрізу (10 сортів) — 8 грн.;

Набір насіння квітів для дітей (швидко та добре проростає) — 7 грн.

"Альпійська гірка" — 8 грн.; ***сухоцвітів*** (10 найменувань) — 8 грн.; ***сухоцвітів та декоративних трав*** — 15 грн.; ***декоративних трав*** — 12 грн.; ***дворічників та багаторічників*** (10 найменувань) — 8 грн.; ***квітів для балконів*** (10 шт.) — 8 грн.; ***квітів для рабаток*** (низькорослі та сланкі, 10 шт.) — 8 грн.; ***однорічників*** для букетів та на зріз (10 найменувань) — 8 грн.; ***квітів*** (20 найменувань) — 15 грн.

Набір городника — 10 грн.

Набір овочів та квітів (10 овочів та 10 квітів) — 15 грн.;

Стимулятор росту Емістим С (універсальний) — 6 грн.;

Потейтін (картопля) — 6 грн.;

Івін (овочі та квіти) — 6 грн.;

Чаркор — регулятор росту для укорінення живців рослин — 6 грн.

Добрива для зимового підживлення кімнатних квітів, рослин, розсади (15 г) — 2 грн.

ЦЕНТР ПОСЛУГ "ДІМ, САД, ГОРОД" ПРОПОНУЄ ПІСЛЯПЛАТОЮ:

Збірники із серії "Бібліотека квітникаря": "Троянди", "Іриси", "Гладіолуси", "Магнолії", "Клематиси", "Однорічні рослини", "Дворічні рослини", "Водойма в саду", "Ліани в саду", "Сукулентні рослини"(2 книги), "Квітник без шкідників і хвороб", "Кімнатні рослини", "Рододендрони", "Хризантеми", "Лілії", "Старовинні парки Київщини", "Старовинні парки Чернігівщини", "Айстри", "Тюльпани", "Паркові троянди", "Вирощування хвойних рослин", "Дельфініум". Ціна одного примірника — 2,50 грн.; "Жоржини" — 3 грн.; "Глоксинії", "Сенполії" — 3,50 грн.

Збірники з виноградарства та виноробства: "Ода вину" — 2 грн.; "Поради майстра виноградаря — початківцям" — 2,50 грн.; "Операції на виноградному кущі" — 2,50 грн.; "Виноград, вино. На здоров'я!" (Історія виноробства, корисні поради, рецепти, лікування вином, інше) — 2,50 грн.; "Виноград на дачі" — 1,50 грн., "Образцовый виноградник. Книга 1" — 3,50 грн., "Образцовый виноградник. Книга 2" — 3,50 грн.,"Виноград на шатровій шпалері" — 2,50 грн.; Календар "Вина МАГАРАЧА-2003" — 1 грн.; "Вино з власного підвалу" — 2,50 грн.; "Виростити виноград — це просто" — 3 грн.; "Сорти винограду" — 2,50 грн.

Збірники з питань здоров'я: О. Світко "800 років рецептам здоров'я" — 2 грн.; О. Світко "Рецепти здоров'я для кожної родини" — 3 грн.; М. Амосов "Здоров'я" — 3 грн.; "Здоров'я з вулика" — 2 грн.; "Календар травника" — 2,50 грн.; "Виноград, вино. На здоров'я" — 2,50 грн.; "Лікарські рослини в науковій медицині" — 2 грн.; "Не бійтеся дієти. Протисклеротична дієта" — 2 грн.; "Рецепти здоров'я від Олени Світко" — 3 грн.; "Малюки від місяця до року" — 3 грн.

Збірники: "Лимонник та актинідія" — 2 грн.; "Пташиний двір: "Кури." — 2,50 грн.; "Гуси" — 2,50 грн.; "Качки" — 2,50 грн.; "Індики" — 2,50 грн.; "Цесарки" — 2,50 грн.; "Перепелиці" — 2,50 грн.; "Кролі" — 2,50 грн.; "Нутрії" — 2,50 грн.; "Кухоль меду" — 2 грн.; "Біодом" — 2 грн.; "Дичина під чарку" — 1,50 грн.; "Календар рибалки" — 1,50 грн.; "Новосели на городі та в саду" — 1,50 грн.; "Сад, город без шкідників та хвороб" — 1,50 грн.; "Лимон в квартире" — 2,50 грн., "Наш другий хліб картопля" — 2,50 грн., "Малина" — 2,50 грн.; "Смородина" — 2,50 грн.; "Суниця садова" — 2,50 грн.; "Персик біля дому" — 2,50 грн.; "Пряно-лікарські рослини" — 2,50 грн.; "Берег любові". 100 пісень В.Крищенка — 3 грн.; Сонник "Таємниці сновидінь" — 1 грн.; "Кизил" — 2,50 грн.; "Груша" — 3 грн.; "Агрус" — 2,50 грн.; "Айва" — 2,50 грн.; "Знай наших!" — 1,50 грн.; "Власна оселя" — 15 грн.; "Листопадні магнолії" — 20 грн.

Умови пересилки. ***Для оформлення замовлення необхідно написати потрібні вам збірники, книги, набори та кількість. Витрати за пересилку фіксовані залежно від вартості замовлення. Розрахунки зроблені згідно з державними поштовими розцінками. Якщо вартість замовлення становить від 5 до 10 грн., то вартість пересилки + 6 грн.; 11—15 грн. + 6,50 грн.; 16—20 грн. + 7 грн.; 21—35 грн. + 9 грн.; 35—50 грн. + 11 грн.; 51—60 грн. + 15 грн.; 61—80 грн. + 20 грн.; 80—100 грн. + 25 грн. Гроші наперед і в конвертах не висилайте. Чітко пишіть повну адресу з індексом, прізвище, ім'я, по батькові.***

Замовлення надсилайте на адресу: 02002, Київ-2, а/с 208.

ЦЕ ДИВО, ЩО ЗВЕТЬСЯ ПОМІДОР

Помідори... Без них не можна уявити ні великий сільський город, ані кількасоткову дачну діляночку землі. Немає помідорів — і відсутній на нашому столі чи не найголовніший, найсмачніший овоч. Практично всі люблять споживати ці червоні плоди, в яких природа дарує цілу низку цінних для організму компонентів.

Мільйони людей в Україні тією чи іншою мірою причетні до вирощування помідорів. Ця справа потребує копіткої праці і знань. За належної уваги й догляду помідори добре родять практично в усіх регіонах України. У газетах і журналах вистачає різних порад та рекомендацій з цього приводу. Порадам, мабуть, ніколи не буде кінця-краю, бо постійно рухається вперед, розвивається сільськогосподарська наука, збагачується сучасна практика ведення рослинницької галузі.

Натрапити на потрібну публікацію для овочівника — то і вимога часу, і бажана знахідка. Думаю, що саме такою знахідкою для багатьох аматорів овочівництва може стати гарно видана в цьому році у колективному підприємстві "Дім, сад, город" книжечка-брошура "Помідори". У ній даремно шукати якісь несподівані відкриття чи узагальнення. Йдеться, в принципі, про давно відомі речі. Та незаперечна цінність видання в тому, що тут під однією обкладинкою зібрано й дохідливо викладено все найголовніше, що стосується вирощування, переробки та використання врожаю помідорів.

Читач з користю для себе дізнається, що перуанським індіанцям помідор був відомий ще в п'ятому столітті до нашої ери. Тривалий час цей овоч в усьому світі вважався отруйним. Історія з цього приводу зафіксувала такий випадок. Під час війни за незалежність США у 1776 році штабний кухар північноамериканських повстанських військ Джеймс Бейлі, який був противником незалежності, вирішив отруїти генерала Вашингтона і приготував для нього страву з помідорів. Звісно, генерал залишився живим, прожив після цього випадку ще двадцять три роки і, як відомо, став першим президентом Сполучених Штатів. А от Д. Бейлі, боячись відповідальності за скоєний злочин, наклав на себе руки.

В Україні цей овоч вперше з'явився наприкінці XVIII століття. Важко навіть уявити, що ще триста років тому наші предки нічого не знали про помідори, без яких ми просто не уявляємо нинішнього нашого харчування. А як досягти успіхів у вирощуванні цієї культури? Про це дуже переконливо і популярно розповідається у брошурі. Тут викладено біологічні особливості помідорів, їхню харчову цінність, описано кращі районовані й перспективні сорти та гібриди.

Городники-аматори, фермери, працівники спеціалізованих овочевих господарств знайдуть необхідну для себе інформацію про технологію та способи вирощування помідорів у відкритому й закритому ґрунті, про використання добрив, підготовку насіння та вирощування розсади, догляд за рослинами, збирання та переробку вирощеного врожаю.

Не будемо переказувати зміст цього видання. Його треба читати й користуватися ним. Нагадаємо вибірково про окремі "вузлики на пам'ять", про які овочівник завжди повинен пам'ятати. Якщо вирощувати на одному й тому ж місці поспіль лише помідори, то в ґрунті накопичуються властиві цій культурі хвороби й шкідники. Саме тому їх повертають на місце, де вони вже росли, не раніше, ніж через 4—5 років.

Помідори люблять сонце. Затінення їм протипоказане. Найбільш придатні для них рівні ділянки ґрунту. А якщо йдеться про схили, то перевагу слід віддавати південним або південно-східним.

Корисно знати, що раніше побутувала хибна думка, ніби помідори — рослина "егоїстична", яка любить рости окремо від інших культур. Насправді ж вона добре поєднується з селерою, редискою, редькою, кукурудзою, салатом, капустою, часником, морквою, буряками. Є у помідорів і рослини-вороги. Це кольрабі, фенхель, кріп.

Урожай починається з насіння. Нині багато городників намагаються самотужки заготовляти насіння тих сортів овочів, які їм найбільше сподобалися. Але для цього слід дотримуватися певних правил, знати, які саме плоди брати для насіння. У брошурі наведено сім правил, яких необхідно дотримуватися, купуючи насіння. Розглядаються причини загибелі насіння, основні вимоги до вирощування розсади.

А ще, виявляється, для отримання додаткового врожаю можна використовувати пасинки. Поливання — то теж своєрідне мистецтво, його слід проводити вміло. Категорично забороняється зберігати поблизу води, призначеної для поливу, мінеральні добрива та пестициди. Температура води для поливання має бути не нижче 15°С. Нерегулярний полив спричиняє розтріскування плодів.

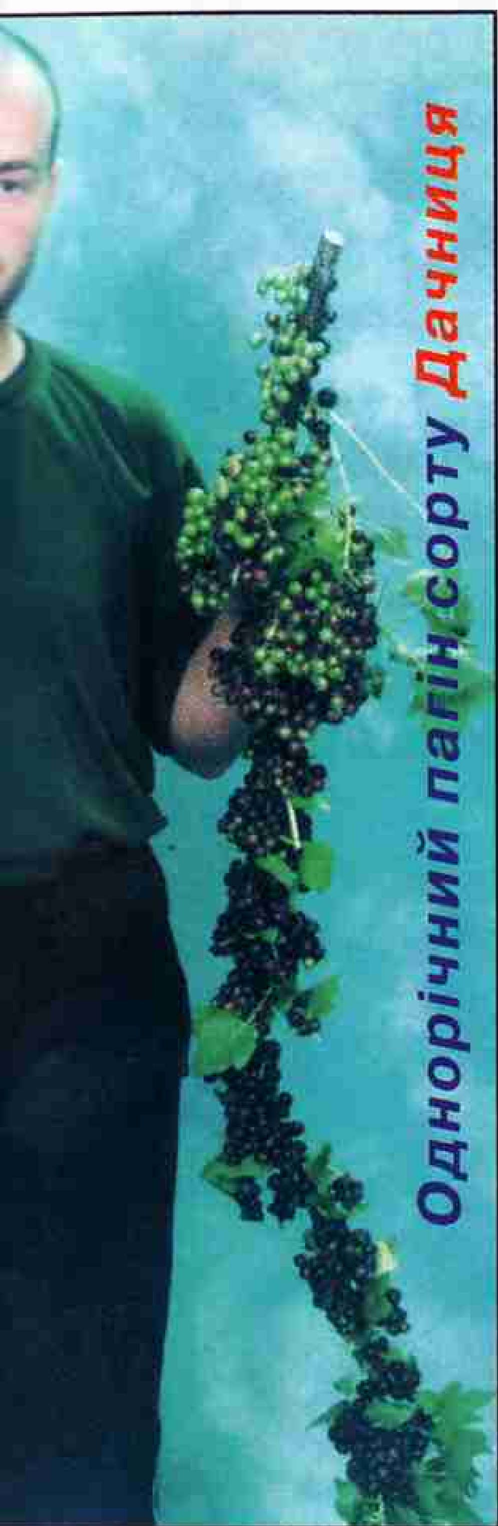
На жаль, у помідорів багато шкідників і хвороб. Проте на кожного ворога можна знайти управу, про що теж популярно пишеться в цій брошурі.

Безумовно, увагу читачів приверне гарно ілюстрований, багатокольоровий розділ про сортимент помідорів: Агата, Ануля, Банан, Боян, Гігант, Зоря, Загадка, Золотий Ожаровський, Мустанг, Зеро, Лія, Персей, Світанок, Трайтон, Фуга, Шапка Мономаха, Яблунька Росії і ще багато інших, вітчизняних і зарубіжних сортів, серед яких вибирай, шукай для себе найкращий.

Цікавим видається і розділ, у якому даються поради щодо приготування найрізноманітніших страв із помідорів.

У цій книжечці (загальний обсяг її — майже 80 сторінок) є реклама широкої тематичної палітри, оголошення, що їх пропонують досвідчені аматори, спеціалісти з вирощування помідорів. Ще раз нагадаємо: у цьому виданні, вдало скомпонованому Оксаною Кисленко, читач знайде багато повчального, цікавого, потрібного. Брошуру "Помідори", як і інші видання серії "Бібліотека "Дім, сад, город", можна придбати через центр послуг "ДСГ" післяплатою та безпосередньо в редакції журналу за адресою: Київ, вул. Краківська, 20, індекс 02094.

Л. Остроушко

НАЙГОЛОВНІШЕ — СОРТ, ПОЛИВ, МУЛЬЧА, УДОБРЕННЯ

Багато хто із садівників відмовився від ягідників, а якщо і ростуть ягідні рослини, то без догляду. Відмовки звичайні: суницю потрібно пересаджувати, видаляти вуса, прополювати; смородина маловрожайна, якісь мишині очі, кисла та ще й хворіє; малина загущується; аґрус також хворіє. Але останніми роками виведена сила-силенна нових високостійких, урожайних сортів, отримавши від яких одного разу великі та смачні ягоди, вже не відмовиш цьому диву в турботі. Вирощувати високі врожаї ягід досить легко, потрібно лише знати й запровадити кілька простих правил. Зупинимось на чорній смородині.

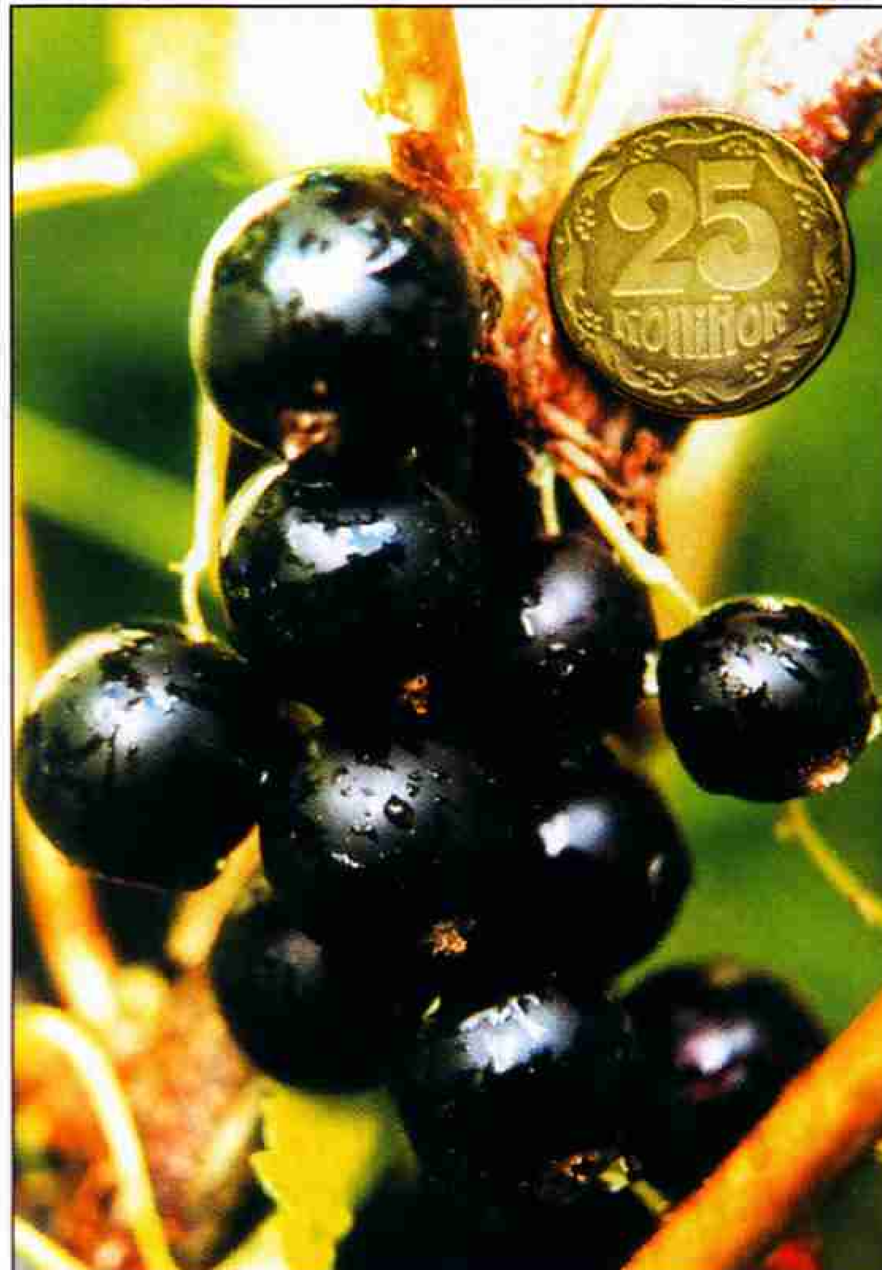
Чорна смородина

За належного догляду — це дуже щедра ягідна культура. Не слід хвилюватися, якщо на ділянці не досить родючий ґрунт, його можна насипати. На моїх фотографіях показані ягоди, вирощені на привозному ґрунті. І не треба бути суперпрофесіоналом, щоб отримати такий врожай.

Для початку потрібно викопати посадкову яму в діаметрі не менше 50 см і такої ж глибини. До ями всипати 1—2 відра перегною та 1 л попелу із соломи та ретельно перемішати з землею. Саджанець при садінні потрібно обов'язково заглибити, тобто посадити до 10 см глибше, ніж він ріс у розсаднику. Засипати посадкову яму бажано родючим ґрунтом, для цього на ділянці потрібно знімати верхній шар до 8—10 см і ним наповнити яму.

Та все ж найголовніше для смородини — полив, мульча, підживлення. При вирощуванні смородини нічого й сподіватися на гарний врожай без якісного поливу. Тому поливайте, поливайте і ще раз поливайте (у спеку не зайвим буде дощування).

Під кущами потрібно накласти мульчі до 10 см. А щоб мульча не розгрібалася, потрібно з дощок збити квадратну рамку (1х1 м). Для зменшення кількості поливів дно і 10 см по стінках застелити суцільним шматком поліетилену.

Такі великі ягоди у сорту Екзотика

Малина

Давно помітив, що смородина і малина без мульчі просто не в змозі накопичити максимум врожаю. Щоб переконатися в цьому, достатньо викопати кущ малини. На ділянці без мульчі коренева система має вигляд поодиноких корінців, чого не скажеш про кущі малини, вирощені під мульчею. Тут коріння малини нагадує величезну суцільну бороду з мільйонів тонких сисних корінців. Смородина також не набагато відстає. А таке коріння — запорука гарного врожаю, якісних ягід та інтенсивного росту пагонів для майбутнього врожаю. Так, у характеристиках малини сорту Гусар зазначається, що він дає до 7 порослевих пагонів. У мене ж 4-річний кущ утворив більше сотні саджанців за сезон, давши при цьому 7—8 літрів ягід малини.

Про підживлення

Його для ягідників краще давати рідке, органо-мінеральне, до 5 разів за сезон. Рецепт приготування добрив описаний у "ДСГ" № 12 за 2005 р. на сторінці 7.

Із сортів потрібно садити новітні, стійкі до хвороб і шкідників великоягідні та високоврожайні. Зокрема такі як: Екзотика, Дачниця, Краса Львова, Пігмей, Черешнева, Сокровище, Венера, Ювілейна Копаня.

Так, найбільша ягода у сорту Сокровище, окремі більші за 25-копійчану монету. У Екзотики ягоди дуже смачні, ніжного смаку, достигають одночасно, одномірні, майже всі як 25 копійок. А Дачниця просто приголомшує врожайністю.

Коротко про обрізування

Пагони і гілки старші 2-х років потрібно видаляти. Найбільшу врожайність дають однорічні пагони. Якщо за 100% врожаю взяти однорічні пагони, то дворічні дають 80%, а трирічні — лише 50—60%. Тому на врожай я залишаю лише однорічні пагони. Це ще зручно і тим, що відразу після достигання ягід пагони можна вирізати разом з урожаєм.

О.А.Іллющенко,
м. Прилуки

Хто захоплюється квітами, той не в змозі відмовитись від пошуку все нових і нових сортів і не тому, що не вистачає красивих квітів. Творчість, радість, відкриття нових можливостей зеленого світу рухають вперед людство в пошуках чогось оригінального, незвичного, красивого.

Брахікома.

НОВИНКИ КВІТКОВОГО ЦАРСТВА

Слідом за селекціонерами йдемо і ми, квітникарі, і кожного року в своїх квітниках висаджуємо, сіємо нові й нові квіти і з нетерпінням чекаємо результату. Це солодке відчуття нового дива, напевне, знайоме кожному квітникарю. Нашими здобутками й квітковими враженнями минулорічного літа хочу поділитися і я.

Петунія — найкращі літні квіти! Селекціонери говорять, що дати назву новому сорту не менш складно, ніж його вивести. На мою думку, прикладом надзвичайно вдалого вибору назв є дві новинки петуній з Чехії: Червоне вино та Вітання з Яромежу. Сорт Червоне вино має казково красиві, дуже великі, оригінальні за формою, з бахромчастими краями, винно-пурпурового кольору квітки, серцевину яких прикрашає вишукане темне мереживо. Немов і справді червоне вино з його терпким присмаком. Вишуканий образ, створений назвою, лише додає цим чудовим квітам романтичності, загадковості та чарівності. Квіти просто вражають своєю красою!

Мімулюс.

Зовсім по-іншому виглядає петунія Вітання з Яромежу. Справді, ніби веселе свято завітало до нашого квітника, махрові та напівмахрові ошатні білі квітки з яскраво-пурпуровим оздобленням прикрашали мій квітник до пізньої осені.

Безперечною королевою з роду петуній є сурфінія, що була виведена в Японії.

Сурфінія — найпопулярніша квітка для балконів та горщиків. Має каскадну форму, квітує протягом всього літа, утворюючи багато міцних пагонів довжиною до 1 м. Росте дуже швидко, формуючи сотні яскравих квітів. Висаджена в ґрунт на клумбі одна рослина утворює килим з квітів площею майже 2м^2, тому для повноцінного розвитку і квітування відстань між рослинами у ґрунті повинна бути 50—70 см або не більше 3 рослин на 1м^2, для балконного ящика довжиною 50 см потрібно 2 рослини.

Успішне вирощування петуній, сурфінії потребує певного досвіду і дотримання всіх вимог агротехніки її вирощування! Рослини найкраще себе почувають на сонячних місцях з помірно кислим ґрунтом (pH 5,5—6,5). Щоб отримати квітуючі рослини в травні, насіння висівають в ящики для розсади у лютому—березні. Насіння висівають по поверхні вологого, підготовленого, стерильного ґрунту. Насіння ґрунтом не присипають, особливо це стосується сурфінії, лише зволожують, для його проростання потрібне світло. За температури +18—20°С сходи з'являються через 14—20 днів. Ящики накривають поліетиленовою плівкою або агроволокном для збереження вологи і вирощують в теплих умовах за температури +20°С. Після проростання насіння плівку прибирають і забезпечують рослинам нижчу температуру (+15—17°С). Для отримання якісної розсади бажано витримувати 16-годинний світловий день, якщо насіння висіяне рано (у лютому), потрібно досвічувати розсаду спеціальними лампами. Коли такої можливості немає, краще насіння висіяти пізніше. Пікірують у фазі 2—3 справжніх листочків. Акліматизовану розсаду висаджують у ґрунт на постійне місце в травні, коли мине загроза заморозків. Пересаджування витримує добре.

Рослини потребують гарного поливу, за спекотної погоди поливають 2—3 рази на день. Необхідні регулярні (бажано щодня) підживлення комплексними рідкими добривами для квітів. Особливо це важливо для рослин, які ростуть на балконах і в горщиках, враховуючи обмежену кількість ґрунту. Висаджуючи

розсаду на постійне місце, можна скористатися сухими гранульованими добривами довготривалої дії (типу keміра), згідно з інструкцією їх застосування.

Брахікома — новинка з Австралії! Невисокі пишні кущики з безліччю симпатичних, ароматних, схожих на зірочки квіток створюють ніжний біло-голубий килимок, що квітує з липня до осені.

Потребує сонячних місць і легких ґрунтів. Насіння висівають на розсаду у березні—квітні, висаджують у ґрунт, коли минає загроза заморозків. Верхівки молодих рослин прищипують. Гарний вигляд має на клумбах, у бордюрах та на альпійських гірках, використовують також як горщикову культуру.

Мімулюс — це незвична, дуже симпатична рослина з оригінальними трубчастими яскраво-жовтими, оксамитовими квітками з коричневими крапками, зібраними в китицеподібні суцвіття. Квітує дуже рясно з червня по серпень. Мімулюс до умов вирощування невибагливий. Полюбляє теплі, вологі, сонячні або напівзатінені місця з родючими легкими ґрунтами. Насіння висівають на розсаду в березні—квітні. У відкритий ґрунт висаджують у квітні—травні. Мімулюс використовують для клумб та рабаток в місцях, де мало сонця, як горщечкову культуру — на балконах з північного боку.

Цинії, або майорці давно відомі і популярні в Україні квіти. Їх вирощували наші мами та бабусі. Ці квіти цінують за невибагливість та пишне довготривале квітування. Нині можливості квітникарів значно розширились, адже з'явилось багато нових сортів і мені здається, що у циній починається нове життя.

Новий сорт цинії Карусель має махрові, оригінальної форми квітки найрізноманітнішого забарвлення. Кожна квітка має забарвлення з трьох яскравих кольорів. Цинія дуже проста у вирощуванні. Насіння висівають у відкритий ґрунт у квітні—травні. Найкраще росте на відкритих сонячних місцях з легким родючим ґрунтом при достатньому поливі. Рослина дуже теплолюбна, посухостійка, добре реагує на підживлення мінеральними добривами.

Використовується для клумб, рабаток, групових насаджень. Цинія чудова рослина для зрізування, квіти гарно стоять у воді і довго зберігають своє забарвлення.

Швидко плине час, зиму змінить весна, а за нею, сподіваюсь, прийде і нова квіткова радість, яку нам подарує сама природа.

Гацанія.

Петунія Червоне Вино.

Петунія Вітання з Яромежу.

Цинії.

Гацанія — надзвичайно красиві квіти для сонячної клумби, бордюру, альпійської гірки. Гацанія має великі (по 8 см у діаметрі), ефектні ромашкоподібні квітки, з яскравим контрастним забарвленням. Великі квітки схожі на герберу. Забарвлення квітів дуже різноманітне: жовте, помаранчеве, рожеве, пурпурове. Кущик компактний і розлогий, швидко наростає в ширину, рослина, яку висаджували тоненькою стеблиною навесні, до осені перетворюється в міцний, широкий в діаметрі кущ. Гацанія — квітки гарної погоди, вони демонструють свою красу лише в сонячні дні, хоча і квітують до морозів. Моє фото зроблено наприкінці жовтня. Розмножують насінням, яке висівають у березні в теплицю або парник. У квітні можна сіяти в ґрунт на постійне місце. Гацанія — світлолюбна, посухостійка, до ґрунту невибаглива рослина.

Р.І. Боренкова,
м. Дніпропетровськ, фото автора.

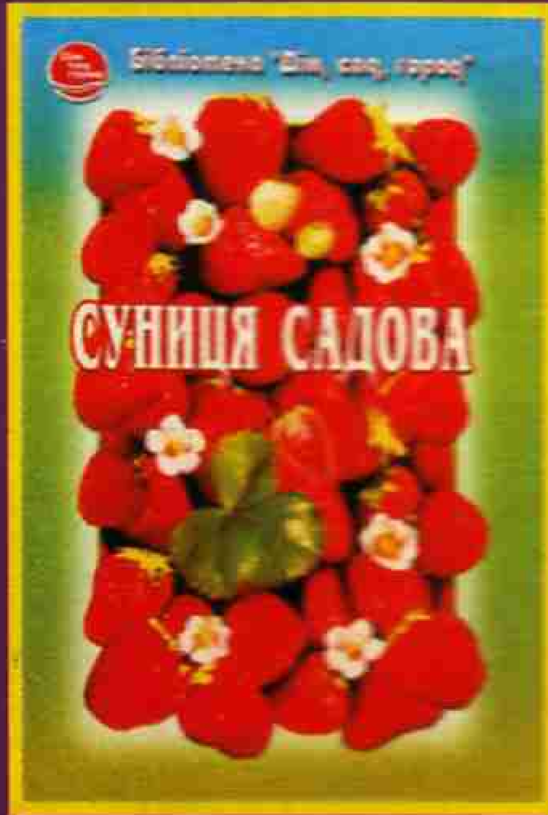
"Дім, сад, город" пропонує наші видання:

Садівництво

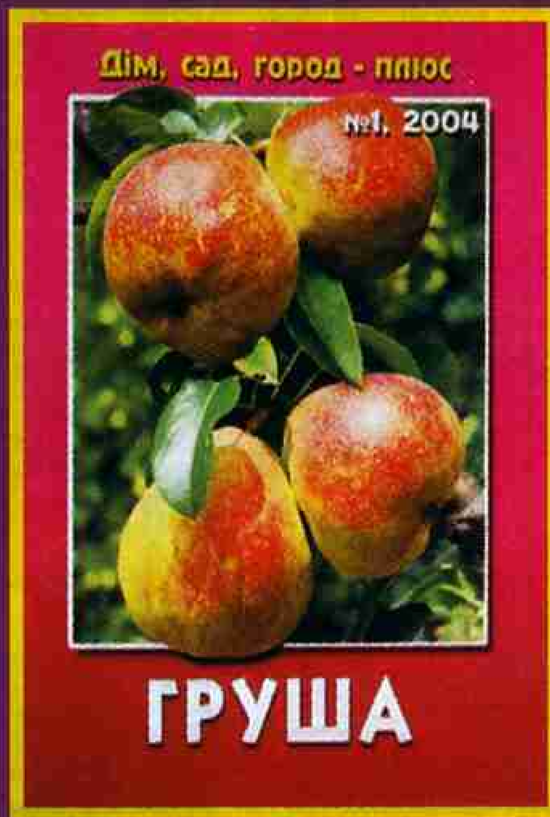

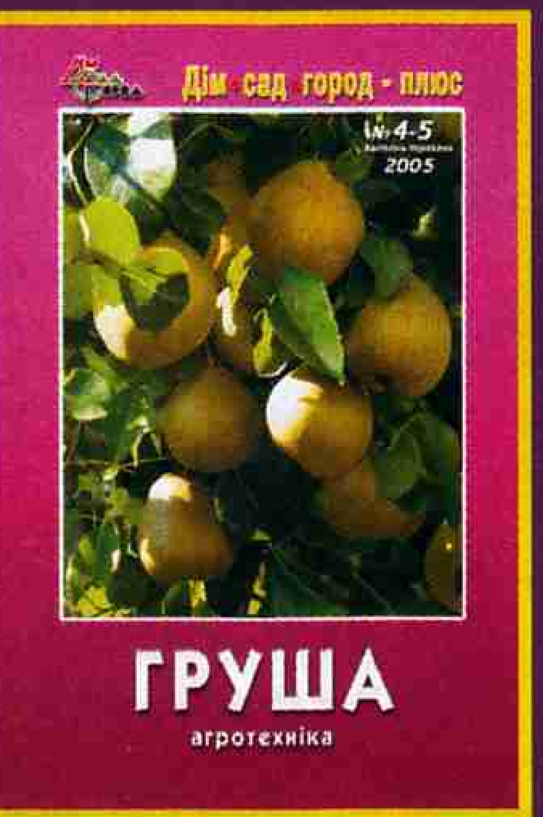

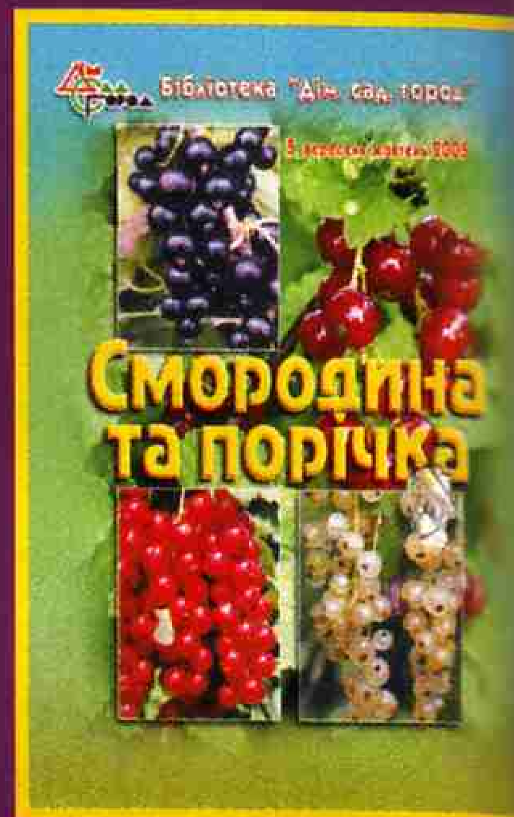

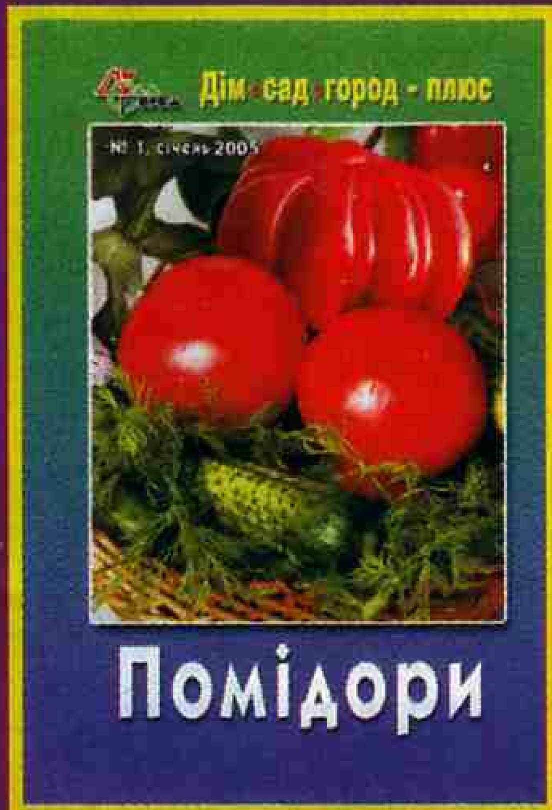

Городництво

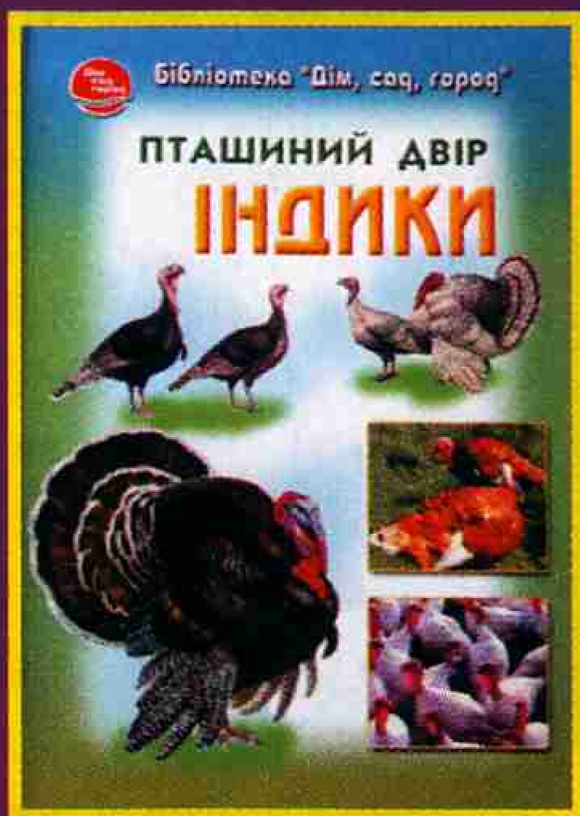

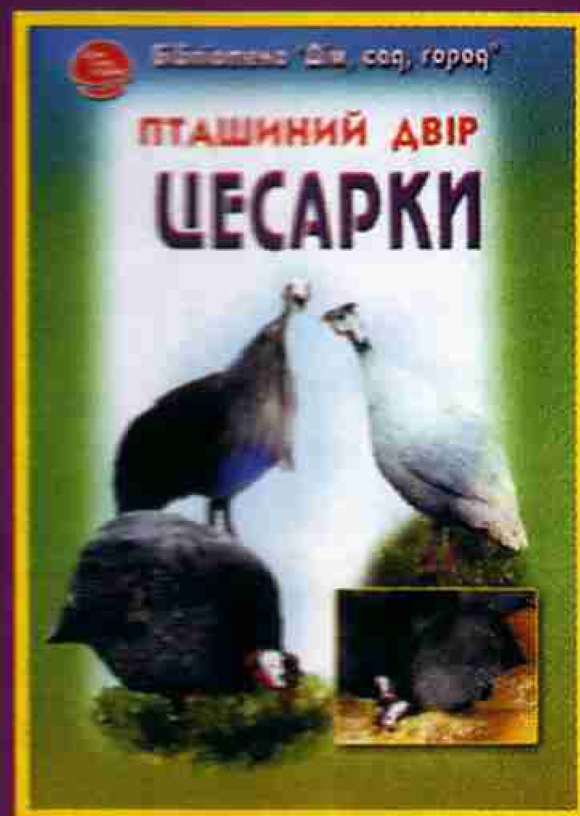

Домашня ферма

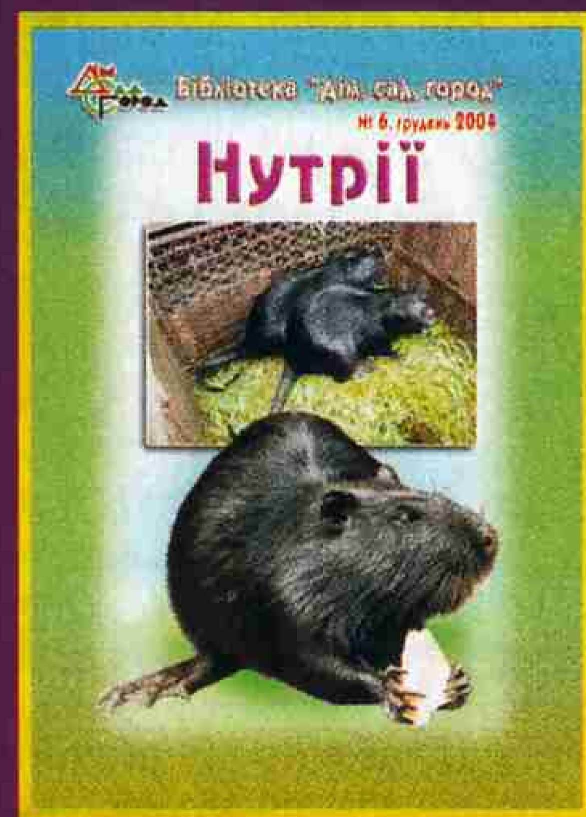

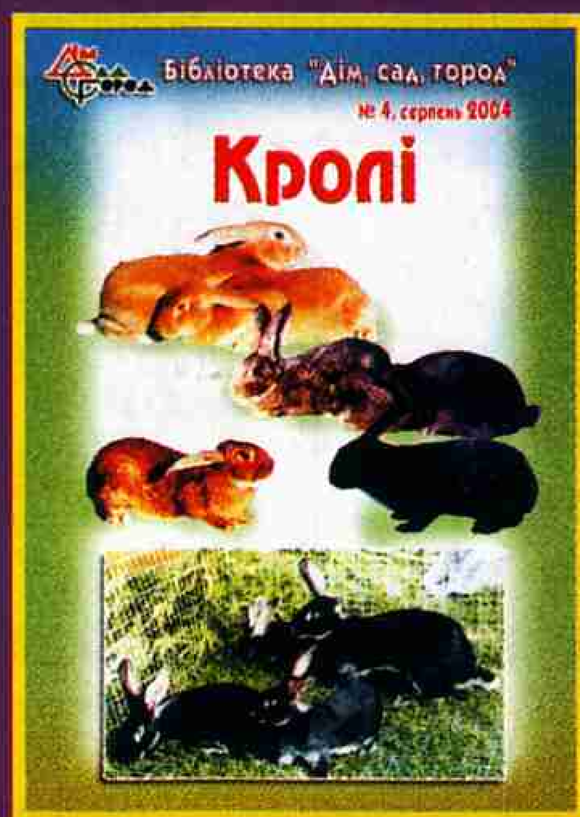

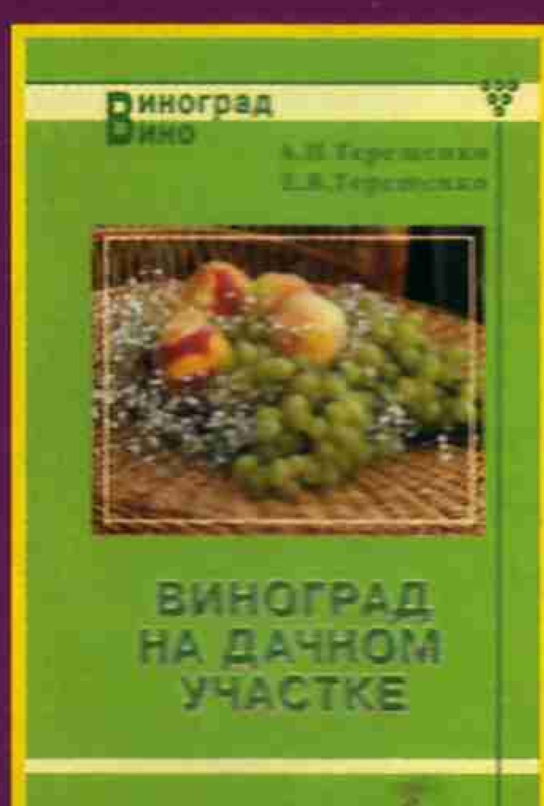
Адреса для замовлення книжок поштою:
п/с 208, Київ-2, 02002

Адреса редакції:
вул. Краківська, 20, м. Київ-94, 02094
тел./факс (044) 552-94-60
e-mail: dsg@dimsadgorod.com

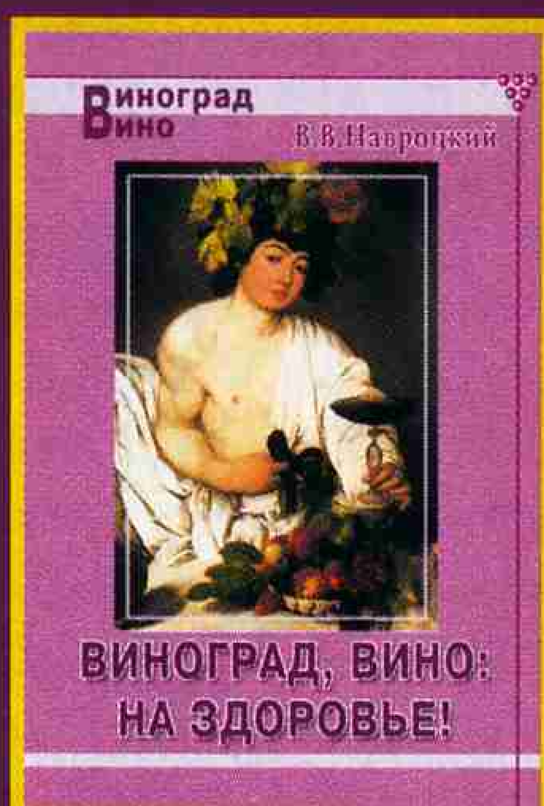
Для постійних клієнтів діє накопичувальна система знижок

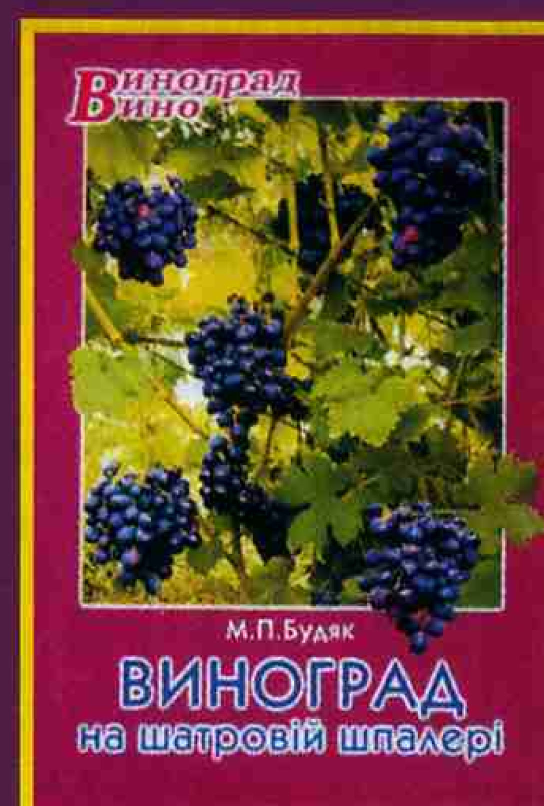
Виноградарство та виноробство

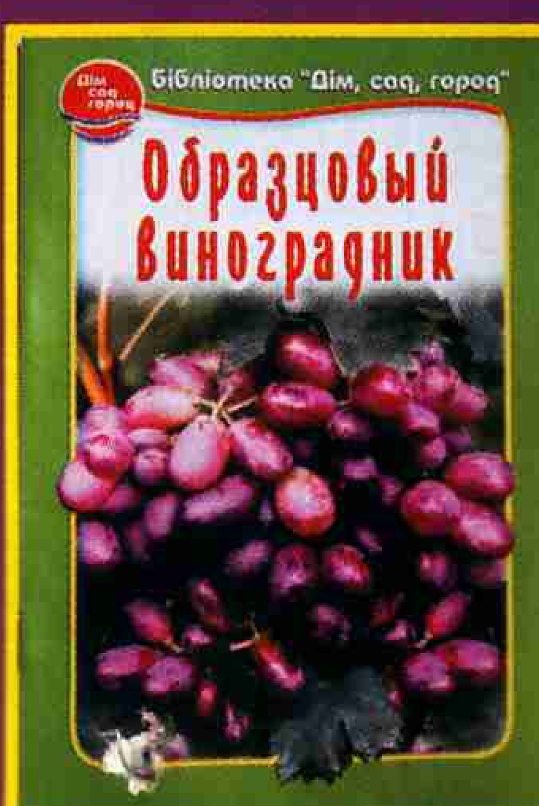

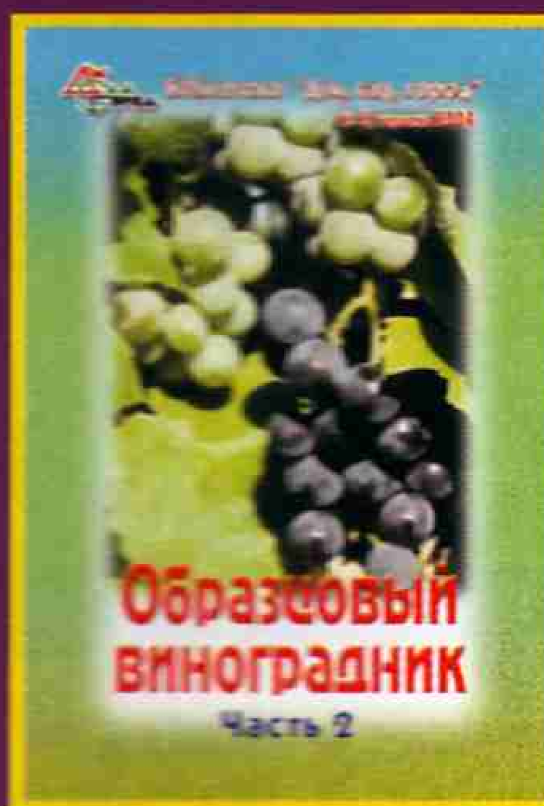

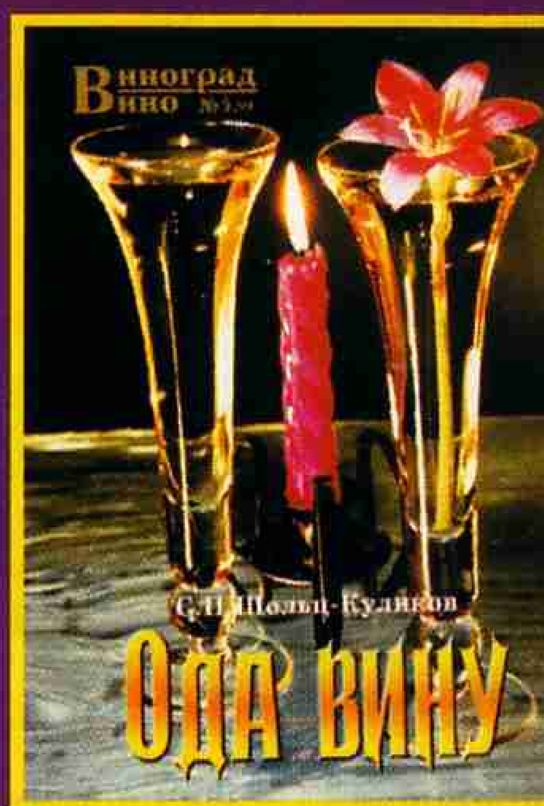

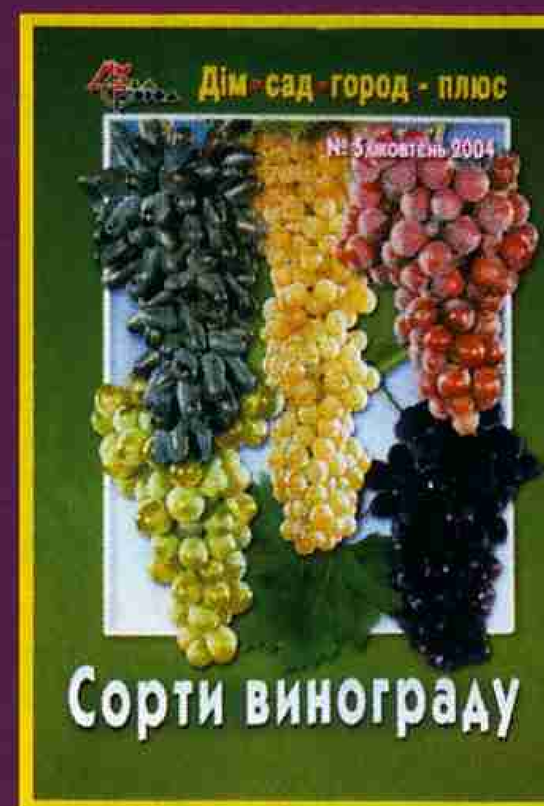

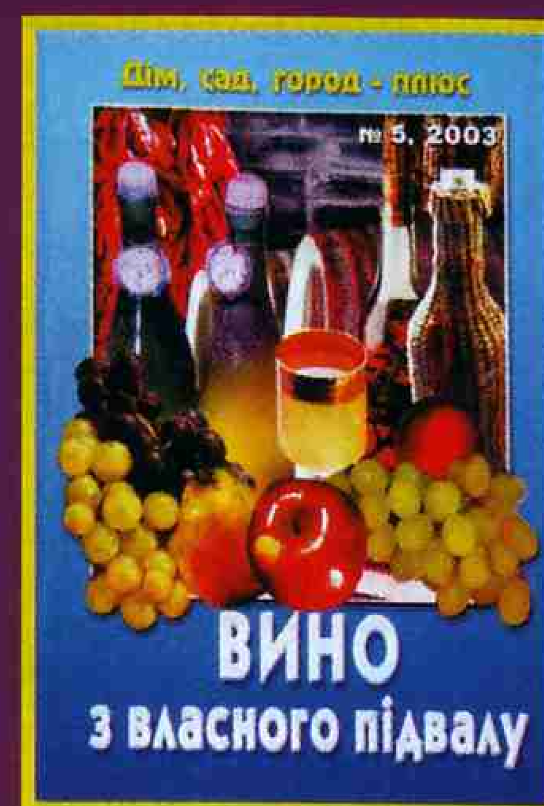

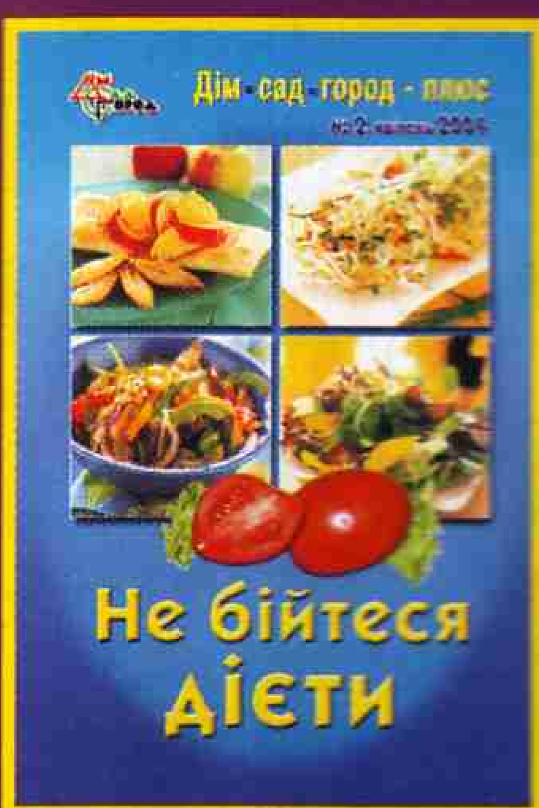

Здоров'я вашої родини

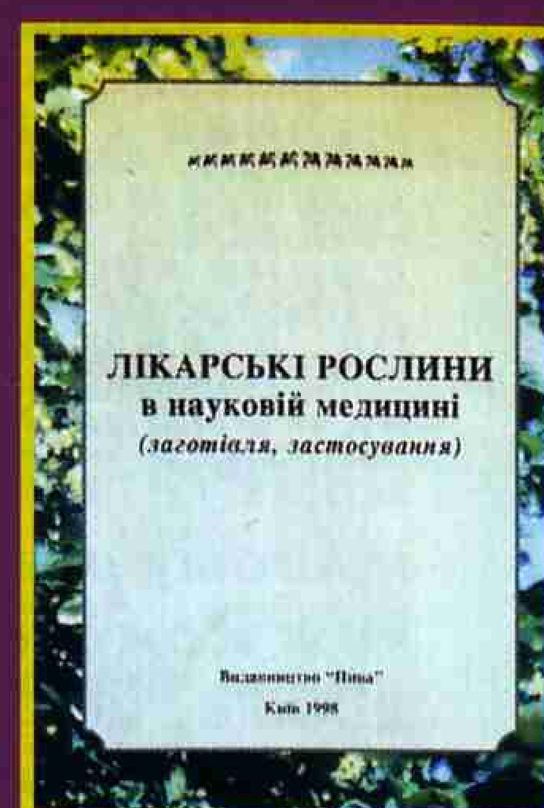

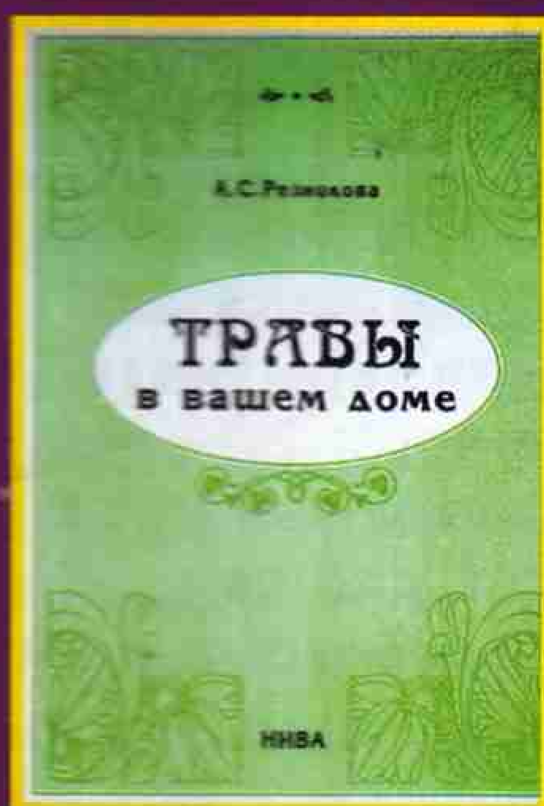

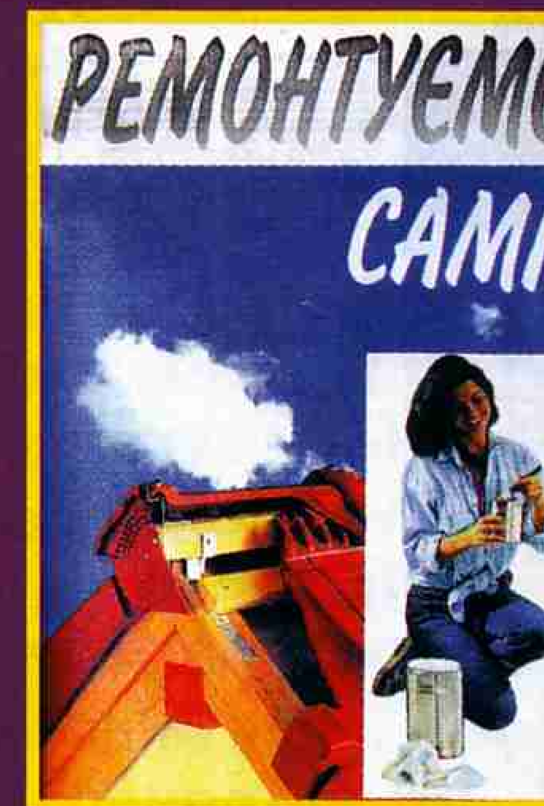

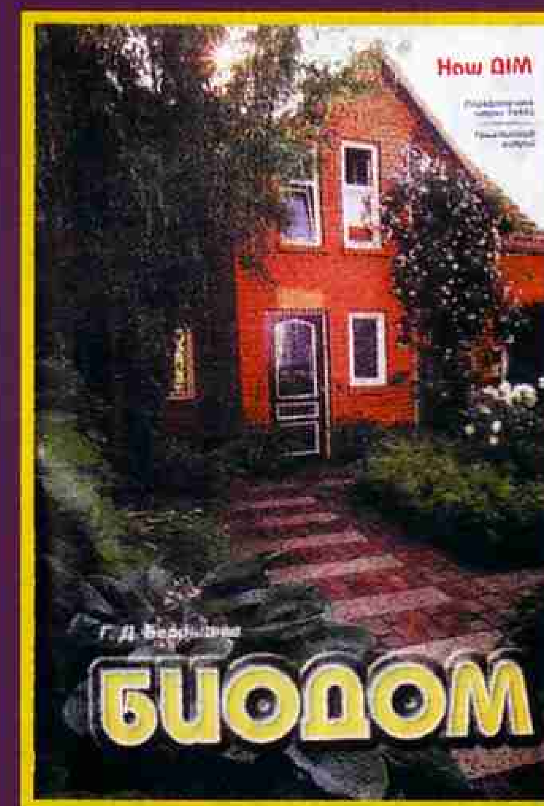

Ваш дім

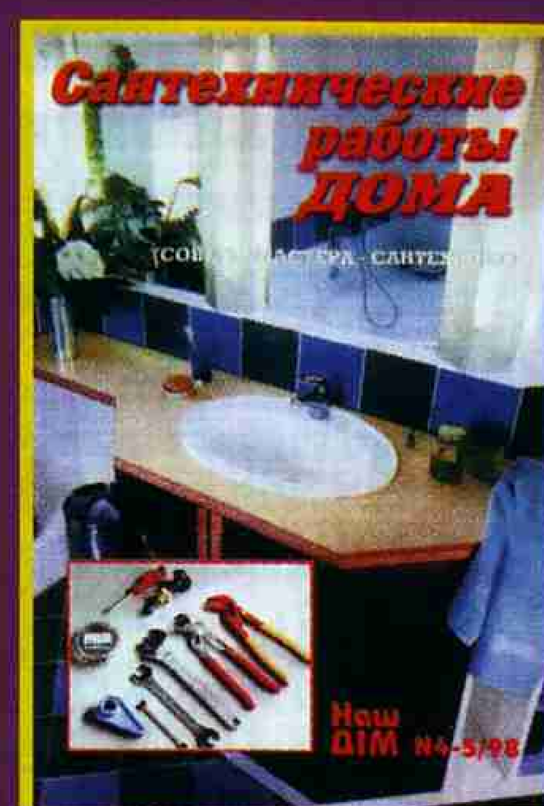

Передплатні індекси наших видань:

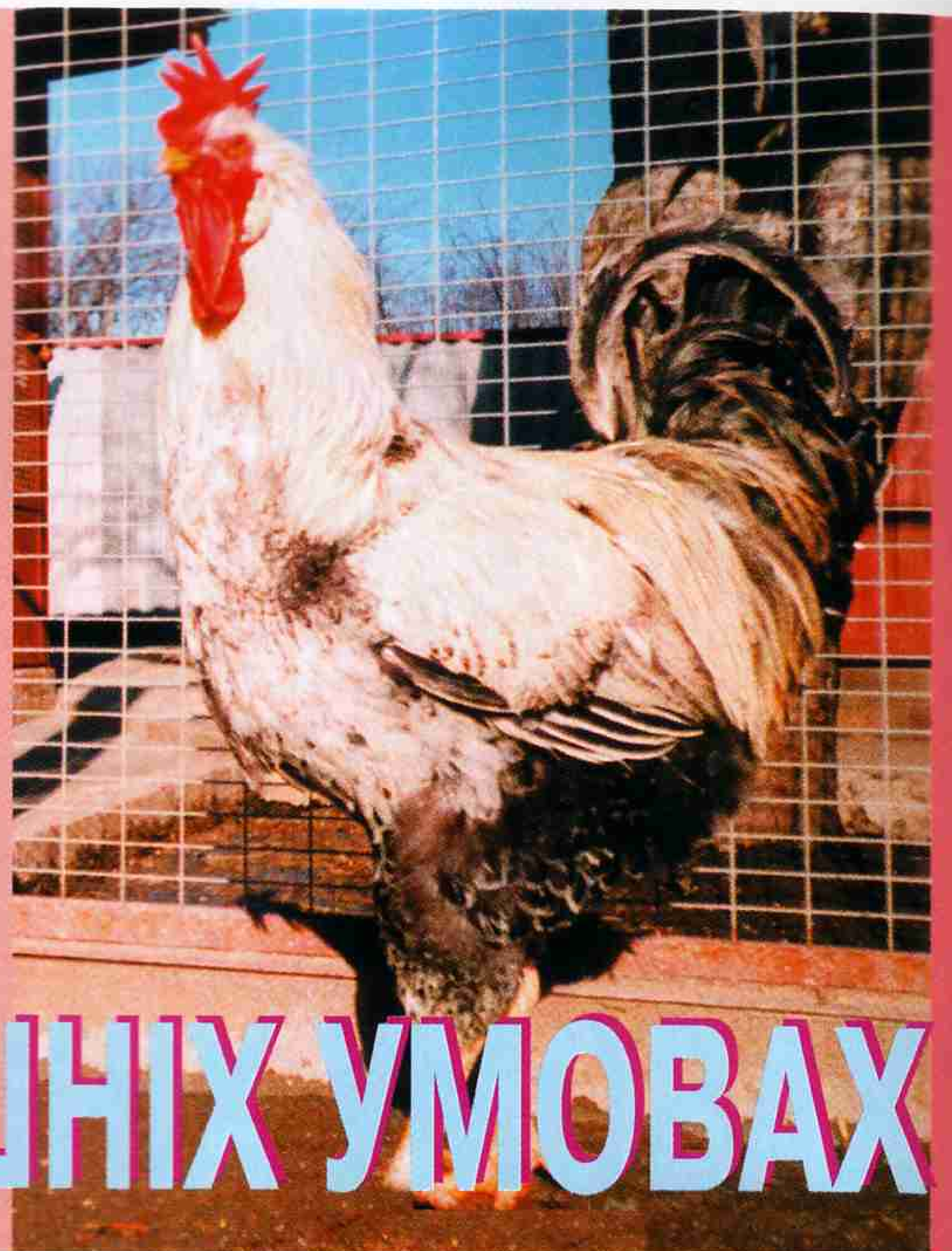
Серія книжок "Бібліотека "Дім, сад, город" – індекс 01222
Комплект журналів "Дім, сад, город" + "Бібліотека "Дім, сад, город" – індекс 21869
Журнал "Квіти України" – індекс 74275,
Комплект журналів "Квіти України" + "Дім, сад, город" – індекс 22431
Журнал "Дім, сад, город" (укр.) – індекс 74142; Журнал "Дом, сад, огород" (рос.) – індекс 22429;
Журнал "Будьмо здорові" – індекс 74063; Журнал "Пасіка" – індекс 74429;
Журнал "Виноград. Вино" – індекс 40305; Журнал "Наш дім" – індекс 74453;
Журнал "Туризм сільський зелений" – індекс 40307; Журнал "Чумацький шлях" – індекс 22436
Журнал "Яблунька" – індекс 40306; Журнал-розфарбовка "Чарівна казка" – індекс 01220
Комплект журналів "Чарівна яблунька" ("Яблунька" + "Чарівна казка") – індекс 21870
Комплект журналів "Дім, сад, город — плюс" ("Дім, сад, город" + "Календар садівника і городника") – індекс 90245
"Календар садівника і городника – індекс 30203

Добрий день, шановна редакціє!

З перших рядків свого листа хочу подякувати вам за цікаві статті, розміщені у вашому журналі, за конструктивні поради від спеціалистів та читачів, що стають у пригоді для ведення господарства.

Звертаюся до Вас з проханням порушити на сторінках журналу таку тему, як інкубатор у домашніх умовах. Цього року молодняк птиці коштував дуже дорого. От мені й спало на думку наступного року закласти інкубатор у домашніх умовах. Але як це зробити, я не знаю. Колись давно мені траплялася така інформація, як виготовлення інкубатора із старого холодильника. Але деталей я не пам'ятаю. Можливо, хтось із читачів журналу поділиться своїм досвідом. А також, які яйця придатні для закладки, а які ні, як їх перевірити?

Заздалегідь дякую. З повагою ***С.І. Проценко****,*
Сумська обл.

ІНКУБАЦІЯ В ДОМАШНІХ УМОВАХ

Від редакції

Шановний добродію Проценко, даруйте, що звертаємося до Вас на прізвище, бо свого імені та по-батькові в листі ви не написали, тож дякуємо Вам за схвальні слова про наш журнал і виконуємо Ваше прохання: друкуємо матеріал про метод виведення курчат за допомогою інкубатора з книги "Пташиний двір. Кури", яку видало наше видавництво. Її ви можете безпосередньо придбати у нашому редакційному магазині, а також можете замовити й поштою. Гадаємо, що ця книга може стати вам у пригоді, колі вам захочеться утримувати та розводити різні породи курей. А також сподіваємося, що на Ваш лист відгукнуться й наші досвідчені господарі — птахівники. Тож щасливого вам господарювання!

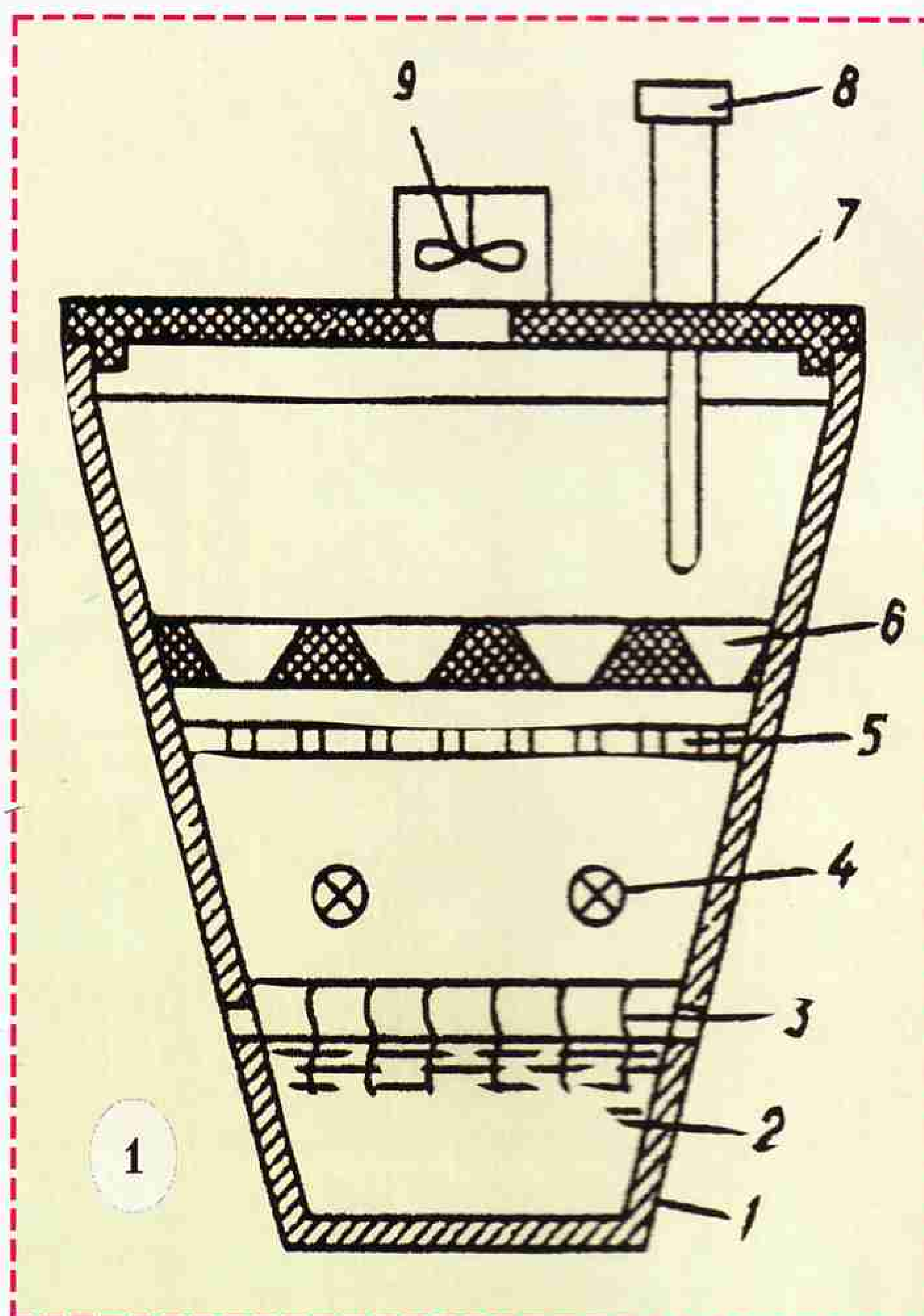
Яйце як об'єкт інкубації

У птиці ембріон розвивається поза організмом матері. Тому є можливість впливати на цей процес людині. Процес розвитку ембріона за наявності необхідних умов і факторів називається інкубацією. Вона може бути природною, коли ембріон розвивається при насиджуванні яйця птицею, і штучною, якщо замість квочки використовують інкубатор.

Умови природного насиджування яєць

Застосування правильних прийомів природної інкубації у присадибному птахівництві сприятиме виведенню здорового молодняку птиці, з одного боку, а з другого — знання умов, за яких відбувається природна інкубація, дасть змогу опанувати основи й техніку штучної інкубації.

За природної інкубації яєць основні умови забезпечуються квочкою. Вона своїм тілом обігріває яйця. І температура, за якої розвивається ембріон, залежить від температури тіла квочки. Температура тіла у курей не постійна й змінюється протягом дня від 40 до 42,4°С. А температура в гнізді під квочкою нижча і змінюється від 33,4 до 38,8°С. Температура на периферії гнізда нижча, ніж у його середині. Таким чином, яйця під квочкою перебувають у постійних, із незначними коливаннями, температурних умовах.

1. Схема малогабаритного інкубатора:
1 — резервуар (відро); 2 — вода; 3 — фільтр; 4 — лампи розжарювання; 5 — металева решітка; 6 — лоток для яєць; 7 — кришка резервуара; 8 — електроконтактний термометр; 9 — вентилятор.

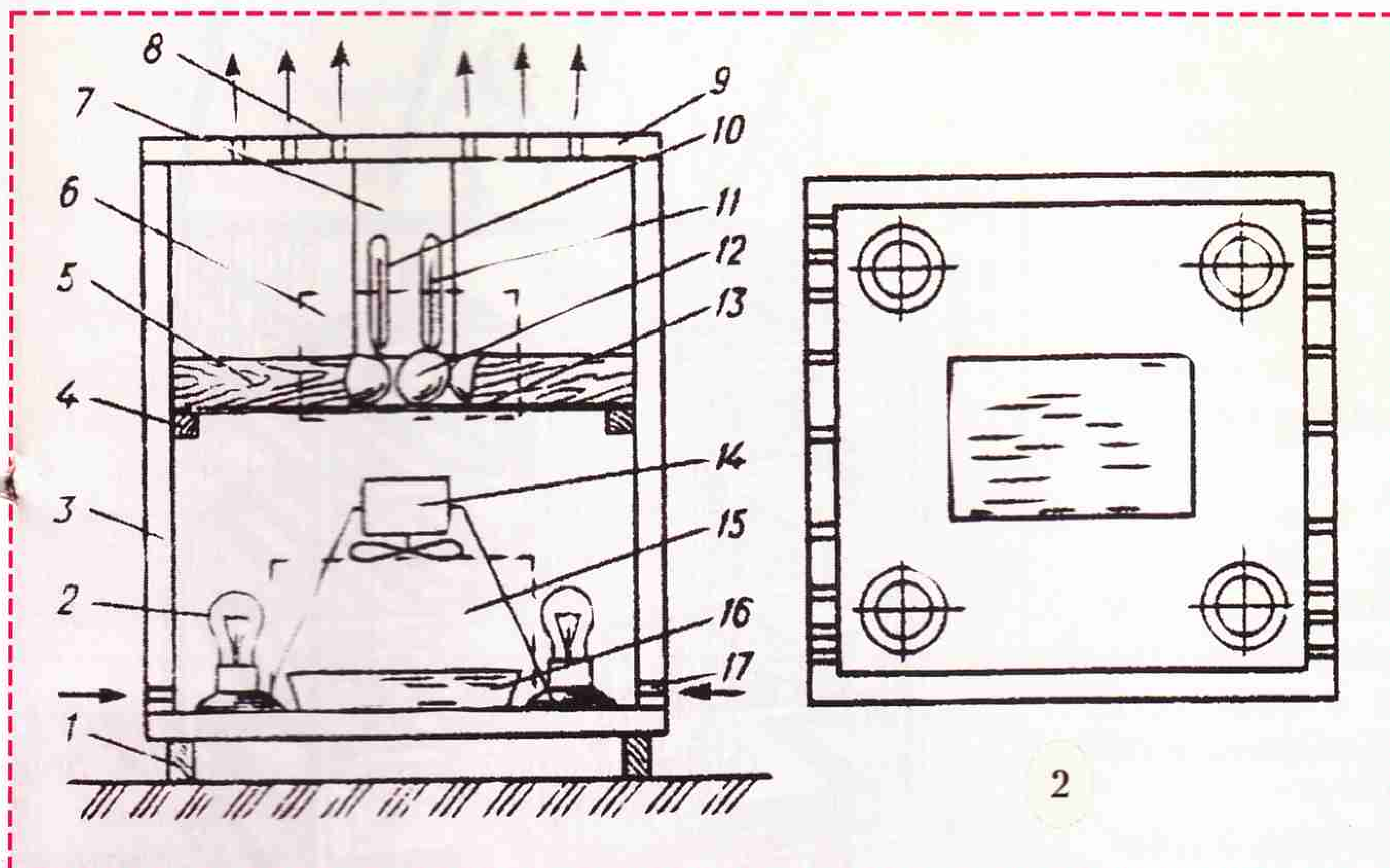
Зміна температури в основному залежить від таких факторів: зміни температури тіла квочки протягом доби й температури навколишнього середовища; переміщення яєць квочкою у гнізді (за сходження її з гнізда температура знижується на 2—3°С); зміни температури в яйці залежно від часу насиджування.

Відносна вологість повітря у гнізді залежить від вологості повітря у приміщенні, де перебуває квочка, і змінюється відповідно до зміни вологості.

Вибір квочки і місця для насиджування

Останніми роками значно збільшився продаж молодняку птиці інкубаторно-птахівничими станціями. Але в присадибних господарствах його виводять і за допомогою квочок. Найкращі з них — кури м'ясо-яєчного напрямку і прості місцеві.

Для насиджування відбирають здорову, спокійну птицю, у якої явно виражений інстинкт. Приміщення для квочок повинно бути сухим, добре провітрюватися, чистим. Гніздо обладнують у кошику, решеті, ящику з нещільно збитих дощок. Якщо в приміщенні долівка, гніздо можна влаштувати просто на землі. Його роблять такої величини, щоб там було місце для підстилки,

2. Схема любительського інкубатора:
1 — опора; 2 — лампочка; 3 — подвійні стінки; 4 — планка для лотка; 5 — лоток; 6 — оглядове віконце; 7 — дошка для термометрів; 8 — верхні отвори; 9 — кришка; 10 — сухий термометр; 11 — вологий термометр; 12 — яйця; 13 — сітка; 14 — вентилятор (за потреби); 15 — дверцята; 16 — ванночка; 17 — нижні отвори (якщо інкубатор без вентилятора).

яєць та квочки. Обладнуючи гніздо, на дно насипають шар землі товщиною 5—8 см для забезпечення належної вологості повітря, а зверху кладуть суху солому (краще вівсяну). Поверх неї стелять м'яке сіно й формують гніздо.

Гніздо ставлять до затемненого місця, де температура повітря не нижче 10°С. У приміщенні має бути тихо. Коли в пташнику обладнують кілька гнізд, їх необхідно відокремити одне від одного дерев'яними або картонними перестінками, щоб забезпечити спокій квочок.

Під квочку середньої величини підкладають 11—13 яєць, під малу — 9—11 і під велику — 15 яєць. Саджати квочку в гніздо краще під вечір. У цей час вона спокійніша. Поряд із гніздом повинні бути годівниця, напувалка і ящик з піском. Годують квочку зерном і сухими мішанками, вологих не дають. Слід також забезпечити її мінеральними кормами, гравієм і вугіллям.

У перші два дні квочку не турбують навіть тоді, коли вона не сходить з гнізда й не їсть. У подальшому її випускають 1—2 рази на день на 10 хв. Якщо квочка не сходить з гнізда більше двох днів і відмовляється від годівлі, її потрібно зняти й піднести до годівниці. Якщо вона зійшла з гнізда і через 20—30 хвилин не повернулася, то її слід обережно взяти й посадити на місце. За час, коли квочка відсутня у гнізді, замінюють биті яйця і брудну підстилку. Щоб не турбувати квочку, яйця оглядають тільки один раз за весь період інкубації — на 5—6-й день. Незапліднені видаляють.

Після вилуплення молодняку необхідно дати змогу обсохнути під квочкою, а потім перенести його до теплого місця, де температура повітря 28—30°С. Квочка водить курчат 30—40 днів.

Штучна інкубація яєць

Останнім часом у присадибних господарствах практикують виведення молодняку птиці в інкубаторах. Їх випускають П'ятигорський завод сільськогосподарського машинобудування та Вінницький завод радіотехнічної апаратури. Але оскільки у продажу їх недостатньо, птахівники-любителі конструюють різного типу й потужності саморобні інкубатори.

Побутовий малогабаритний інкубатор "Насєдка" розрахований на інкубацію 48 курячих яєць або 32 качиних чи 24 гусячих. Корпус його виготовлений із теплоізоляційного матеріалу — пінопласту. Габаритні розміри інкубатора 700x500x400 мм. Маса — 16 кг. Потужність — 190 Вт, напруга в мережі — 220 В. Витрати електроенергії за один цикл інкубації — до 60 Вт/год. Температуру під час інкубації на рівні 37,5±0,5°С підтримує електронний терморегулятор. Один раз на годину яйця повертають навколо поздовжньої осі. Цю операцію виконує електропривід, що працює в автоматичному режимі. Необхідну вологість одержують від випаровування води із спеціальної ванночки. Обмін повітря відбувається за рахунок природної циркуляції його через отвори в дні й кришці корпусу інкубатора.

Малогабаритний настільний інкубатор ІПХ-5

Розрахований на 50 яєць. Габаритні розміри його з ручним механізмом повертання лотка — 635x600x585 мм, а з електроприводом — 712x660x565 мм. Маса — відповідно 40 і 43 кг. Заданий температурний режим підтримується автоматично. Циркуляція повітря відбувається за допомогою вентилятора, а обігрівання камери — керамічними резисторами. Обертання яєць (періодично) здійснюється автоматично. Потужність — 85—100 Вт, напруга в мережі — 220 В. Інкубатор обладнаний психрометром і термоконтактором.

Якщо немає змоги придбати побутовий інкубатор, а сконструювати його самому — складна справа, курчат у домашніх умовах можна вивести під електричною лампою. Технологія такої інкубації проста.

У дерев'яний ящик розміром 50x30x15 см насипають суху тирсу, роблять заглиблення, накрива-

ють сукниною — і гніздо готове. У нього кладуть 51 куряче яйце, зверху — медичний термометр для вимірювання температури. Над гніздом підвішують абажур, діаметр якого — 40—50 см, із звичайною синьою електролампочкою потужністю 75 Вт. Абажур з лампою піднімається й опускається за допомогою шнура, пропущеного через гачок у стелі.

Яйця повертають так, як квочка в гнізді, — переміщенням їх з країв у середину і навпаки — 4—8 разів на добу. Стежать за температурою яєць. У перший тиждень інкубації у гнізді вона повинна бути 40°С, на другий — 39°С, протягом третього — 38°С, при виведенні молодняку — 36°С. Вранці і ввечері яйця охолоджують до 32°С. Потрібну вологість забезпечують випаровуванням води із миски, яка постійно стоїть біля гнізда.

Протягом усього періоду інкубації має бути відчинена кватирка. Якщо вимикають світло, то яйця накривають тканиною, а зверху кладуть грілку з водою температурою 40—42°С.

Надзьобування починається на 21-шу добу. Виведення молодняку становить 83,5—85%. Виводити під лампою можна також гусенят і каченят. Але при цьому треба дотримуватися режиму інкубації яєць водоплавної птиці.

Режим інкубації

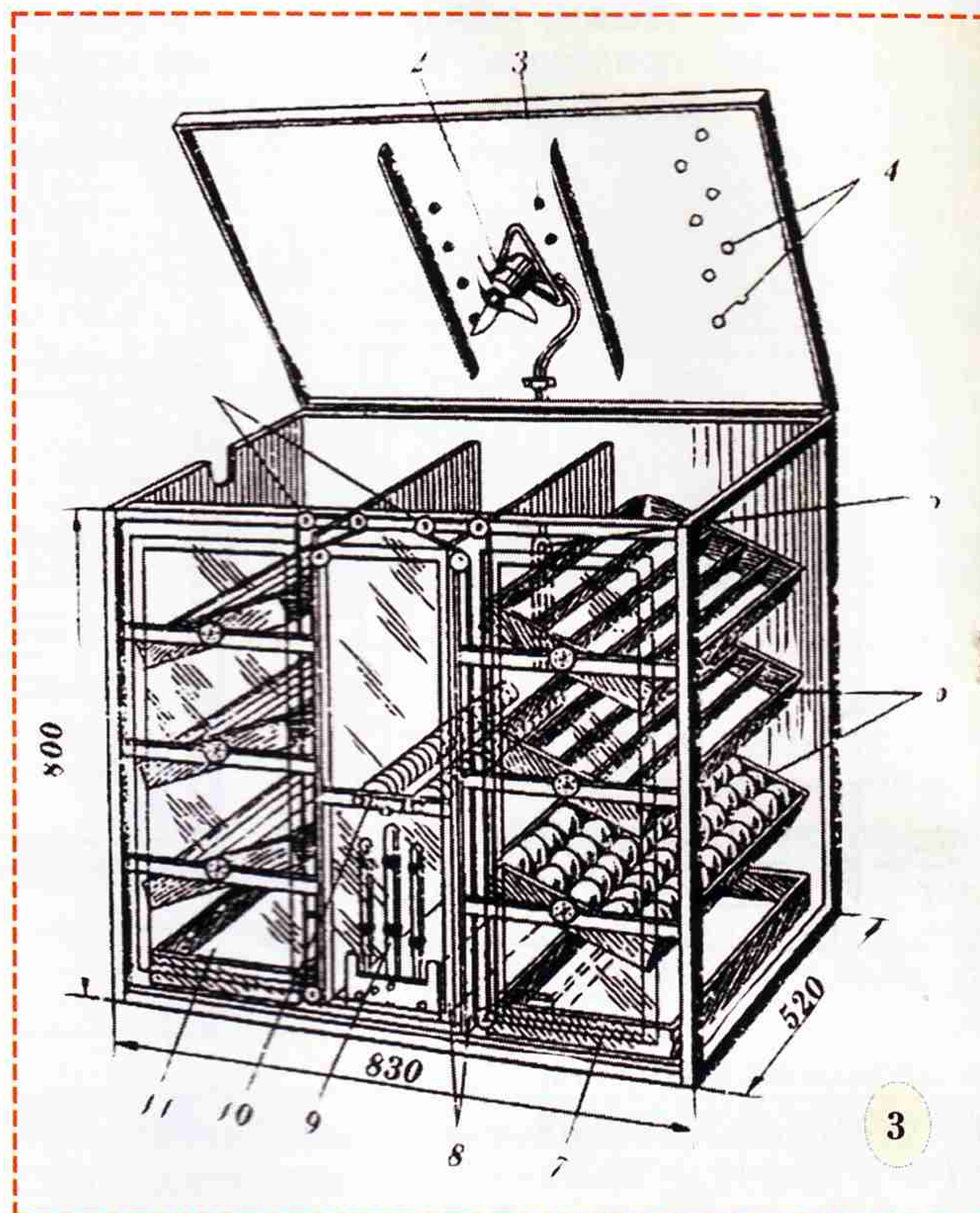
Це умови, необхідні для нормального розвитку ембріонів у яйцях, закладених в інкубатор. До таких умов належать: температура і вологість повітря в інкубаторі, вентиляція, положення яєць та їхнє охолодження.

За встановлення режиму інкубації слід враховувати не тільки дію вказаних факторів, а й те, що на відповідній стадії розвитку ембріон сам починає виділяти тепло і гази, випаровувати воду, тобто певною мірою впливати на режим інкубації. Тому в різні періоди зародок розвивається при неоднакових умовах середовища, а режим інкубації не може бути однаковим протягом усієї її тривалості. Його диференціюють залежно від фізіологічних процесів і морфологічних змін, які відбуваються в яйці та організмі ембріона за нормального його розвитку.

Режим інкубації не може бути однаковим для інкубаторів різних конструктивних особливостей, пов'язаних головним чином з обігріванням яєць. Інкубація яєць різних видів сільськогосподарської птиці в одному інкубаторі не допускається, оскільки вони потребують неоднакових умов.

Температурний режим контролюють систематично. Порушення його різко знижує процент виведення молодняку та його життєздатність. При повному завантаженні інкубатора в останні дні інкубації, особливо в теплу пору року, температура може становити 40°С і більше. Тому слід контролювати температуру поверхні яєць і вимірювати її 4—6 разів на добу за допомогою медичних термометрів. Ембріони в яйцях усіх видів сільськогосподарської птиці розвиватимуться нормально, якщо температура на поверхні яєць буде 37,7—38°С до замикання алантоїса й 38,5—39°С після його замикання. При контролі за температурним режимом особливу увагу звертають на температуру поверхні яєць у перші 4—5 та останні 5—6 днів інкубації.

На початку інкубації зародки розвиваються нормально завдяки достатньому обігріванню яєць. У другій половині, коли вони живляться переважно жировими речовинами, в яйці нагромаджується багато фізіологічного тепла. Якщо у цей період не забезпечити нормального обміну повітря, то ембріони можуть загинути від перегрівання. У курячих яйцях перегрівання зародків значно збільшується після 15-го, качиних та індичих — після 20-го, у гусячих — після 22-го дня інкубації.

3. Загальний вигляд малогабаритного інкубатора: 1 — система поворотів; 2 — вентилятор; 3 — припливні отвори; 4 — витяжні отвори; 5 — контактний термометр; 6 — лотки для яєць; 7 — вивідний лоток; 8 — дека з водою; 9 — психрометр; 10 — електронагрівач; 11 — скло.

У перші 4—5 днів інкубації яєць водоплавної птиці температуру повітря в інкубаторі підвищують до 38- 38,2°С, у другій половині, коли в результаті оксидаційних процесів у качиних і гусячих яйцях виробляється багато фізіологічного тепла, їх треба періодично охолоджувати. Починати це потрібно тоді, коли температура яєць досягає 38,5—39°С. Тривалість охолодження качиних яєць — 15—20, гусячих — 20—30 хв. Поновлюють температуру в інкубаторі за 30—40 хв. Швидкому охолодженню сприяє зрошення яєць холодним 0,1%-ним розчином калію перманганату. Чим швидше після охолодження інкубатор набирає необхідну температуру (37,5°С), тим краще розвивається ембріон.

Потреба зародка у кисні задовольняється за рахунок достатньої вентиляції. Обмін повітря для курячих яєць повинен бути 11, а для водоплавної птиці — не менше 13 разів на годину.

Методичні рекомендації
щодо інкубації яєць сільськогосподарської птиці.

Показники	Яйця		
	курячі	качині	індичі
Період інкубації			
Показники температури на термометрі, °С:			
сухому	37,7—37,8	37,6	37,7
вологому	28-29	30,5	28—29
Відносна вологість, %	52	53	52
Обертання лотків з яйцями, разів на добу	18	5	12
Період виведення			
Показники температури на термометрі, °С:			
сухому	37,4	37,2	37,3—37,4
вологому	29	28	30
Відносна вологість, %	65	54	55
Кінець виведення			
Показники температури на термометрі, °С:			
сухому	36,9	37,2	36,9
вологому	72—75	68	62—72
Відносна вологість, %	72—75	68	62—72

Вологість повітря підтримують на такому рівні, щоб забезпечити нормальний розвиток ембріонів. За температури 37,5°С відносна вологість має становити 50—52%, або 28,5—29°С за зволоженим термометром психрометра. Тільки на період виведення молодняку виникає потреба при відносно низькій температурі підтримувати високу вологість (близько 70%, або 32—33°С за зволоженим термометром).

За період від початку інкубації до виведення молодняку маса курячих яєць зменшується на 6—7 г, качиних та індичих — на 8—11, гусячих — на 20—23 г.

За першого огляду нормально розвинутий ембріон ще малий, зате добре розвинута і наповнена кров'ю судинна система жовткового мішка. Яйце без зародка — незапліднене. Якщо ембріон загинув, то кров нагромаджується у вигляді червоного кільця на краю жовткового мішка (кров'яне кільце).

За другого огляду зародок просвічується посередині яйця як темна пляма. Алантоїс замкнутий у гострому кінці яйця. У яйцях із завмерлим ембріоном судин алантоїса не видно, контури зародка розпливчасті.

Третій огляд здійснюють перед виведенням молодняку. При просвічуванні ембріон займає 3/4 яйця, білок повністю використаний, гострий кінець яйця просвічується, видно тінь дзьоба біля шкаралупи, межа повітряної камери хвиляста.

Якщо розвиток ембріона відсталий, білок повністю не використаний, тому гострий кінець яйця просвічується, межа повітряної камери рівна. В яйцях із завмерлим зародком судини алантоїса заповнені кров'ю, ембріон не рухається.

Важливим показником нормального розвитку ембріонів є своєчасність виведення молодняку та загальна тривалість інкубаційного періоду. Так, з повноцінних яєць курчата починають вилуплюватися в кінці 21-го дня, каченята, цесарята та індиченята — наприкінці 27-го або на початку 28-го, гусенята — наприкінці 30-го, перепеленята — 17-го дня.

Вихід курчат із шкаралупи після її надзьобування триває 8—12,5, гусенят — 18 год. Слабкий молодняк звільняється від шкаралупи значно довше.

Вибирають молодняк з інкубатора 2—3 рази протягом виведення. Перетримування його в інкубаторі негативно позначається на здоров'ї птиці.

О.І. Лашко

АМАТОР БУДУЄ КОМУНІЗМ НА СІЛЬСЬКОМУ ПОДВІР'Ї!

Працюю я головним районним зоотехніком сільського району. Було у нас 34 господарства, мотатися по них доводилося протягом доби, а зараз всього 7, та і ті по поголів'ю менше одного колишнього колгоспу "Промінь". Колгоспи розвалилися, але на особистих подвір'ях кількість тварин збільшилася у багато разів, ми тепер і їм надаємо увагу. Найголовніше, прагнемо переконати селян, що життя тільки починається, що в їхніх силах стати більш забезпеченими, причому достатньо швидко. Коли буваю у селах, спілкуючись з селянами, розповідаю, як треба правильно містити і годувати тварин, а починаю з прикладу однієї звичної сім'ї, яка за 2 роки добилася виняткових успіхів.

Ось яка історія. Жила в місті Харкові сім'я вчителів, у 2000 році обидва вийшли на пенсію. Все у них було: квартира двокімнатна, син вже дорослий, пенсія державна. Весілля сину відіграли, онука чекати стали. Так ось тільки жити молодятам ніде було, жили разом з батьками. З невісткою стосунки якось відразу не склалися, та і тіснота ж, кухня 6 метрів, кімнати 12 і 15. Почали вони зрідка лаятися, і жити стало не дуже весело. Але тут біда прийшла: померла мати голови сім'ї, залишився будиночок в селі, точніше не будиночок, а ціле подвір'я та ще із тваринами. Поховали бабусю, корову, зрозуміло, продали, курей сусідам залишили, до Харкова знову всі повернулися. Обстановка в сім'ї розпалилася остаточно і було потрібно щось вирішувати. Батько у них людина мудра, зібрав сімейну нараду і говорить: поїдемо ми, старі, до села жити, а, ви молодь, тут у квартирі міській господарюйте. Так вони і зробили. Ви уявляєте, люди міські з самого Харкова, центру цивілізації, в село: він вчитель математики, а вона — географії, одним словом, комедія.

Стали наші вчителі доглядати курей, а було тих курей 27 штук, породи і віку невідомого! І несли вони взимку 5-7 яєць на тиждень. І, головне, що так у всіх мешканців села, неначе і нормально. Так тут наша вчителька географії в будинку бабусі цілу підшивку журналу "Дім, сад, город" знайшла, читати стала, там про якісь **добавки *Аматор*** для птиці написано було, вони **яйценосність птиці сильно підвищують.** Сину лист до Харкова написали, добавку купити попросили, той швидко прислав, але не *Аматор*, не було його у продажу, а іншу, премікс, називається. Її сину в ветаптеці порекомендували, що це теж, що і *Аматор*, тільки дешевше. Почали вони її по інструкції давати, через 2 тижні у них стало не 5-7 яєць, а цілих 9! Сміх один. Коротше, подумали вони, що брехня це все про користь добавок, та і сусіди, корінні селяни, так само вважали. А тут приїжджає на вихідні син і привозить цей ***Аматор-несучку***. Вони йому про той премікс розповіли, але *Аматор* же вже не повернеш, раз куплений, довелося його теж спробувати. Через 5 днів, увечері, математик наш в курник про всяк випадок зайшов і відразу 5 яєць знайшов. А наступного дня відразу 14, а через день — 16! Сусіди не вірять, не може такого бути, зроду кури взимку не несуть яйця. І зрозуміли тут мої вчителі, що нічого ті селяни в птахівництві не розуміють, надворі 2001 рік, люди в космос літають, комп'ютери придумали, голландські фермери на Мерседесах їздять, а ці птицю тримають, як у кам'яному віці. Ну і почали читати. Спочатку в "Дім, сад, город" у фірму аматорщикам написали, пораду попросили. А ті матеріали про *Аматор* свій прислали і пораду дали: книжки читати, там вся мудрість людська висловлена. Пішов наш математик до сусіда-фахівця, він раніше в колгоспі зоотехніком працював. А той йому стару пісню: нісенітниця ці всі добавки. Але за пляшку книжки по зоотехніці продав.

Я, між нами, того зоотехніка ще по старому життю знаю, ледар і п'яниця, він книжки зроду не читав, і показники у нього завжди найнижчими в районі були. Вчителі книжки ті прочитали і зрозуміли, що цей *Аматор* дає, чому так яйценоскість підвищується, ну і інше все про правильне утримання птиці, про породи і інше, спробували з сусідами обговорювати, а ті їх на сміх підняли, приїхали, мовляв, з міста і нас корінних селян уму-розуму навчають, одним словом, вчителі. Посварилися з ними, розмовляти майже перестали. А вчителі наші вирішили довести їм, усе багато разів обдумали, з аматорщиками порадилися, і навесні вже у березні взяли 200 курчат на інкубаторі, щоб ферму свою створити. Годували курчат тільки з ***Аматор-курча*** і лише комбікормом, рецепт якого на тій же упаковці був. Самі комбікорм готували, виявилося, що це зовсім не важко.

Від себе скажу, рецепти правильного домашнього комбікорму, що на всіх упаковках Аматор додаються, грамотні, і, головне, з доступних компонентів, тому комбікорм може приготувати кожний селянин на своєму подвір'ї, і обійдеться він набагато дешевше, ніж куплений, а, найголовніше, кожний буде упевнений, що до цього комбікорму покладуть усе, і нічого "наліво" не піде. Дуже важливо, що саме під час годування таким правильним комбікормом можна добитися мінімальної затрати кормів і максимальних результатів від його вживання.

У наших передовиків з 200 курчат вижили 198! І ніхто цих курчат сиром та яйцями вареними не годував, тільки комбікормом! Задумалися сусіди, вони теж курчат понабирали, чим їх тільки не годували, але половина у всіх вимерла. Вчителі мої начебто і ображатися перестали, до себе в курник всіх запрошують, розказують, показують. Селяни знову спілкуватися почали. А у вчителів моїх все по-книжковому: математик кожне зернятко зважує, кожну витрачену копійку в зошит записує. На 5-ИЙ МІСЯЦЬ курочки нестися почали, да так, що повірити сусіди не могли. Від 155 курей (інші 43 виявилися півниками) наші вчителі до 14 десятків яєць в день збирали. А перед цим вчителі зовсім сусідів потрясли: в червні вони ще 200 курчат взяли. Так куди ж їм стільки? Це ж одного корму скільки треба кожного разу давати?

*До речі, півників вони відділили і годували окремо за допомогою добавки **Аматор-бройлер**. Ті за 5 місяців до 3-4 кг повиростали, хоча і порода була яєчна. Крім того, добавка захищає птицю від хвороб, не треба витрачатися на ветпрепарати. І цих півників вони з великою вигодою для себе продали.*

З інших курчат так, взагалі, вижили всі 200, хоча частина виявилася півниками, і до зими у них було 320 несучок, які їм в день давали до 29 (!!!) десятків яєць. А яйця які у них були: шкаралупа міцна, не розіб'єш, жовтки оранжеві, смак відмінний. У райцентрі на базарі народ їхні яйця швидко розкуштував, у чергу за ними ставали. А математик почав сусідам взагалі дивні речі розказувати: у скільки йому комбікорм обходиться, у скільки одне яйце, який вони прибуток від яєць отримують.

Від себе знову додам, що це не математик наш такий розумний виявився, це його аматорщики навчили, як і навіщо треба все записувати і як це потім обраховувати. Ну і математик, звичайно, хоча і пенсіонер, але, зрозумів, що вчитися ніколи не пізно і від аматорщиків, і по книжках, і свої досліди ставити. І коли він навчився, то і птахівництво у нього стало прибутковим, а він заможним. А вже якщо городянин за рік птахівництво грамотно вести навчився, то нам, селянам, це набагато простіше, ми ж на цій землі народилися, серед курей від народження живемо.

У результаті, тепер у наших вчителів незаперечний в селі авторитет, на подвір'ї у них 800 несучок, минулого року їх доходи від птиці склали більше 45.000 грн. За їхніми заявами, вони в житті ніколи так добре не жили. Як наш математик, колишній комуніст, сказав: "Побудували комунізм на власному подвір'ї". А сусіди теж їх наздоганяють, і птицею почали грамотно займатися, і свинями, і молоком. У тому селі тепер немає сумнівів, що і в селі можна жити так, що і городяни заздритимуть. Але для цього треба по-сучасному вести домашнє тваринництво, правильно годувати, використовуючи якісні добавки. А такою добавкою є *Аматор*. Ось така бувальщина на тему: чи можна в селі жити добре. Звичайно, можна! Я, як фахівець, З ПОВНОЮ відповідальністю заявляю, що не тільки можна, але і потрібно.

Вибір за вами!

***Качура Михайло Іванович,** районний зоотехнік,*
Полтавська область. 06569 — 2-95-99; 2-05-67

З власного

Шановна редакціє журналу "Дім, сад, город"!
Кулінарія — моє давнє захоплення. Це приємне і корисне заняття. Адже від того, що і як людина їсть, значною мірою залежать здоров'я і настрій. І, хоч з їжі не можна створювати культ, вона все-таки покликана надавати нам задоволення. Буду дуже рада, якщо запропоновані мною рецепти з власного кулінарного досвіду сподобаються читачам журналу і "приживуться" на їхніх столах.

Катерина Іванівна Соловйова,
м. Марганець, Дніпропетровська область

Піца "Ой! Ой! Ой"

Для приготування тіста треба мати: 1 яйце, 1 склянку води, 1,5 столові ложки цукру, 0,5 чайної ложечки солі, 4 столові ложки олії, 4—4,5 склянки борошна, 20 г дріжджів.

Для начинки: 0,5 кг будь-якого м'ясного фаршу (при бажанні можна замінити ковбасою), 250—300 г твердого сиру, 200 г плавленого сиру, 250—300 г майонезу,

5—7 помідорів (за їхньої відсутності можна використати кетчуп), 4—5 цибулин середнього розміру, 300 г маринованих чи варених грибів, але можна і без них.

Готуємо тісто:

Дріжджі заливаємо 3 столовими ложками води, додаємо 1 чайну ложечку цукру, даємо "зашуміти". Залишок води у склянці виливаємо в миску, додаємо лишки цукру, сіль, яйце, половину борошна. Все ретельно перемішуємо. Потім вливаємо дріжджову масу, перемішуємо, додаємо решту борошна. Вимішуємо тісто. Перед закінченням вимішування вливаємо рослинну олію і ретельно знову вимішуємо тісто до отримання еластичної, м'якої грудки тіста.

Даємо тісту підійти у теплому, але не гарячому місці (приблизно 1 година), потім ретельно його переминаємо, щоб вийшов вуглекислий газ. Цю процедуру потрібно повторити двічі. Коли тісто підійде втретє, формуємо з нього 12 однакових коржів, розкладаємо їх на лист, змащений жиром.

Готуємо начинку:

Фарш солимо, перчимо за смаком, додаємо сир, дрібно посічену цибулю. Можна ще додати гриби (якщо смакують вам). Цю масу ділимо на 12 частин. Викладати фарш треба на середину коржа. Помідори нарізуємо кільцями завтовшки 0,5—0,7 см і викладаємо по 3 кільця на кожен корж.

Сир (і твердий, і плавлений) натираємо на тертушці, змішуємо з майонезом. Отриману масу розподіляємо на 12 коржів, покриваючи нею рівномірно фарш і помідори.

Готовий напівфабрикат піци залишаємо на 1—2 години (залежно від температури приміщення), щоб тісто "підійшло". Коли тісто підніметься, беремо ложку і трохи вдавлюємо начинку в тісто по колу, залишаючи краї коржа недоторканими так, щоб край коржа і начинка перебували на одному рівні.

Вільні від начинки краї коржів можна змастити збитим яйцем. Тепер ставимо деко у розігріту духовку і випікаємо піцу до готовності.

Смачного!

Гамбургери "Макдональдс відпочиває"

Тісто готуємо за попереднім рецептом, тільки замість 12 коржів розкладаємо на листі 12 кульок (майбутніх булочок), основи для гамбургерів. Випікаємо булочки в духовці.

Готуємо начинку:

Беремо 0,5—0,7 кг м'ясного фаршу, 2—3 цибулини середнього розміру, майонез, кетчуп (які вам до вподоби), моркву по-корейськи (за бажанням), цибулю кільцями (свіжу або мариновану).

Після того, як тісто добре підійшло, випікаємо булочки в духовці. Даємо їм охолонути за кімнатної температури.

Фарш викладаємо на добре розігріту сковороду, змащену жиром і смажимо, перемішуючи, до готовності. Якщо фарш занадто "сухий", додаємо жир. Коли фарш "підрум'яниться", солимо його і додаємо дрібно посічену цибулю і даємо їй злегка просмажитися разом з фаршем. Додаємо перець за смаком, заздалегідь підготовлені гриби. Даємо начинці охолонути.

Після цього приступаємо до завершального етапу приготування гамбургерів.

Булочки розрізуємо уздовж, знімаємо верхню частину. Обидві частини змащуємо майонезом. На нижню частину булочки накладаємо м'ясну масу (приблизно 1 столову ложку), на неї (за бажанням) моркву по-корейски, кільця цибулі, зелень салату або петрушки. Можна просто обмежитися м'ясною масою — усе залежить від вашого смаку.

На перевернуту верхню частину коржа, змащену майонезом, наносимо кетчуп.

Тепер дві частини булочки з'єднуємо.

М'ясний пиріг "Дієта почекає..."

Тісто використовуємо таке, як у попередніх рецептах. Потрібно врахувати, що для приготування пирога середнього розміру досить взяти половину кількості тіста.

Начинка — обсмажений, м'ясний фарш, як у рецепті для гамбургерів. Відмінність лише в тому, що після того, як фарш охолоне, додаємо до нього два сирих яйця і ретельно перемішуємо отриману масу.

Тісто ділимо на 2 частини у співвідношенні 1:4. Більшу частину тонко розкачуємо качалкою і перекладаємо на змащену жиром форму. Зверху розподіляємо м'ясну масу, залишаючи по краю 1 см коржа вільним від начинки.

З частини тіста, що залишилося, формуємо джгутики, розкладаємо їх поверх начинки так, щоб вийшла "плетінка" — пиріг не повинен бути вкритим тістом повністю.

Ставимо напівфабрикат пирога у духовку і випікаємо.

ДОСВІДУ

Відбивні з телятини

Треба мати: 0,5 кг філе телятини, 250—300 г твердого сиру, 200—300 г консервованих ананасів, майонез, маслини для прикрашання.

Філе телятини нарізати шматками, відбити їх, посолити, поперчити, змастити майонезом, зверху покласти кільце ананаса. Накрити ананас пластинкою твердого сиру. Ще раз змастити майонезом і поставити у розігріту духовку для запікання.

Коли страва буде готова, вийняти її з духовки і покласти зверху на кожну відбивну по одній маслині і зафіксувати декоративною шпажкою.

Судачки "у віконці"

Треба мати: 600 г філе судака, одну цибулину, 350 г майонезу, 300 г маринованих або відварених грибів, 300 г сиру та фольгу для запікання.

Філе судака розділити на порційні шматки. Посолити, поперчити, додати нарізану кільцями цибулю і трохи майонезу. Перемішати і дати постояти 2 години.

На підготовлені квадратики фольги викласти замариноване філе, гриби. Зверху посипати сиром і полити майонезом. Краї фольги загнути до середини так, щоб у центрі залишилося віконце. Після запікання у духовці "віконце" посипати зеленню і подати до столу.

Рулетики "у капелюшках"

Треба мати: 7 баклажанів середнього розміру, 200 г майонезу, 200 г сиру, 5—7 помідорів.

Баклажани помити, очистити від шкірки, нарізати уздовж шарами товщиною 0,5 см, проварити у підсоленій воді до розм'якшення. Баклажани вийняти і дати стекти воді.

Зрізи баклажанів змастити майонезом, зверху покласти шматочок сиру і сформувати рулетик. З помідорів вирізати червоні капелюшки, накласти їх зверху на рулетик і зафіксувати дерев'яною шпажкою. Запекти у духовці і потім подати до столу.

Торт "Канікули"

Треба мати: 7 яєць, 4 склянки цукру, 0,5 склянки борошна, 0,8 склянки крохмалю, 2 пакетики ванільного цукру, 1 склянку смаженого арахісу (або волоських горіхів), 100 г родзинок (за бажанням), 1 столову ложку какао, 1 столову ложку молока, 250 г вершкового масла.

Бісквіт готуємо так: беремо 4 яйця, відділяємо жовтки від білків. Білки збиваємо у круту піну, поступово додаємо 1 склянку цукру і 1 пакетик ванільного цукру. Продовжуючи збивати, додаємо 4 жовтки. Коли цукор розчиниться, поступово всипаємо 0,5 склянки борошна і 0,5 склянки крохмалю. Ще раз ретельно збиваємо бісквітну масу і виливаємо в змащену жиром форму. Випікаємо у помірно нагрітій духовці. Коли бісквіт охолоне, розрізуємо його на 2 коржі. Кожний корж змащуємо кремом. Між коржами кладемо прошарок із безе.

Крем готуємо так: три жовтки змішуємо з 1 склянкою цукру і 1 столовою ложкою крохмалю, поступово вливаючи 1 склянку молока. Ставимо на вогонь і, безперервно помішуючи, доводимо до кипіння. Додаємо ванільний цукор.

Крем знімаємо з вогню, охолоджуємо. До розм'якшеного вершкового масла (200 г) додаємо крем по 1 столовій ложці, ретельно збиваючи. Коли утвориться однорідна маса — крем готовий.

Безе готуємо так: три білки збиваємо до крутої піни, поступово додаючи одну столову ложку цукру. Коли цукор повністю розчиниться, висипаємо до отриманої маси арахіс і родзинки. Ретельно перемішуємо і викладаємо у змащену жиром форму. Ставимо у слабо нагріту духовку і сушимо безе доти, поки воно не стане кришитися.

Виймаємо безе з духовки, охолоджуємо і вкладаємо між половинками бісквіта, змащеними кремом.

Торт можна зверху полити шоколадною глазур'ю, яку готуємо так: змішуємо 5 столових ложок цукру, 3 столові ложки молока, 1 столову ложку какао, 50 г вершкового масла. Варимо до загустіння, беззупинно помішуючи. Знімаємо з вогню і теплим наносимо на торт.

Готовий торт бажано прикрасити будь-яким вершковим або білковим кремом за допомогою кондитерського шприца.

ПІДСУМКИ КОНКУРСУ "ГОСПОДИНЯ-2005"

Шановні читачі журналу!

Конкурс "Господиня-2005" закінчився. Редакція журналу щиро вдячна за участь у конкурсі, за чудові рецепти, надіслані на адресу журналу.

На жаль, за браком місця у журналі, ми мали змогу ознайомити читачів тільки з частиною рецептів.

За рішенням журі на чолі з головним редактором журналу М.І.Халимоненком переможцями визнано:

ПЕРША ПРЕМІЯ — Тетяна Гавриленко, м. Житомир (ДСГ" № 2).

ДРУГА ПРЕМІЯ — Лідія Несторенко-Ланько, м. Київ (ДСГ" № 10).

ТРЕТЯ ПРЕМІЯ — Василь Антонович Ухов, с. Бронниця Вінницької області ("ДСГ "№ 9).

ЗАОХОЧУВАЛЬНУ ПРЕМІЮ отримала школярка Віта Денисюк з с. Червона Дубна Хмельницької області ("ДСГ" № 9).

Переможці нагороджені передплатою на журнал "Дім, сад, город" на 2006 рік та одним із додатків до нього, набором насіння овочів та квітів.

Конкурс "Господиня" продовжується в 2006 році!

Просимо читачів надсилати до редакції не тільки рецепти, а й фото страв. А головне — короткі відомості про себе.

Чекаємо на Ваші листи.

Передплатні індекси комплектів журналів у складі:

«Дім, сад, город» + «Виноград. Вино» — **22430**.
«Дім, сад, город» + «Квіти України» — **22431**.
«Дім, сад, город» + «Яблунька» — **22432**.
«Дім, сад, город» + «Будьмо здорові» — **22433**.
«Дім, сад, город» + «Пасіка» — **22434**.
«Дім, сад, город» + «Наш дім» — **21871**.
«Дім, сад, город» + «Бібліотека «Дім, сад, город»+**21869**.
«Дім, сад, город» + «Календар садівника і городника» — **90245**.

У номері:

„ДІМ, САД, ГОРОД"
виробничо-практичний журнал
№ 1, січень, 2006 р.

Головний редактор
М. І. Халимоненко
Головний художник
Т. П. Колодницька
Заступники головного редактора
Б. К. Донгаш,
І. Ф. Куштенко
Зав.відділами
А.М.Капітульська,
О.В.Кисленко
Літературний редактор
М.П.Чернецька
Дизайн, верстка —
О.В. Бонь
Комерційний директор
Г.А.Донець, тел. 552-90-45
Реклама, оголошення
тел. 552-90-49
О.К.Шевченко, тел. 552-95-11
E-mail:reclama@dimsadgorod.com
Розповсюдження, маркетинг
Т. І. Лазебник, тел.552-94-60
E-mail: lazebnik@dimsadgorod.com
Видання зареєстровано, серія КВ, № 3536 від 23.10.98
Підписано до друку 23.12.2005 р.
Загальний тираж 143 117 прим.
Ціна договірна.

Адреса редакції та видавця: вул. Краківська, 20, Київ-94, 02094.
Тел. (044) 552-95-13
E-mail: dsg@dimsadgorod.com

При передруку та використанні тексту й ілюстрацій посилання на „Дім, сад, город" обов'язкове.
Думки авторів і редакції не завжди збігаються.
Редакція не несе відповідальності за зміст рекламних оголошень.
Листування з читачами лише на сторінках журналу.

Комп'ютерний набір, верстку зроблено у редакції журналу «Дім, сад, город».
Надруковано у видавництві «Преса України».
03148, Київ-148, вул.Героїв Космосу, 6.
З. 0118601

Індекс 74142; 90245

ISSN 1814-4357 Дім, сад, город. №1. 2006. 1-48с. Ціна договірна.

ЗАПРОШУЄМО НА ВИСТАВКУ-ЯРМАРОК!

Л-7

Запрошуємо відвідати
XV СПЕЦІАЛІЗОВАНУ ВИСТАВКУ-ЯРМАРОК
"ДІМ, САД, ГОРОД"- 2006,

яка відбудеться з 19 по 22 січня 2006 року
в приміщенні Київського Палацу дітей та юнацтва
(Київ, вул. Січневого повстання, 13, станція метро "Арсенальна")

◆ ***На виставці-ярмарку: Елітне насіння від найкращих вітчизняних та зарубіжних виробників.*** **Високоякісне насіння овочевих культур, лікарських рослин, саджанці, добрива, біостимулятори росту, засоби захисту рослин, укривний матеріал для теплиць та відкритого ґрунту.**

◆ **Будуть виставлені на продаж зразки перспективних сортів плодових культур, винограду, малопоширених садово-городніх рослин.**

◆ **Відвідувачі зможуть придбати високоякісні продукти бджільництва.**

◆ **На виставці-ярмарку — великий вибір продукції! Помірні ціни! Для оптових покупців — гнучка система знижок! Консультації досвідчених фахівців!**

Виставка-ярмарок "Дім, сад, город" — 2006 — велике свято найбільш авторитетного національного видавця аграрної літератури видавничого об'єднання "Дім, сад, город".

"Дім, сад, город" 17 років на ринку України! Найбільші тиражі! Мільйонна читацька аудиторія. На виставці-ярмарку для Вас зустрічі з редакційними колективами журналів "Дім, сад, город", "Пасіка", "Квіти України", "Виноград. Вино", "Наш дім", "Туризм сільський зелений", "Чумацький шлях".

◆ **Запрошуємо придбати журнали та літературу з питань городництва, садівництва, виноградарства, бджільництва, охорони здоров'я за редакційними цінами.**

Щиро запрошуємо малят і школярів, турботливих батьків, вихователів і вчителів, бібліотекарів!

◆ **На вас чекає зустріч з видавцями найпопулярніших сучасних дитячих журналів "Яблунька" та "Чарівна казка"! Ви можете придбати понад 20 видів журналів-розфарбовок з казками, віршами, оповідками, захоплюючі настільні ігри, лялькові театри, іграшки-саморобки, дитячі календарі, блокноти тощо. Подарунки від редакції для шкільних бібліотек.**

Організатор — редакція журналу "ДІМ, САД, ГОРОД"
Щодо участі у виставці-ярмарку звертайтеся до оргкомітету:
тел./факс (044) 552-94-60. E-mail: dsg@dimsadgorod.com

УВАГА! З ініціативи читачів журналу "ДІМ, САД, ГОРОД" буде проведено

ПЕРШИЙ З'ЇЗД ГОРОДНИКІВ ТА САДІВНИКІВ-АМАТОРІВ

Колективне підприємство "Редакція журналу "Дім, сад, город", Українська державна насіннєва інспекція, Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України, Спілка пасічників України запрошують городників та садівників-аматорів взяти активну участь у підготовці та проведенні Першого всеукраїнського з'їзду.

Дата і місце проведення: 20 січня 2006 року, Київський Палац дітей та юнацтва, вул. Січневого повстання, 13, станція метро "Арсенальна".

З питань підготовки до з'їзду та проведення виставки-ярмарку просимо надсилати пропозиції на адресу:

вул. Краківська, 20, Київ, 02094,
тел. (044) 552-95-15, 552-94-63, 552-94-60,
e-mail: reclama@dimsadgorod.com або vgt@i.com.ua